

Metodika nastave likovne kulture: Identitet, autoritet i vizualno izražavanje

---

Svaguša, Bernardica

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:166480>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
Diplomski sveučilišni studij
Nastavnički odsjek, Likovna kultura

DIPLOMSKI RAD

IDENTITET, AUTORITET I VIZUALNO IZRAŽAVANJE

Bernardica Svaguša

Mentorica: izv. prof. mr. art. dr. sc. Sonja Vuk

Zagreb, rujan 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
Diplomski sveučilišni studij
Nastavnički odsjek, Likovna kultura

DIPLOMSKI RAD

IDENTITET, AUTORITET I VIZUALNO IZRAŽAVANJE

Kolegij: Metodika nastave likovne kulture

Studentica: Bernardica Svaguša

JMBAG studentice: 0381138128

Mentorica: izv. prof. mr. art. dr. sc. Sonja Vuk

Zagreb, rujan 2024.

SAŽETAK

Svrha ovog istraživanja je upozoriti na važnost razvoja identiteta i individualnosti učenika s pomoću likovnog izražavanja. Razvoj individualnosti i identiteta u dobi ciljane skupine iznimno je bitan za emotivno i psihičko zdravlje učenika. U tome može pomoći personalizirano likovno izražavanje u školi i kod kuće. Problem od kojeg polazi ovo istraživanje su učestala stanja kod učenika poput: nesigurnosti, nedostatka interesa za nastavu i izvršavanje obaveza, osjećaja neshvaćenosti te eventualnog problematičnog ponašanja, koji mogu biti vezani uz razvoj anksioznosti. Anksioznost se u likovnom izražavanju učenika očituje kroz kreativne blokade, nedostatak volje za izvršavanje obaveza ili kreativno izražavanje, manjak kreativnosti koja se očituje u korištenju šablona i preuzimanja trendova s društvenih mreža i medija, nedostatak podrške roditelja u kući ili učitelja u školi ili pak usmjeravanje učenika u smjeru koji ga ne zanima. Iz navedenih razloga u nastavi likovne kulture potrebno je omogućiti personalizirano likovno izražavanje. Razna gledišta potvrđuju da se djeca likovno izražavaju kako bi prikazala i ono što ih zanima, što pridonosi individualnosti, samosvijesti, kreativnosti i oblikovanju identiteta. U ovome istraživanju naglasak je bio na samom procesu i njegovu terapijskom učinku, a ne na likovnom proizvodu kao rezultatu tog procesa. Cilj istraživanja bio je ispitati kakav je poticaj za razvoj i oblikovanje identiteta i individualnosti učenika trenutno u nastavi, provjeriti kakvu ulogu u tome imaju autoriteti: učitelji, roditelji i mediji te potiču li ih u izražavanju ili sputavaju i na kraju, ponuditi smjernice za psihičko osnaživanje učenika s pomoću personaliziranoga likovnog izražavanja.

Rezultatima istraživanja odgovoreno je na sljedeća istraživačka pitanja:

1. Imaju li učenici jasnu sliku o tome što ih zanima?
2. Kako na učenike utječu njihova okolina i mediji?
3. Kako ostvariti personaliziran pristup učenicima u predmetnoj nastavi Likovna kultura?

Ključne riječi: individualnost, identitet, personalizirano likovno izražavanje, anksioznost, autoritet, likovni proces

SUMMARY

The purpose of this research is to point out the importance of developing identity and individuality of elementary school students through artistic expression. The development of individuality and identity at the age of the target group is extremely important for the emotional and psychological health of students. Personalized artistic expression at school and at home can help with this. The problem from which this research starts are frequent conditions among students, such as insecurity, lack of interest in class and fulfilling obligations, feelings of misunderstanding and possible problematic behavior, which can be related to the appearance and development of anxiety. Anxiety in the artistic expression of students manifests itself through creative blockages, a lack of motivation to fulfill obligations or to express themselves artistically, a lack of creativity that manifests itself in the use of templates and following trends from social networks and the media, a lack of support from parents at home or teachers at school or guiding the child in a direction he is not interested in. For the above reasons, it is necessary to enable personalized artistic expression in art classes. Various points of view confirm that children express themselves artistically in order to show what they are interested in, which contributes to individuality, self-awareness, creativity and shaping of identity. In this research, the emphasis was on the process itself and its therapeutic effect, not on the art product as a result of that process. The goal of the research itself was to examine what kind of incentive is there for the development and shaping of the identity and individuality of students in class currently, to check what role authorities, teachers, parents and the media play in this and whether they encourage them. Finally, to offer guidelines for the psychological empowerment of students through personalized artistic expression.

The results of the research answered the following research questions:

1. Do the students have a clear picture of what they are interested in?
2. How can students be influenced by the environment and the media?
3. How to achieve a personalized approach to the students in the art class?

Keywords: individuality, identity, personalized artistic expression, anxiety, authority, artistic process

Sadržaj

UVOD.....	1
1. TEORIJSKI DIO	2
1.1. Važnost razvoja individualnosti i identiteta učenika u osnovnoškolskoj dobi	2
1.2. Identitet	2
1.3. Zašto je personalizirano likovno izražavanje važno te kako pridonosi razvoju učenika i njegove individualnosti?	3
1.3.1. <i>Razvoj motoričkih i kognitivnih vještina</i>	3
1.3.2. <i>Intrinzična motivacija i samopouzdanje</i>	4
1.3.3. <i>Izražavanje, empatija i regulacija emocija</i>	5
1.3.4. <i>Kulturološka i društvena svijest</i>	5
1.3.5. <i>Divergentno i kritičko mišljenje</i>	6
1.4. Anksioznost.....	7
1.5. Obrazovanje.....	8
1.5.1. <i>Autentično obrazovanje</i>	9
1.5.2. <i>Poučavanje za kreativnost i imerzivna metoda</i>	10
1.5.3. <i>Načini primjene u nastavi</i>	12
2. EMPIRIJSKI DIO.....	13
2.1 Ciljevi istraživanja	13
2.2 Uzorak istraživanja	13
2.3 Metode i instrumenti istraživanja.....	13
2.4 Oblici rada i nastavne metode	14
2.5 Opis tijeka istraživanja	14
2.5.1. <i>Opis tijeka prvoga akcijskog koraka/nastavnog dvosata</i>	14
2.5.2. <i>Opis tijeka drugoga akcijskog koraka/nastavnog dvosata</i>	15
2.5.3. <i>Opis tijeka trećega akcijskog koraka/nastavnog dvosata</i>	16
2.6 Analiza rezultata istraživanja	17
2.6.1. <i>Analiza predevaluacijskog i postevaluacijskog listića</i>	17
2.6.2. <i>Analiza likovnih radova učenika</i>	43
3. RASPRAVA	86
4. ZAKLJUČAK.....	88
5. LITERATURA	89
PRILOZI	91
1. PISANA PRIPREMA – PRVI NASTAVNI DVOSAT	91
2. PISANA PRIPREMA – DRUGI NASTAVNI DVOSAT	110
3. PISANA PRIPREMA – TREĆI NASTAVNI DVOSAT.....	121

UVOD

Osnovnoškolsko razdoblje najvažnije je za cjelovit razvoj učenika. Obrazovni aspekt osigurava sve potrebno znanje i vještine prigodne za određenu dob, no čime se osiguravaju stavke potrebne za unutarnji rast i razvoj učenika? Osobni razvoj čovjeka počinje od ranog djetinjstva, no s obzirom na odrastanje i potrebu za socijalizacijom, razdoblje osnovne škole ključno je za razvoj osobnog identiteta. Razvoj individualnosti i identiteta posebno je važan za emotivno i psihičko stanje učenika, no i temelj je života koji će pojedinac stvoriti u budućnosti.

U nastavnom predmetu Likovna kultura naglasak je na odgojnom aspektu koji kroz nastavu oblikuje vrijednosti i stavove učenika, gradi samopouzdanje i samoregulaciju, a učenicima se pruža poticaj za otkrivanje i razvijanje vlastitih interesa. Likovnim izražavanjem i jačanjem kreativnosti razvijaju se mnoge važne kompleksne vještine, osobine, vrline i stavovi koji su nužni za neometan i kvalitetan razvoj i oblikovanje individualnosti, osobnog identiteta i autentičnosti učenika. Na nastavnom predmetu Likovna kultura učenici mogu praktično izraziti svoje misli i osjećaje kao i nesigurnosti i frustracije. Uz poticajan pristup učitelja učenici upoznaju sami sebe i otkrivaju svoje mjesto u svijetu. Razvoj identiteta, uza samoaktualizaciju i samospoznaju, potreba je učenika koju ne može ispuniti sam te zato treba vanjski poticaj i učiteljevo usmjeravanje. Navedene unutarnje potrebe učenika trebale bi biti jedna od bitnijih stvari u odgojno-obrazovnom sustavu, no ne pridaje im se posebna pozornost ni interes. S obzirom na razvoj i dostupnost tehnologije djeci od najmlađe dobi, popularizaciju društvenih mreža i veliku ovisnost o računalnim igrama među djecom, škola bi trebala povećati pozornost, a učitelji bi se trebali uključiti više nego ikada u razvoj individualnosti, identiteta i kreativnosti učenika.

Personaliziran pristup i način rada imaju terapijski učinak na učenike, što može pomoći kod sve prisutnijeg problema – razvoja anksioznosti kod djece kao i kod posljedica koje utječu na psihičko stanje učenika i njihovu kvalitetu života. Okolina učenika i učitelji imaju veliku ulogu u razvoju identiteta, osiguravanju sigurne i poticajne atmosfere u kojoj se učenici mogu kvalitetno razvijati, čime pridonose psihičkom osnaživanju učenika. Tomu mogu pomoći personalizirani pristup u likovnom izražavanju kao i provedba metoda za poticanje kreativnosti kojima će se ovo istraživanje baviti.

1. TEORIJSKI DIO

1.1. Važnost razvoja individualnosti i identiteta učenika u osnovnoškolskoj dobi

Vrijeme osnovne škole je najvažnije razdoblje za razvoj učenika kada škola, obiteljski dom i okolina imaju ključan utjecaj. Likovnim izražavanjem, razvijanjem kreativnosti i bavljenjem umjetnošću razvijaju se mnoge, iznimno bitne i kompleksne vještine, osobine i vrijednosti nužne za posljedičan neometan i kvalitetan razvoj i oblikovanje osobnog identiteta, autentičnosti i individualnosti učenika, koje se navode u nastavku.

Odgajatelji i učitelji imaju važnu ulogu u pomaganju učenicima u mladim godinama da formiraju pozitivan pogled na sebe i steknu osjećaj pripadnosti. Woodhead, M. (2008) smatra da je „*osjećaj pripadnosti sastavni i neodvojiv od mnogih aspekata identiteta kao i od brojnih drugih dimenzija prava i razvoja dječjih potreba.*“¹ Razvijanje pozitivnog pogleda na sebe ključno je za učenikovu sposobnost učenja i stvaranja vlastita svijeta. DEEWR (2009) ističe kako „*djeca uče o sebi i grade vlastiti identitet u kontekstu svojih obitelji i zajednica. To uključuje njihove odnose s ljudima, mjestima i stvarima te postupke i odgovore drugih.*“² Ovo je razdoblje temeljno u oblikovanju njihova samopoimanja, što utječe na njihovo samopouzdanje i samopoštovanje, djeca tada počinju stvarati i oblikovati osnovno mišljenje i razumijevanje o tome tko su.

1.2. Identitet

Identitet je odgovor na pitanje „Tko sam ja?“, a očituje se kroz skup značajki koje određuju posebnost pojedinca ili skupine prema različitostima ili pripadnosti u odnosu na ostale pojedince ili skupine. Društveni identitet očituje se prema značajkama koje su zajedničke skupini ljudi, a može biti spolni ili rodni, dobni, seksualni, rodbinski, kulturni, jezični, vjerski, nacionalni, regionalni, klasni, profesionalni, politički, tradicionalni, moderni, itd.³ Identitet je skup značajki koje neku osobu čine onom koja jest ili onim što jest.

---

¹ Woodhead, M. (2008) A sense of belonging, Early Childhood Matters, Bernard Van Leer Foundation

² DEEWR (2009). *Being, Belonging and Becoming: The Early Years Learning Framework for Australia*. Barwon, ACT: Commonwealth of Australia, 23. str.

³ identitet. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024.

<https://www.enciklopedija.hr/clanak/identitet> (posjećeno: 15. 5. 2024.)

Osobni identitet očituje se u subjektivnom shvaćanju pojedinca kao samog sebe, kao i njegovu razlikovanju od drugih pojedinaca. Osobni identiteti međusobno se razlikuju po osobnim značajkama i stavovima, različitoj svijesti i samosvijesti, fizičkom izgledu, načinu razmišljanja i stavovima, različitim unutarnjim svjetovima i životu te po osjećaju vlastite subjektivnosti. Identitet se može smatrati individualnim i jedinstvenim karakteristikama pri rođenju kao što su spol, prirodne fizičke značajke, atributi i sposobnosti, dok je osobni identitet oblikovan u društvenom i kulturnom kontekstu, u početku s obitelji i zajednicom, a kasnije s vršnjacima i drugim odraslim osobama koje imaju utjecaj na proces stvaranja i oblikovanja identiteta u osjetljivoj dobi djece.⁴ Osobni identitet rezultat je odrastanja i gradi se kroz životna iskustva, interakciju s drugim ljudima, temelji se na različitim vanjskim utjecajima. Osobni identitet odnosi se na dječje subjektivne osjećaje o njihovoj posebnosti naspram drugih, na njihov osjećaj jedinstvenosti i individualnosti. Društveni identitet se, s druge strane, odnosi na načine na koje učenici osjećaju da su (ili bi željeli biti) isti kao drugi, obično kroz identifikaciju s obitelji i/ili kulturom vršnjaka. Identitet stoga istodobno pokriva dva temeljna ljudska motiva: potrebu za pripadanjem i potrebu za jedinstvenošću.⁵

1.3. Zašto je personalizirano likovno izražavanje važno te kako pridonosi razvoju učenika i njegove individualnosti?

1.3.1. Razvoj motoričkih i kognitivnih vještina

Razvojne prednosti bavljenja umjetnošću su brojne. Kroz likovno izražavanje potiče se razvoj motoričkih vještina jer su mnogi pokreti i rukovanje alatima, poput držanja kista, bojanje bojama, lijepljenje papira ili rezanje škarama ključni za stvaranje fine motorike, a potiču donošenje odluka i inovativnost. Promatranje i razgovor o umjetničkim djelima, dječjim idejama i likovnim radovima pridonosi i razvoju jezika, povezivanju pojmova te stvaranju udaljenih asocijacija. S pomoću dijaloga učenici mogu iznijeti vlastite ideje ili razgovarati o svojim radovima te vlastitim osjećajima koje primjećuju dok gledaju umjetnička djela različitih stilova. DEEWR (2009) ističe kako „*djeca razvijaju razumijevanje sebe i svog svijeta kroz aktivno, praktično istraživanje. Poticajno okruženje za aktivno učenje potiče dječju angažiranost u učenju, što se može prepoznati kao duboka*

---

⁴ IPSP. *Identity: A child's place in the world*, Australian Government Department of Education: 1.-6. str., IdentityAChildsPlaceInTheWorld.PDF (acecqa.gov.au)

⁵Brooker, L., Woodhead, M. (2008), *Developing Positive Identities: Diversity and Young Children*. U Woodhead, M., Oates, J. *Early Childhood in Focus*, 3. United Kingdom: The Open University, 5. str.

koncentracija i potpuna usredotočenost na ono što zaokuplja njihove interese. Oni mogu izazvati i proširiti vlastito razmišljanje i mišljenje drugih te stvoriti nova znanja u suradničkim interakcijama i pregovorima. Aktivno uključivanje djece mijenja ono što znaju, mogu učiniti te cijeni i transformira njihovo učenje.“⁶

1.3.2. Intrinzična motivacija i samopouzdanje

Likovnim izražavanjem djeca otkrivaju svoje interese i talente eksperimentirajući različitim tehnikama bez ograničenja, što rezultira razvojem osobnog načina izražavanja te stvaranjem samouvjerenosti i sigurnosti u sebe pri samostalnom radu, razmišljanju i provedbi vlastitih ideja. Posljedično, „*promicanje kreativnosti u školama uključuje razvoj karakteristika kao što su intrinzična motivacija, samopouzdanje, znatiželja i fleksibilnost*“⁷, značajki koje će im biti potrebne u daljnjem školovanju i odraslom životu. Intrinzična ili unutarnja motivacija temelji se na individualnoj percepciji, psihološkim procesima i potrebama pojedinca te predstavlja sve ono što navodi na neku aktivnost, npr. znatiželja, zanimanje, sklonosti, vjerovanje, stavovi, vrijednosti itd. Intrinzična motivacija izaziva unutarnje zadovoljstvo i sreću te je neovisna o ikakvim vanjskim utjecajima ili poticajima, nagradama ili pohvalama, za razliku od ekstrinzične motivacije koja ovisi isključivo o vanjskim utjecajima i poticajima. Samostalno napravljen i završen rad kod učenika potiče osjećaj ponosa i osobnog postignuća. Dijeljenje i pokazivanje rada drugim učenicima i učiteljima te validacija koju dobiju povratno podiže njihovo samopoštovanje i samopouzdanje. Takva pozitivna iskustva i ohrabrenje motivirat će ih da i u budućnosti prihvate nove izazove i ustraju bez obzira na teškoće. Učenicima treba pomoći da razviju pozitivne sustave uvjerenja koji se odnose na njihove sposobnosti. Prepoznavanje tih sposobnosti pridonosi samosvijesti i potiče osjećaj postignuća i ponosa, što je ključno za formiranje individualnosti i jedinstvenosti.

Wadaani, M. (2015) prenosi iz Amabile i dr. (1996) da se kreativnost potiče i razvija kada se učenici bave aktivnostima koje potiču intrinzičnu motivaciju, pri čemu su prisutni čimbenici koji je potiču. Neki od tih čimbenika uključuju pozitivan osjećaj izazova, autonomni prostor, poticanje kreativnih rješenja, otvorenost za različite ideje unutar radnog okružja, jasno postavljene ciljeve te konkretan i konstruktivan izazov s povratnim informacijama. „*Budući da se preporuča uravnotežena uporaba*

---

⁶DEEWR (2009). *Being, Belonging and Becoming: The Early Years Learning Framework for Australia*. Barwon, ACT: Commonwealth of Australia, 23. str.

⁷ Das, S., Dewhurst Y., Gray D. (2011) A Teacher's Repertoire: Developing Creative Pedagogies. *International Journal of Education & the Arts*, Vol 12 No 15: 1. str.

različitih pristupa poučavanju i učenju, Baer i Garrett (2010) naznačili su da učitelji mogu razviti kreativnost učenika stavljanjem većeg naglaska na aktivnosti koje povećavaju intrinzičnu motivaciju u određenim trenucima, a omogućuju vanjske nagrade u drugim trenucima, kako bi se iskoristila oba pristupa i ispunili standardi kurikuluma obrazovnog sustava...“⁸

1.3.3. Izražavanje, empatija i regulacija emocija

Umjetnost je medij kroz koji učenici mogu izraziti osjećaje, mišljenja i iskustva na siguran i konstruktivan način. To može biti osobito korisno za djecu koja su introvertna ili imaju problema s verbalnim izražavanjem. U tom slučaju, likovno izražavanje je alternativni način da učenici prenesu svoje emocije i misli, ali i prilika da nauče kako tumačiti izražavanje osjećaja svojih vršnjaka. Kroz likovni proces učenici uče prepoznavati i procesuirati svoje i tuđe emocije, s vremenom postaju samosvjesniji te se uče nositi s emocijama koje osjećaju kao i regulaciji istih.⁹ Mnoga djeca imaju problema u komunikaciji te ne znaju jasno prenijeti okolini ili učiteljima što ih muči. Potiskivanje problema i negativnih emocija može dovesti do ozbiljnih problema, stoga se s pomoću likovnog izražavanja tijekom duljeg razdoblja uči, razvija i potiče promišljanje, otvorena komunikacija te definiranje i iskazivanje emocija putem likovnog rada, pri čemu se grade i ostale esencijalne značajke.

1.3.4. Kulturološka i društvena svijest

Likovnim izražavanjem razvija se i kulturološka svijest. Učenici uče o različitim kulturama tijekom povijesti, čime se potiče razumijevanje i poštovanje različitih kultura, perspektiva i tradicija, što pomaže širenju njihova svjetonazora i poštovanju različitosti među ljudima. Kurikulum nastavnog predmeta Likovna kultura za osnovne škole i Likovna umjetnost za gimnazije (2019) kroz domenu C „Umjetnost u kontekstu“ naglašava: „*učenike se potiče na stvaralaštvo i istraživački rad kojima propituju univerzalna i globalna pitanja, na uvažavanje kulturnih raznolikosti te prepoznavanje njihovog utjecaja na likovne umjetnosti. Time se postiže razumijevanje i odgovornost te kritički stav prema okolini. Razvija se svijest o raznolikosti kulturnih baština i identiteta kao vrijednostima u*

---

⁸Wadaani, M. (2015) Teaching for Creativity as Human Development toward Self-Actualization: The Essence of Authentic Learning and Optimal Growth for All Students. *Creative Education*, 6, 669-679. doi: [10.4236/ce.2015.67067](https://doi.org/10.4236/ce.2015.67067).

⁹How are education can enhance children's creativity (2023), [How Art Education Can Enhance Children's Creativity - EuroSchool \(euroschoolindia.com\)](https://www.euroschoolindia.com)

*suremenim globalizacijskim procesima.*¹⁰ Naučeni nastavni sadržaj povezuje se i sa suremenim dobom u kojem živimo. Ako učenici ne promišljaju o onome što vide i čuju, različite vijesti i slike koje mediji predstavljaju mogu im na mnoge načine dati krivu sliku o svijetu. „*Vizualno obrazovanje mora biti usmjereno prema razvoju kognitivnih procesa koji uključuju psihobiološke i sociokulturne aspekte potrebne za orijentaciju u suremenom postmodernom društvu, kako bi se studenti mogli uključiti u svoje okruženje na više razina.*“¹¹ Kroz umjetnost učenici uče prepoznati način oblikovanja i izbor koji je umjetnik, dizajner ili novinar namjerno odabrao kako bi portretirao subjekt radnje na određen način. Takav pristup ostvaruje se analizom likovnih i vizualnih radova pri kojoj se otkriva i ispituje utjecaj vizualnih komunikacija na učenikov život. Time stječu razumijevanje načina na koji mediji funkcioniraju, ali i činjenice da je ono što vide samo nečija interpretacija stvarnosti koja ne mora nužno biti istinita ili ispravna. Na taj način se kod učenika potiče kritičko mišljenje, razvijaju osobni stavovi i kritičko preispitivanje svijeta oko sebe.

Domena B predmetnog kurikuluma „Doživljaj i kritički stav“ naglašava: „*učenje i poučavanje nastavnih predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost temelji se na sustavnome odgajanju opažaja. Emocionalni, asocijativni, intelektualni i stvaralački pristup u poticanju svjesnoga i aktivnoga doživljaja likovnoga i vizualnoga djela te okoline doprinose razvoju percepcije, kreativnosti, komunikacijskih vještina i kritičkoga mišljenja kao trajnih vrijednosti. Učenici stječu kompetencije nužne za uspostavljanje kriterija za selektivan odnos prema velikoj količini vizualnih informacija koje primaju novomedijskom tehnologijom te osvještavaju ulogu popularne kulture u oblikovanju vlastitoga identiteta.*“¹²

1.3.5. Divergentno i kritičko mišljenje

Likovno izražavanje uvelike pridonosi sposobnostima rješavanja problema, donošenja odluka i razvijanju kritičkog mišljenja koje je povezano i s divergentnim mišljenjem, a rad s različitim medijima i povezivanje različitih medija i područja potiče razvoj divergentnog i kreativnog mišljenja.¹³ Divergentno razmišljanje javlja se u prvoj fazi kreativnog procesa pri pronalaženju

---

¹⁰Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture i Likovne umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj*, Zagreb

¹¹ Vuk, S., Tacol, T, Vogrinc, J. (2015). *Adoption of the Creative Process According to the Immersive Method*, CEPS Journal 5(3):51-71

¹²Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture i Likovne umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj*, Zagreb

¹³Eisner, E. W. (2003.) *The Arts and the Creation of Mind*, *Language Arts*, Vol. 80 No. 5: 5. str.

problema i istraživanju kreativnih rješenja, za koje su potrebni i asocijativno i fleksibilno razmišljanje. ¹⁴Latta, M. M. i Thompson, C. M. (2011) ističu da je „*divergentno razmišljanje pogodnije za poticanje kreativnosti u kontekstu učenja.*“¹⁵ Konvergentno razmišljanje javlja se u kasnijim fazama kreativnog procesa, pri biranju najboljeg rješenja i ideje za određeni problem, što čini oba načina razmišljanja nužnim u kreativnom mišljenju. Navedenim procesima učenike se potiče da preuzimaju rizike, isprobavaju nove načine rada i smišljaju nova rješenja. „*Razvijanje analitičkoga i kritičkoga mišljenja kao nužnog preduvjeta za odgajanje budućega kompetentnog promatrača koji je sposoban izraziti argumentirane stavove o likovnome stvaralaštvu i vizualnome okružju, u sadržajnome je središtu domene Doživljaj i kritički stav; Njeguje se otvorenost prema različitim pristupima rješavanja umjetničkoga problema i potiče doživljavanje umjetničkih djela kao medija kojim se promišlja, izražava i komunicira.*“¹⁶ Pritom se razvija i inovativno razmišljanje te kreativni pristup rješavanju problema, što će učenicima uvelike značiti u odrasloj dobi.

1.4. Anksioznost

Jedan od većih problema koji se pojavljuje kod učenika je osjećaj neispunjenosti i nemotiviranosti, što najčešće proizlazi iz razvoja anksioznosti. Ona može biti uzrokovana preopterećenošću učenika, manjkom vremena za bavljenje stvarima koje vole i koje ih zanimaju, a može biti i osobne prirode, kao što su problemi u obitelji. Zbog svega navedenog proces oblikovanja autentičnosti i identiteta, a time i samoostvarenja je znatno usporen, u nekim slučajevima i onemogućen. Takvi problemi posljedično se očituju u osjećaju nesigurnosti, neshvaćenosti i neprihvaćenosti, nedostatku interesa i motivacije za izvršavanje obaveza, učenje i nastavu te u konačnici i razvoju depresije.

Woodhead, M. (2008) ističe da se „*među različitim odredbama UNCRC-a, pravo na identitet (članak 8.) čini najuže povezanim s osjećajem pripadnosti. Pripadnost je relacijska dimenzija osobnog identiteta.*“ Budući da je pripadnost dinamičan i višeslojan proces te se mijenja iz dana u dan, često dolazi do odbacivanja onih za koje se smatra da ne pripadaju u određeno društvo. Identitet se očituje kroz subjektivne osjećaje djece prema sebi i drugima, no ako se osjećaju

---

¹⁴ Van de Kamp, M. T., Admiraal, W., Van Drie, J., Rijlaarsdam, G. (2014) Enhancing divergent thinking in visual arts education: Effects of explicit instruction of meta-cognition. *British Journal of Educational Psychology* 85(1):47-58: str. 2.-3. ([PDF Enhancing divergent thinking in visual arts education: Effects of explicit instruction of meta-cognition \(researchgate.net\)](#))

¹⁵ Macintyre-Latta, M. Thompson, C. M. (2011), A Teacher's Repertoire: Developing Creative Pedagogies, *International Journal of Education & the Arts*, Vol 12 No 15: 8. str. [EJ962620.pdf \(ed.gov\)](#) (posjećeno: 18.5.2024.)

¹⁶Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture i Likovne umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj*, Zagreb

odbačeno, povećana anksioznost će uvelike ometati njihov razvoj.¹⁷ Iz tog razloga, osim poticanja kreativnog izražavanja kod djece, jako je bitna podrška roditelja i socijalizacija. Likovno izražavanje iznimno je važno za socijalizaciju radi grupnih projekata, rada u paru i rada u skupini koji omogućavaju učenje vrijednosti timskog rada, suradnje i koordiniranosti učenika u izvršavanju zajedničkog zadatka, ali i jednostavno druženje i zbližavanje vršnjaka s pomoću kreativnog rada, što rezultira osjećajem pripadnosti i prihvaćenosti.

Anksioznost u likovnom izražavanju očituje se u kreativnim blokadama, osjećaju neugode pri zahtjevu za korištenjem mašte te čak i u nedostatku mašte. Upravo zato jedan od prijedloga za rješavanje navedenih problema jest dopuštanje i poticanje personaliziranih i slobodnih tema u likovnom izražavanju kako učenici ne bi osjećali pritisak i obvezu pri izvođenju likovnih radova, već opuštenost, mir, slobodu i samouvjerenost. Studije također prikazuju da postoji pozitivna korelacija između umjetnosti i ostalih postignuća u školi, što rezultira poboljšanom akademskom izvedbom, većom vjerojatnosti za sudjelovanjem u natjecanjima ili osvajanjem nagrada za akademski uspjeh.¹⁸

1.5. Obrazovanje

Škola se naziva drugim domom učenika stoga je nužno da učitelji, kao autoriteti, sudjeluju u formiranju pozitivnog i poticajnog okružja u kojem učenici mogu nesmetano razvijati svoje znanje i vještine, a time i individualnost, autentičnost i osobni identitet. Učitelji trebaju biti i mentori svojim učenicima, pogotovo u nastavnom predmetu Likovna kultura, čija je svrha „*oblikovati osobni i društveni identitet učenika; oplemeniti i obogatiti sliku o sebi i o svijetu u kojemu žive; razviti sposobnost kreativnog mišljenja i djelovanja*“¹⁹. Kako bi učenici stekli jaču motivaciju i želju za radom, idealan princip djelovanja očitovao bi se u povezivanju različitih sadržaja i područja života učenika u likovnom procesu. Ako su način rada, princip i tema kojom se bave personalizirani i njima poznati, bit će im zanimljivije jer će moći sebe, svoje emocije i iskustva povezati i poistovjetiti s temom ili prikazati kroz nju. „*Važan je aspekt učenja i poučavanja nastavnog predmeta Likovna kultura sustavno odgajanje opažaja i praktičan rad kojim učenici istražuju,*

---

¹⁷ Woodhead, M., Brooker, L. (2008) A sense of belonging, *Early Childhood Matters*, No. 111, Bernard Van Leer Foundation: 3. str [Enhancing a sense of belonging in the early years by Bernard van Leer Foundation - Issue](#)

¹⁸ Hwang Lynch, G. (2012) *The Importance of Art in Child Development*. <https://www.scribd.com/document/233364648/The-Importance-of-Art-in-Child-Development> (posjećeno:20.5.2024.)

¹⁹Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture i Likovne umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj*, Zagreb

oblikuju i izražavaju se te daju idejna i konkretna rješenja problema koje prepoznaju u svojoj okolini.... Učenici razvijaju maštu, uvježbavaju donošenje višestrukih rješenja te ih se potiče da u njima objedinjuju estetski, etički i tehnološki aspekt. Njeguju se individualne osobitosti učenika i potreba za izražavanjem.²⁰ Time razvijaju samouvjerenost, pozitivnu sliku o sebi, individualnost te u konačnici – osobni identitet. Upravo zato bi se takav princip rada trebao primjenjivati kontinuirano kroz dulje razdoblje kako bi se ostvarili najbolji rezultati. Osim poboljšanja mentalnog i psihičkog zdravlja učenika, promjena se može očitovati i u originalnosti i kvaliteti likovnih radova.

1.5.1. Autentično obrazovanje

Različiti autori predlažu još nekoliko rješenja koja osiguravaju uvjete za kvalitetan razvoj individualnosti i identiteta učenika, a mogu se primijeniti u nastavi predmeta Likovna kultura kao i u ostalim predmetima. Jedno od njih je autentično obrazovanje. Ono je osmišljeno kako bi potaknulo učenike da razviju svoje autentično „ja“, pripremi ih na život izvan obrazovnih ustanova, osvijestilo razumijevanje stanja u svijetu te da bi ih se naučilo kako samostalno, odgovorno i ispravno živjeti u njemu.²¹ Autentična okruženja u obrazovanju daju učenicima veću slobodu mašte, pružaju široke kontekste u svrhu otkrivanja interesa učenika. Autentično učenje ostvaruje se kada su djeca u mogućnosti naučeno u školi iskoristiti u rješavanju problema i situacija u svakodnevnom životu.

Znanstvenici su sugerirali da autentični konteksti odražavaju način na koji će učenici koristiti znanje u svom stvarnom životu, stoga je važno poticati kreativnost u autentičnim okruženjima za učenje.²² Zadane i izborne teme u *Kurikulumu za nastavni predmet Likovne kulture i Likovne umjetnosti za gimnazije (2019)* omogućavaju susret učenika s važnim temama koje će mu pomoći u svakodnevici i u susretu s novim, osobnim i društvenim, životnim izazovima. Reznicek, Z. (2021) smatra da se djelovanjem u različitim stavkama može izazvati revolucija u školstvu jer učitelji rade unutar strukture koja oblikuje zajednicu u smjeru autentičnog življenja i učenika koji otkrivaju svoje autentično „ja“. Neke od tih stavki uključuju: „*implicitno učenje, poticanje unutarnje motivacije, distribuiranu spoznajom kroz zajednički rad i projekte, mentorstvo kroz koje se prenosi znanje, usmjeravanje samootkrivanja, rješenja i samopouzdanja za preuzimanje inicijative, učenje od*

---

²⁰Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture i Likovne umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj*, Zagreb

²¹ Reznicek, Z. (2021). What is 'Authentic Education'?, *Academia Letters*, čl. 887., <https://doi.org/10.20935/AL887>

²² Shadiev, R., Hwang, W.-Y., & Ghinea, G. (2022). Guest Editorial: Creative Learning in Authentic Contexts with Advanced Educational Technologies. *Educational Technology & Society*, 25 (2), 76-79. str.

*vršnjaka kroz iskustvo i gledanje drugih, razvoj svijesti i učenjem kako koristiti um, što uključuje oblikovanje stavova o životu, razvijanje empatije, 'kako biti prisutan' i ostali alati za fokus i samodisciplinu, promjenu okoline boravkom u prirodi, upoznavanje s društvenim, političkim i kulturnim strukturama radi razvoja osjećaja građanstva te na posljetku empatija".*²³

Navedenim stavkama bavi se niz zadanih tema iz *Kurikuluma*, kao što su „Gradim svijet“, „Osobno i društveno“ (5. razred), „Osjeti i osjećaji“, „Oblik i funkcija“, „Mijenjam se“ (6. razred), „Komunikacija i životno okruženje“, „Zajedno smo različiti“ (7. razred) te „Mijenjam se, mijenjam svijet“ (8. razred). Navedeno se ostvaruje i kroz izborne teme „Zajedno smo različiti“ (5. i 6. razred), „Svijet za mene“ (7. razred), „Osobno i društveno“, „Prostor u kojem boravim“ (8. razred).²⁴

1.5.2. Poučavanje za kreativnost i imerzivna metoda

Poučavanje za kreativnost definira se kao filozofija poučavanja koja olakšava razvoj i samoaktualizaciju učenika, koju bi učitelji trebali usvojiti kako bi omogućili kontinuirani razvoj ljudskih potencijala u školi. Literature ističu da nove sposobnosti učenika treba poticati poučavanjem za kreativnost, pri čemu se kreativnost shvaća i kao postignuće u osobnom, društvenom i akademskom razvoju čovjeka prema samoaktualizaciji, središnjoj stalnoj ljudskoj potrebi.²⁵

Takvo poučavanje temelji se na stvaranju pozitivnoga školskog okružja kao i pozitivne interakcije učitelja s učenicima. Pozitivno okružje nužno je za nesmetani razvoj učenika i ispunjavanje fizioloških, socijalnih, intelektualnih, ali i potreba za samoaktualizacijom i samoostvarenjem, u čemu se slažu mnogi znanstvenici.

Wadaani, M. (2015) navodi „*pozitivno školsko okruženje koje potiče kreativnost učenika zahtijeva da učitelji osiguraju psihološki sigurnu i motivirajuću klimu (Rogers, 1954; Amabile, 1996)...Psihološka sigurnost može se postići prihvaćanjem i vrednovanjem svih doprinosa učenika, poticanjem sudjelovanja i suradnje, ograničavanjem natjecanja, izbjegavanjem kaznenih testova*

---

²³Reznicek, Z. (2021). What is 'Authentic Education'?, *Academia Letters*, čl. 887., <https://doi.org/10.20935/AL887>

²⁴Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture i Likovne umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj*, Zagreb

²⁵Wadaani, M. (2015) Teaching for Creativity as Human Development toward Self-Actualization: The Essence of Authentic Learning and Optimal Growth for All Students. *Creative Education*, 6, 669-679. doi: [10.4236/ce.2015.67067](https://doi.org/10.4236/ce.2015.67067)

ocjenjivanja i doprinosom rješavanju osobnih i društvenih problema učenika kao što su maltretiranje, ruganje, kućni i društveni status (Fairweather&Cramond , 2010).“²⁶

Nickerson, R. (2010) smatra „da stavovi i uvjerenja igraju mnogo veću ulogu u određivanju kvalitete nečijeg razmišljanja – kreativnog ili kritičkog – nego što je općenito prepoznato.“

Naglasak stavlja na činjenicu da se poučavanje za kreativnost može provoditi jednostavnim izbjegavanjem negativnih uvjerenja i praktičnih navika koje obeshrabruju učenike u kreativnom razmišljanju i radu. Savjetuje da se ne promiču negativni stavovi, negativna uvjerenja povezana s autoritetom, testovima i ispitivanjem, originalnošću i sposobnošću učenika za razvoj i uspjeh. Poučavanje za kreativnost temelji se na pomaganju i poticanju učenika da formiraju pozitivno mišljenje o vlastitim sposobnostima i ojačaju svoje stavove prema kreativnosti kao životnoj vještini koju mogu primijeniti na sva područja životnog djelovanja. Primjenom svega navedenog učitelji razvijaju kreativnost učenika bez trošenja dodatnog vremena, sredstava ili mijenjanja postojećeg kurikulumu.²⁷

Istraživanja su pokazala i pozitivan učinak imerzivne metode, alternativne metode novog doba. Imerzivna metoda utjelovljuje interdisciplinarni i interaktivni pristup unutar suvremene i vizualne umjetnosti. U doslovnom prijevodu riječ *imerzivno* znači *uranjanje, potapanje* te se u ovom slučaju primjenjuje u smislu jake koncentracije i posljedičnog uranjanja u neku aktivnost, a „*uključuje rješavanje problema, iskustvo, istraživanje, dijalog, kooperativno učenje, samostalno učenje, odabir i odlučivanje, veze između različitih predmeta i individualizirani pristup učeniku.*“²⁸

Imerzivna metoda odnosi se na usvajanje i prakticiranje kreativnog rada osvještavanjem i izražavanjem emocija i misli učenika putem kreativnog procesa i likovnog rada, što pridonosi procesu samoaktualizacije, individualnosti i oblikovanja identiteta učenika.

---

²⁶Wadaani, M. (2015) Teaching for Creativity as Human Development toward Self-Actualization: The Essence of Authentic Learning and Optimal Growth for All Students. *Creative Education*, 6, 669-679. doi: [10.4236/ce.2015.67067](https://doi.org/10.4236/ce.2015.67067)

²⁷Nickerson, R. (2010). How to Discourage Creative Thinking in the Classroom. UR. *Beghetto, & J. Kaufman (Eds.), Nurturing Creativity in the Classroom* (pp, 1-5). New York: Cambridge University Press. [How to Discourage Creative Thinking in the Classroom \(researchgate.net\)](https://www.researchgate.net/publication/266211142)

²⁸Vuk, S., Tacol, T, Vogrinc, J. (2015). *Adoption of the Creative Process According to the Immersive Method*, CEPS Journal 5(3):51-71

1.5.3. Načini primjene u nastavi

Postoji mnogo načina da se sve navedeno primijeni u nastavi; esencijalan je odnos prema učenicima i način kojim se pristupa razredu i pojedincima. Pozitivno i poticajno školsko okružje je jedno od najbitnijih uvjeta koje učitelj treba osigurati i kojem treba težiti. Ono jamči psihološki sigurne i motivirajuće uvjete za rad, što pospješuje i koncentraciju učenika i intrinzičnu motivaciju. Važno je da učitelji stvaranjem pozitivnog okružja sudjeluju i u stvaranju poticajnog prostora u kojem učenici mogu nesmetano razvijati vještine, znanje i interese, što će rezultirati ojačanom individualnosti i oblikovanjem osobnog identiteta. Razvoj kreativnosti je dugotrajan proces koji se ostvaruje konstantnim poticanjem učenika i vjerovanjem u njihove sposobnosti. Bitno je da se učenici osjećaju prihvaćeno i shvaćeno, prije svega kako bi postali svjesni svojih mogućnosti i potencijala, kako bi se oslobodili u kreativnom procesu i razmišljanju te ohrabрили u ostvarenju vlastitih nauma i ideja. Bitno je kod učenika postići spoznaju da kreativnost nije vezana isključivo uz umjetnost, već je to životna vještina koju će moći primijeniti na sva područja djelovanja u životu.

Poticajno okružje temelj je daljnjeg razvoja osobina učenika koje pripadaju i u odgojni aspekt nastavnog predmeta Likovna kultura kao što su: empatija, samopouzdanje za preuzimanje rizika i samoinicijative, samoaktualizacija, samokoordinacija i funkcioniranje u radu u paru ili grupi, primjena divergentnog i konvergentnog mišljenja u rješavanju zadataka i problema te kritičko mišljenje i formiranje osobnih stavova. Učitelji više nisu prenositelji znanja, već mentori, tako da savjetuju i potiču učenike na iskušavanje različitih pristupa i rješenja, pomažu im kada zatrebaju pomoć i povratnu informaciju, daju pohvale ili riječi podrške. Analizom likovnih radova i različitih projekata povezuje se naučeno s vrijednostima iz svakodnevnog života i različitim interdisciplinarnim područjima: *„Djela likovne umjetnosti i vizualna okolina polazište su za emocionalni, asocijativni i intelektualni doživljaj, za upoznavanje likovnoga jezika, oblikovanje kritičkoga mišljenja, postavljanje pitanja o temama koje su bliske učenicima te su poticaj za izražavanje i komunikaciju.“*²⁹

Pri upoznavanju s likovnim radovima važno je poticati učenika da *„opisuje osobni doživljaj djela i povezuje ga s vlastitim iskustvom, osjećajima, mislima i stavovima. Učenik se potiče da prepoznaje razinu osobnog zadovoljstva u stvaralačkom procesu“*³⁰, čime se postiže osjećaj samopouzdanja i

---

²⁹Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture i Likovne umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj*, Zagreb

³⁰Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture i Likovne umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj*, Zagreb

postignuća koji su bitni za razvoj osobnosti i zdravo psihičko stanje učenika. Zatim, u analizi umjetničkih djela učenici se upoznaju s društvenim problemima i situacijama koje se mogu primijeniti i u stvarnom životu. Učenike treba poticati na kreativno izražavanje i istraživački rad kojim proučavaju, ispituju i propituju univerzalne teme i globalna pitanja, čime se stvara razumijevanje, društvena i osobna odgovornost, a razvija se kritičko mišljenje i stav prema okolini.

2. EMPIRIJSKI DIO

2.1 Ciljevi istraživanja

Cilj ovog diplomskog istraživanja je ispitati kakav je poticaj za razvoj i oblikovanje identiteta i individualnosti učenika trenutno u nastavi te provjeriti kakav utjecaj imaju autoriteti iz okoline učenika: učitelji, roditelji i mediji te potiču li ih u izražavanju ili sputavaju. Na temelju rezultata htjelo se uočiti postojeće probleme te osmisliti i ponuditi smjernice za psihičko osnaživanje učenika s pomoću personaliziranoga likovnog izražavanja.

2.2 Uzorak istraživanja

Ciljana skupina istraživanja bili su učenici sedmog razreda osnovne osmogodišnje škole, uzrasta od trinaest godina. Istraživanje je provedeno u sklopu nastave likovne kulture u osnovnoj školi unutar jednog razreda od 22 učenika tijekom tri nastavna dvosata likovne kulture.

2.3 Metode i instrumenti istraživanja

Istraživanje je provedeno metodom akcijskog istraživanja u tri koraka. U prvom koraku bilo je provjereno postojeće stanje s pomoću instrumenta anketni upitnik, a s pomoću istraživačke metode „Polakova igra“ stečen je uvid u pogled na svijet svakog učenika. Zatim se s pomoću likovnog zadatka provjerio vanjski i unutarnji doživljaj učenika o sebi samom. U drugom koraku su se učenici bavili kritičkim osvrtom na svoju okolinu tokom boravka u školi i poboljšanjem istog, a u trećem koraku su se učenici s pomoću personaliziranih likovnih zadataka bavili vlastitim interesima te nalaženjem problema i rješenja za ostvarenje tih interesa. Spomenute teme bile su povezane s anketnim upitnikom s početka istraživanja. Na kraju su se anketnim upitnikom provjerile promjene

u odnosu na inicijalni anketni upitnik. Dobiveni odgovori rezultat su praćenja i bilježenja cijelog procesa, analize radova ispitanika te analize upitnika koji su ispitanici ispunjavali. Ostali instrumenti istraživanja bile su fotografije i snimke radova, radni listići, bilješke i priprema za nastavni sat. Očekivalo se da će učenici steći jasniju sliku o sebi i o tome što ih zanima, razviti intrinzičnu motivaciju za rad, osvijestiti otkud proizlaze faktori koji ih u tome ometaju (manjak podrške roditelja/učitelja /mediji i trendovi).

2.4 Oblici rada i nastavne metode

Pretežiti oblik rada korišten tijekom istraživanja bio je individualni rad, rad u skupini i rad u paru. Učenici su tijekom ispunjavanja predevaluacijskog i postevaluacijskog listića, izrade likovnog zadatka te rješavanja radnih listića radili individualno; tijekom planirane igre radili su u skupini, a u analizi likovnih radova koristili su se rad u paru i vršnjačko vrednovanje u skupini. Od nastavnih metoda korištena je planirana igra, putovanje u maštu te analitičko promatranje (međusobno komentiranje likovnih radova). Od istraživačkih metoda korištena je varijacija Polakove metode.

2.5 Opis tijeka istraživanja

Istraživanje je provedeno u sklopu redovne nastave likovne kulture s jednim sedmim razredom u trajanju od šest nastavnih sati ili tri dvosata.

2.5.1. Opis tijeka prvoga akcijskog koraka/nastavnog dvosata

Prije prvoga akcijskog koraka proveden je predevaluacijski anketni upitnik koji su učenici rješavali nekoliko dana prije početka nastavnih sati. Nastavni dvosat počeo je planiranom igrom osmišljenom na temelju futurističke istraživačke metode Polakova igra. Lijeva i desna strana učionice predstavljale su dva suprotna svjetonazora, a učenici su trebali odabrati i stati na stranu koja opisuje njihov stav te pogled na svijet. Studentica je bilježila koliko se učenika opredijelilo za koju stranu. Kroz prvi i drugi izbor učenici kritički razmišljaju o svojim stavovima prema izvanjskom svijetu. Prva dva ponuđena svjetonazora bila su stav općeg optimizma, što bi značilo da se unatoč pokojoj lošoj stvari koja se katkada dogodi, vjeruje da se stanje popravlja i da je situacija dobra. S tim stavom poistovjetilo se 14 učenika. Drugi je bio svjetonazor općeg pesimizma, što bi značilo da se unatoč dobrim stvarima koje se događaju, vjeruje da stanje neće ostati takvo, već će se situacija

opet pogoršati. S tim stavom poistovjetilo se 8 učenika. Treći i četvrti svjetonazor odnosili su se na uzrok tih stavova prema svijetu: tko utječe na dobre i loše stvari koje se događaju u svijetu? Treći stav zagovarao je da je glavni utjecaj čovjek i pojedinac koji može biti svatko od prisutnih, za što se zauzelo 10 učenika. Četvrti stav zagovarao je da su glavni utjecaji jače sile, kao što je politika, kultura, mediji itd., za što se zauzelo 12 učenika. Učenici su kritički razmišljali o svojim stavovima, preispitali ih te nakon opredjeljenja diskutirali i komentirali zajedno sa studenticom što ih je i zašto dovelo do odabranih stavova i uvjerenja. Studentica ih zatim upućuje na postojanje svijeta „unutra“ i razgovorom ga povezuje s obrađenim svijetom „izvana“. Naglašeno je da na isti način kako mi utječemo na svijet, tako svijet utječe i na nas; kao što imamo doživljaje prema svijetu izvan nas, tako imamo doživljaje i sami prema sebi kao pojedinci – prema svijetu „unutra“ – na koji isto mogu utjecati različite stvari kao i na vanjski svijet. Učenici prepoznaju i povezuju bliskost vanjskog i unutarnjeg svijeta. Slijedi planirana igra u kojoj su učenici na temelju dodira asocijativno pogađali i otkrivali o kojem se materijalu radi, što ih upoznaje s ključnim pojmovima: asocijativnost materijala i kontrast površine različitih materijala. U likovnom zadatku svaki učenik dobio je kartonsku kutiju manjih dimenzija koju je trebao oblijepiti izvana i iznutra različitim materijalima. Učenici su povezali materijal sa svojim asocijacijama i emocijama. Vanjski dio kutije predstavljao je kako učenici vide sebe izvana, a unutarnji dio kutije predstavljao je kako se vide iznutra i kakvi zapravo jesu. Učenici su trebali obrazložiti ukratko svoj rad vodeći se zadanim pitanjima. Vrednovanje je bilo vršnjačko, u kojem su se učenici međusobno zamijenili za kutije i odgovorili na zadana pitanja, kritički promatrajući i promišljajući tuđi rad. Na kraju nastavnog sata studentica pokazuje učenicima umjetničko djelo Louise Bourgeois (Neimenovani portret, 2009.). Učenici su povezali umjetničko djelo s nastavnim sadržajem i temom kojom su se bavili te su s pomoću promatranja i zajedničke analize otkrivali tuđi način prikaza doživljaja sebe ili drugoga.

2.5.2. Opis tijeka drugoga akcijskog koraka/nastavnog dvosata

Nastavni sat počeo je planiranom igrom. Učenici su bili podijeljeni u peteročlane grupe te je svaka grupa dobila radni listić i slagalicu koju je trebala složiti u cjelinu. Na slagalicama je bilo 5 slikarskih umjetničkih djela koja su predstavljala po jedan od ključnih pojmova – statika, dinamika te prvi, drugi i treći prostorni plan. Učenici su spajali umjetničko djelo s odgovarajućim ključnim pojmom s pomoću radnog listića. Nakon riješenog uvodnog zadatka zajednički provjeravaju odgovore sa studenticom.

Prije likovnog zadatka učenici su trebali kritički razmisliti o tome što im najviše smeta tijekom boravku u školi i kako bi to mogli promijeniti. S pomoću medija fotografije trebali su prikazati što i kako bi to promijenili. Produkt likovnog zadatka bio je fotostrip od 3 do 5 fotografija, uz prethodno napisan „scenarij“ u obliku radnog listića. Radi više prostora i različitih mogućnosti kreiranja fotografija, primjene različitih prostornih planova i postizanja statike ili dinamike, zadatak su izvodili u školskoj dvorani. Promjena prostora pridonijela je maštovitim idejama i entuzijazmu učenika te slobodi izdvajanja i odabira različitih kadrova. Vršnjačko vrednovanje izveli su u paru nakon čega su, također u paru, prezentirali svoje radove koje su vrednovali pred ostalim učenicima, a onda su zajednički analizirali radove.

2.5.3. Opis tijeka trećega akcijskog koraka/nastavnog dvosata

Nastavni sat počeo je ponavljanjem pojmova s prethodnog sata i učenjem novih s pomoću igre bacanja loptice. Učenici su s pomoću očitavanja QR koda trebali spojiti ključne pojmove žablje i ptičje perspektive te širokog i krupnog kadra s pripadajućom umjetničkom fotografijom. Nakon igre studentica je zajedno s učenicima povezala pojmove s rješenjem, analizirali su fotografije te raspravljali o dojmu koji svaka fotografija ima zahvaljujući pojmu koji joj je dodijeljen. Likovni zadatak počinje kratkim prisjećanjem i zamišljanjem zatvorenih očiju. Učenici su se prisjetili svog hobija, zanimacije, sporta koji treniraju, instrumenta koji sviraju ili nečega čime bi se htjeli baviti jednoga dana. Zatim su razmislili kakvi bi bili idealni uvjeti za bavljenje tim hobbijem te jesu li takvi uvjeti njima dostupni ili nisu. Likovni zadatak bio je snimiti nekoliko kratkih videosnimaka kamerom mobitela na temu hobija o kojem su prethodno razmišljali. Kratke videosnimke spojili su u cjeloviti video s pomoću aplikacije za montažu ili dodatne opcije u kameri mobitela. Likovni zadatak realiziran je na školskom igralištu. Promjena okoline i velik otvoreni prostor dao je učenicima više mogućnosti i inspiracije za provedbu njihovih ideja.

Nakon odrađenog likovnog zadatka, analiza i vrednovanje ponovno su se događali u učionici. Kroz pitanja na radnom listiću učenici su najprije vrednovali vlastiti rad, a zatim i rad osobe u paru.

2.6 Analiza rezultata istraživanja

2.6.1. Analiza predevaluacijskog i postevaluacijskog listića

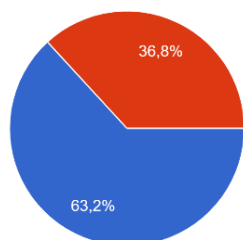
Na početku istraživanja učenici su ispunili predevaluacijski listić koji se sastojao od tri tematske cjeline. Prva se zvala „Moj svijet“ i sadržavala je pitanja vezana uz emotivno stanje učenika u školi, koji autoriteti iz okoline i na koji način utječu na njih (vršnjaci, profesori, obitelj, društvene mreže, trendovi). Druga tematska cjelina zvala se „Moji interesi“ i sadržavala je pitanja o aktivnostima, zanimanjima i hobijima kojima se učenici bave u školi ili izvan nje te kako nabrojani autoriteti utječu na taj aspekt njihova života. Treća tematska cjelina zvala se „Društvene mreže i mediji“ i sadržavala je pitanja koja povezuju njihovu zanimaciju ili aktivnost s društvenim mrežama, te propituje međudnos i utjecaj medija na izbor osobnih zanimacija. Na kraju istraživanja učenici su riješili postevaluacijski listić s istim pitanjima i osvrtom na održane sate. U nastavku su usporedno prikazani rezultati predevaluacijskog listića, na koji je odgovorilo devetnaestero učenika, i postevaluacijskog listića s istim pitanjima, na koji je odgovorilo trinaestero učenika. Rezultati su sljedeći:

Prva tematska cjelina „Moj svijet“ 2.6.2.

U predevaluacijskom listiću (slika 1) na pitanje „Osjećaš li se shvaćeno u školi?“, 63,2 % učenika je odgovorilo DA, a 36,8 % učenika odgovorilo je NE.

U postevaluacijskom listiću (slika 2) na pitanje „Osjećaš li se shvaćeno u školi?“, 69,2 % učenika odgovorilo je DA, a 30,8 % učenika je odgovorilo NE.

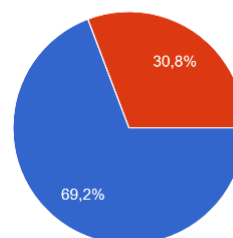
Osjećaš li se shvaćeno u školi?
19 odgovora

Slika 1 Rezultati predevaluacijskog listića

Osjećaš li se shvaćeno u školi? Označi izabrani odgovor.
13 odgovora

● Da
● Ne

● Da
● Ne

Slika2 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (Tablica 1) odgovori na pitanje „Zašto?“ podijeljeni su u zasebne tablice (Tablica 1 i 2) prema potvrdnom ili negirajućem odgovoru na pitanje „Osjećaš li se shvaćeno?“ kako bi se lakše uočili razlozi za *pozitivan* i *negativan* odgovor. Ista podjela ponavlja se u sličnim pitanjima kroz daljnju analizu.

U nastavku (Tablica 1), prikazani su odgovori i obrazloženja učenika koji su u prethodnom pitanju odgovorili potvrdno tj. da se *osjećaju shvaćeno*:

Neki od kratkih odgovora se ponavljaju stoga nisu navedeni u tablici.

Jer volim školu.	Jer me ljudi donekle vole.
Svi su ok prema meni i ja prema njima. Uvažavamo svoja mišljenja i sl.	Osjećam se shvaćeno.
Iako ima dosta ljudi s kojima se ne slažem, imam jako puno prijatelja i dobrih profesora.	Jer ljudi slušaju moja mišljenja.
Da, jer imam puno prijatelja.	Dobro se slažem u razredu.
Zato.	Da.

Tablica 1 Rezultati predevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (Tablica 2) su odgovori i obrazloženja učenika koji su odgovorili negirajuće tj. da se *ne osjećaju shvaćeno*:

Neki od kratkih odgovora se ponavljaju stoga nisu navedeni u tablici.

Profesori misle da je njihov predmet najvažniji i žele puno od nas.	Zato.
Jer nikog nije briga.	Profesori ponekad viču.
Eto tako.	

Tablica 2 Rezultati predevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (Tablica 3) na pitanje „Zašto?“, rezultati su podijeljeni u tablicu 3 i tablicu 4, vodeći se njihovim potvrdnim ili negirajućim odgovorom na pitanje „Osjećaš li se shvaćeno?“. U tablici 1 prikazani su odgovori i obrazloženja učenika koji su u prethodnom pitanju odgovorili potvrdno tj. da se *osjećaju shvaćeno*:

Jer sam sretna.	Zato što se svi dobro razumijemo.
Većinom da, ali u nekim situacijama ne.	Nemam nikakvih problema s drugim učenicima.
Jer imam prijatelje.	Jer većina profesora shvaća sve što treba.
Zato što ima ljudi koji me razumiju i prihvaćaju.	

Tablica 3 Rezultati postevalucijskog listića

U postevalucijskom listiću (Tablica 4) su odgovori i obrazloženja učenika koji su na isto pitanje odgovorili negirajuće tj. da se *ne osjećaju shvaćeno*:

Neki od kratkih odgovora se ponavljaju stoga nisu navedeni u tablici.

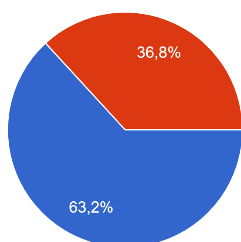
Zbog profesora, vršnjaka.	Jer se tako osjećam.
Zato. Nisam u mogućnosti da odgovorim na ovo pitanje.	Zato.

Tablica 4 Rezultati postevalucijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 3) na pitanje „Jesu li za to zaslužni vršnjaci?“, 63,2 % učenika je odgovorilo DA, dok je 36,8 % učenika odgovorilo NE.

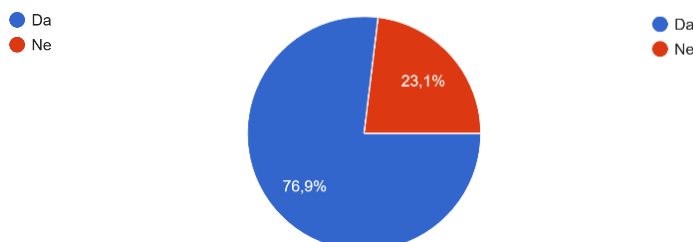
U postevalucijskom listiću (slika 4) na pitanje „Jesu li za to zaslužni vršnjaci?“, 76,9 % učenika odgovorilo je DA, a 23,1 % učenika odgovorilo je NE.

Jesu li za to zaslužni vršnjaci?
19 odgovora

Slika 3 Rezultati predevaluacijskog listića

Jesu li za to zaslužni vršnjaci?
13 odgovora

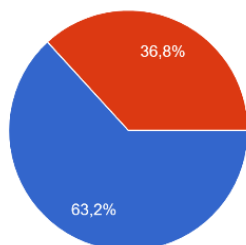

Slika 4 Rezultati postevalucijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 5) na pitanje „Jesu li za to zaslužni učitelji?“ 63,2 % učenika je odgovorilo DA, dok je 36,8 % učenika odgovorilo NE.

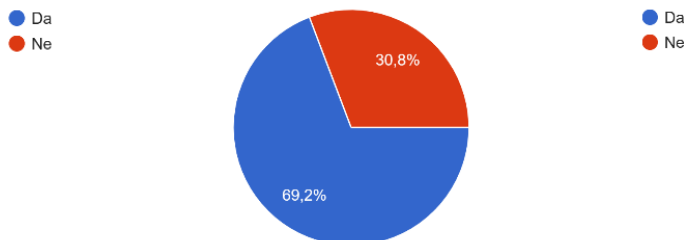
U postevaluacijskom listiću (slika 6) na pitanje „Jesu li za to zaslužni učitelji?“ 69,2 % učenika odgovorilo je DA, dok je 30,8 % učenika odgovorilo NE.

Jesu li za to zaslužni učitelji?
19 odgovora

Slika 5 Rezultati predevaluacijskog listića

Jesu li za to zaslužni učitelji?
13 odgovora

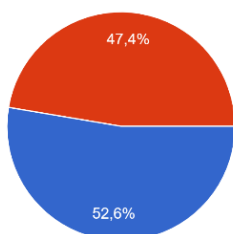

Slika 6 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 7) na pitanje „Je li za to zaslužna obitelj?“, 52,6 % učenika je odgovorilo DA, dok je 47,4 % učenika odgovorilo NE.

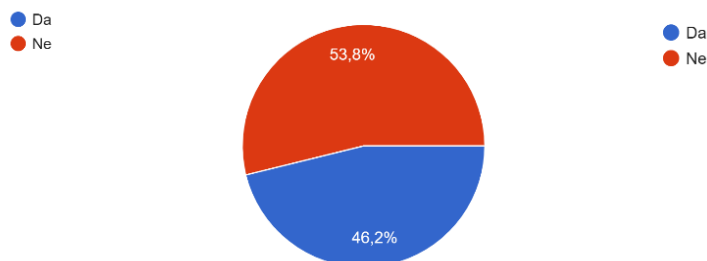
U postevaluacijskom listiću (slika 8) na pitanje „Je li za to zaslužna obitelj?“, 46,2 % učenika odgovorilo je DA, dok je 53,8 % učenika odgovorilo NE.

Je li za to zaslužna obitelj?
19 odgovora

Slika 7 Rezultati predevaluacijskog listića

Je li za to zaslužna obitelj?
13 odgovora

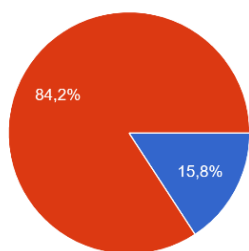

Slika 8 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 9) na pitanje „Jesu li za to zaslužne društvene mreže?“, 15,8 % učenika je odgovorilo DA, dok je 84,2 % učenika odgovorilo NE.

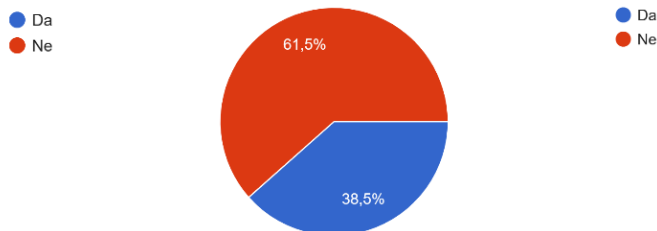
U postevaluacijskom listiću (slika 10) na pitanje „Jesu li za to zaslužne društvene mreže?“, 38,5 % učenika odgovorilo je DA, a 61,5 % učenika odgovorilo je NE.

Jesu li za to zaslužne društvene mreže?
19 odgovora

Slika 9 Rezultati predevaluacijskog listića

Jesu li za to zaslužne društvene mreže?
13 odgovora

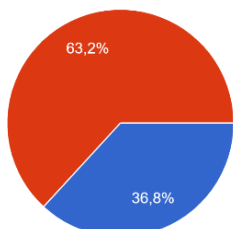

Slika 10 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 11) na pitanje „Osjećaš li se nesigurno u školi?“, 15,8 % učenika odgovorilo je DA, dok je 84,2 % učenika odgovorilo NE.

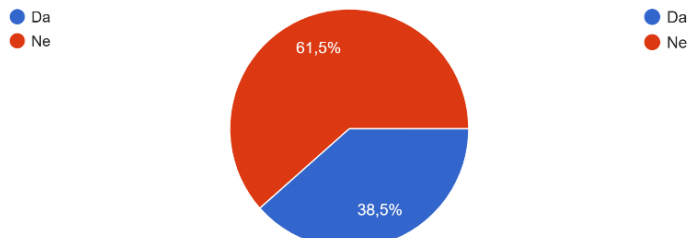
U postevaluacijskom listiću (slika 12) na pitanje „Osjećaš li se nesigurno ili anksiozno u školi?“, 38,5 % učenika odgovorilo je DA, dok je 61,5 % učenika odgovorilo NE. Pitanju je dodan pojam *anksiozno* jer je u predevaluacijskom listiću većina učenika pojam *nesigurno* pogrešno protumačila te poistovjetila s fizičkom nesigurnošću, opasnošću ili nezaštićenošću u školi, umjesto niskog samopouzdanja itd.

Osjećaš li se nesigurno u školi?
19 odgovora

Slika 11 Rezultati predevaluacijskog listića

Osjećaš li se nesigurno ili anksiozno u školi?
13 odgovora

Slika 12 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (Tablica 5, 6 i 7, 8) odgovori na pitanje „Zašto?“, koje se nadovezuje slobodnim odgovorom na prethodno pitanje, podijeljeni su na potvrdne i negirajuće odgovore kako bi se jasnije uvidjeli razlozi zašto se učenici osjećaju sigurno ili nesigurno. Pojam *nesigurno* dio učenika je pogrešno protumačio kao opasnost ili fizička nesigurnost, umjetno niskog samopouzdanja. Pitanje je trebalo biti jasnije oblikovano. Učenici su obrazložili zašto se *osjećaju* nesigurno u školi (Tablica 5):

Neki od odgovora se ponavljaju te nisu navedeni.

Zato.	Zbog vršnjaka.
Na određenim satima profesori viču na nas te nas vrijeđaju.	Zato što se ponekad osobe u školi (vršnjaci) sprdaju s nekim mojim mišljenjima i stvarima koje volim raditi.
Bojim se vršnjaka.	Da i ne, više ne, no kako kad.
Na određenim satima profesori viču na nas te nas vrijeđaju.	

Tablica 5 Rezultati predevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (Tablica 6) učenici su obrazložili zašto se *ne osjećaju* nesigurno u školi:

Neki od odgovora se ponavljaju te nisu navedeni.

Nemam razloga.	Jer uživam u životu.
Jer u školi nema nasilja.	Jer i da me netko želi ozlijediti, vjerojatno bih se mogao obraniti, a i zaštita u školi nije loša.
Jer nema razloga da se tako osjećam.	Zato što se lijepo osjećam.
Zato.	Ne.
Ne osjećam se nesigurno.	

Tablica 6 Rezultati predevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (Tablica 7) na pitanje „Zašto?“, koje se nadovezuje slobodnim odgovorom na prethodno pitanje, učenici su obrazložili zašto se *osjećaju* nesigurno i anksiozno:

U postevaluacijskom listiću pitanje je jasnije oblikovano te su jasniji i odgovori.

Za vrijeme nekih satova zbog velikog pritiska nad ocjenama.	Jako je stresno jer imam osjećaj da će me svi zamrziti ako napravim nešto što je drugačije od norme.
Zbog ispita.	Zbog puno toga.
Veliku većinu vremena se osjećam sigurno u školi, makar se u nekim situacijama (koje su rijetke) osjećam nesigurno zbog pojedinih vršnjaka.	

Tablica 7 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (Tablica 8) učenici su obrazložili zašto se *ne osjećaju* nesigurno ili anksiozno u školi:

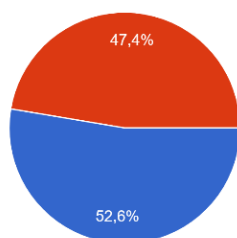
Uvijek se pod odmorom družim s prijateljima.	Zato.
Jer živim život.	Ne.
Jer živim lagodan život i uživam u njemu.	Jer se osjećam dobro.
To je samo škola.	Ne, ne znam zašto bih bio.

Tablica 8 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 13) na pitanje „Jesu li za to zaslužni vršnjaci?“, 52,6 % učenika je odgovorilo DA, dok je 47,4 % učenika odgovorilo NE.

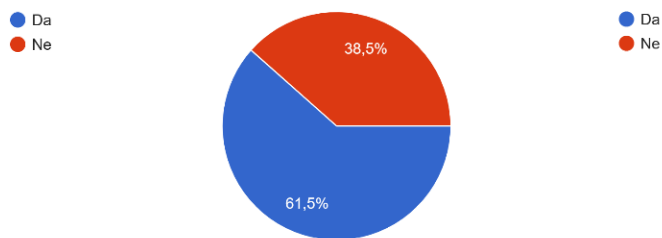
U postevaluacijskom listiću (slika 14) na pitanje „Jesu li za to zaslužni vršnjaci?“, 61,5 % učenika je odgovorilo DA, dok je 38,5 % učenika odgovorilo NE.

Jesu li za to zaslužni vršnjaci?
19 odgovora

Slika 13 Rezultati predevaluacijskog listića

Jesu li za to zaslužni vršnjaci?
13 odgovora

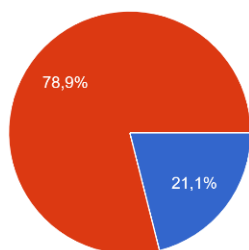
Slika 14 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 15) na pitanje „Jesu li za to zaslužni učitelji?“, 21,1 % učenika je odgovorilo DA, dok je 78,9 % učenika odgovorilo NE.

U postevaluacijskom listiću (slika 16) na pitanje „Jesu li za to zaslužni učitelji?“, 53,8 % učenika odgovorilo je DA, dok je 46,2 % učenika odgovorilo NE.

Jesu li za to zaslužni učitelji?

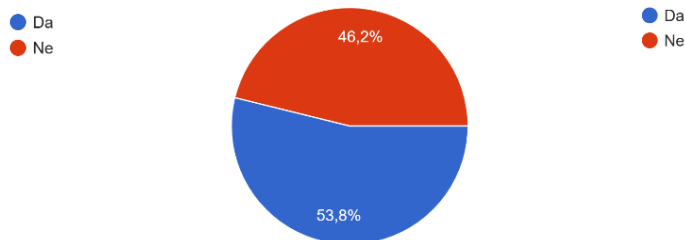
19 odgovora

Slika 15 Rezultati predevaluacijskog listića

Jesu li za to zaslužni učitelji?

13 odgovora

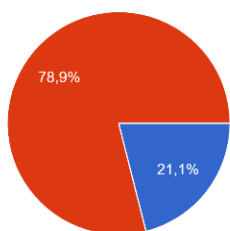
Slika 16 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 17) na pitanje „Je li za to zaslužna obitelj?“, 21,1 % učenika je odgovorilo DA, dok je 78,9 % učenika odgovorilo NE.

U postevaluacijskom listiću (slika 18) na pitanje „Je li za to zaslužna obitelj?“, 38,5 % učenika odgovorilo je DA, dok je 61,5 % učenika odgovorilo NE.

Je li za to zaslužna obitelj?

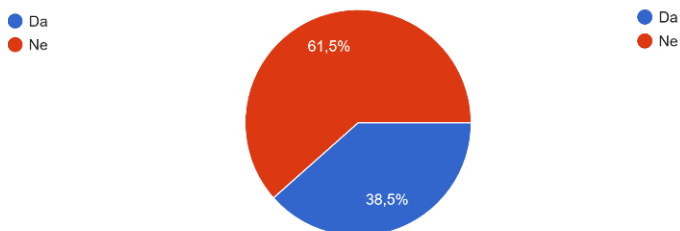
19 odgovora

Slika 17 Rezultati predevaluacijskog listića

Je li za to zaslužna obitelj?

13 odgovora

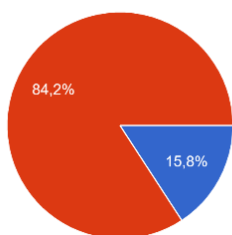

Slika 18 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 19) na pitanje „Jesu li za to zaslužne društvene mreže?“, 15,8 % učenika je odgovorilo DA, dok je 84,2 % učenika odgovorilo NE.

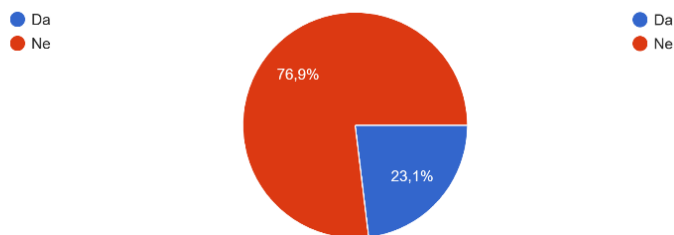
U postevaluacijskom listiću (slika 20) na pitanje „Jesu li za to zaslužne društvene mreže?“, 23,1 % učenika odgovorilo je DA, dok je 76,9 % učenika odgovorilo NE.

Jesu li za to zaslužne društvene mreže?
19 odgovora

Slika 19. Rezultati predevaluacijskog listića

Jesu li za to zaslužne društvene mreže?
13 odgovora

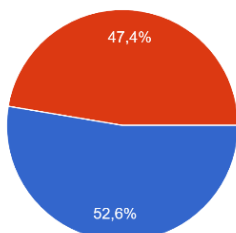

Slika 20. Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 21) na pitanje „Pratiš li trendove?“, 52,6 % učenika je odgovorilo DA, dok je 47,4 % učenika odgovorilo NE.

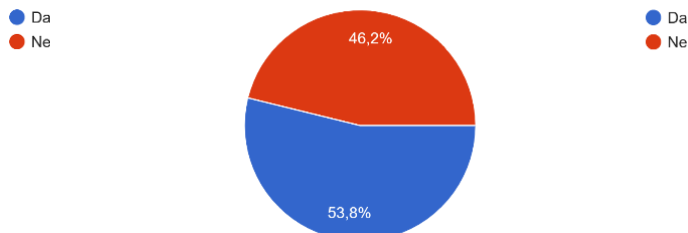
U postevaluacijskom listiću (slika 22) na pitanje „Pratiš li trendove?“, 53,8 % učenika je odgovorilo DA, dok je 46,2 % učenika odgovorilo NE.

Pratiš li trendove?
19 odgovora

Slika 21 Rezultati predevaluacijskog listića

Pratiš li trendove?
13 odgovora

Slika 22 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (Tablica 9) na pitanje „Zašto?“, koje se nadovezuje slobodnim odgovorom na prethodno pitanje, učenici su obrazložili zašto *prate* trendove:

Neki od odgovora se ponavljaju te nisu navedeni.

Zato.	Ako ne pratim, učenici će me osuđivati.
Pratim samo neke jer me zanimaju.	Jer ih svi prate.
Jer je to moderno.	Jer ne želim biti drugačija od svih ostalih.

Jer su neki od njih fora pa ih pratim, no one koji mi se ne sviđaju ne pratim.	Jer ih želim pratiti.
--	-----------------------

Tablica 9 Rezultati predevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (Tablica 10) učenici su obrazložili zašto *ne prate* trendove:

Neki od odgovora se ponavljaju te nisu navedeni.

Ne zanimaju me trendovi.	Jer su dosadni.
Glupi su.	Ne pratim.
Ne volim ih.	Ne pratim ih.
Jer oni nisu važni. Trendove prate samo površni i plitki ljudi koji se žele svidjeti svima i kojima je jako važno da drugi misle kako su <i>cool</i> , također se žele uklopiti u masu i opće društvo, ne žele biti drugačiji da ih netko slučajno ne kritizira	Mislim da mi to nije potrebno u životu i da su neki od njih glupi.

Tablica 10 Rezultati predevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (Tablica 11) pitanje „Koji su to trendovi?“, učenici su odgovorili:

Neki od odgovora se ponavljaju, stoga nisu navedeni.

Obuća, odjeća.	YouTube i Instagram.
Većina njih.	Plesovi, stil oblačenja i sl.
Većina.	Razni <i>memeovi</i> .
Nijedan.	Nikakvi.
Stilovi oblačenja.	Ne znam.
Sportski trendovi.	Odjeća, nove riječi, šale.
Nike odjeća, socijalne mreže.	Biti dobar u školi, kako se oblačiš, izgled.
Likovni i način oblačenja.	

Tablica 11 Rezultati predevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (Tablica 12) na pitanje „Zašto?“, koje se nadovezuje slobodnim odgovorom na prethodno pitanje, učenici su obrazložili zašto *prate* trendove:

Odgovori su podijeljeni na one koji *prate* trendove i na one koji *ne prate* trendove.

Jer su neki od njih zabavni.	Da me nitko ne maltretira.
Samo one koji su mi zanimljivi.	Jer mi se to sviđa.
Jer su super.	Zato jer mogu.

Tablica 12 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (Tablica 13) učenici su obrazložili zašto *ne prate* trendove:

U zadnje vrijeme učim i ne gledam trendove.	Zato što trendove većinom prate površni ljudi koji žele pozornost.
Jer me ne zanimaju.	Jer su glupi.
Ne.	Rijetko.
Jer me iskreno ne zanimaju i mislim da su ponekad glupi, volim svoj stil toga što radim.	

Tablica 13 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću odgovori na pitanje „Koji su to trendovi?“ bili su isti kao i u predevaluacijskom listiću.

Iz rezultata anketa pokušalo se otkriti kako se učenici osjećaju u školskom okruženju i kako to utječe na njihovo mentalno zdravlje. Utvrđeno je da se većina učenika *osjeća shvaćeno* te *ne osjeća anksioznost* u školi, uglavnom zato što tamo ima prijatelje s kojima se socijalizira i provodi vrijeme. Zbog toga se učenici osjećaju shvaćeno i prihvaćeno te najčešće nemaju problema s učiteljima. Dio učenika koji se *ne osjeća shvaćeno* i koji *osjeća anksioznost* kao razlog navodi stroge učitelje s manjkom razumijevanja i nedostatak prijatelja s kojima se mogu poistovjetiti i socijalizirati, što rezultira osjećajem da nikoga nije briga za njih i povlačenjem u sebe. Odgovori također pokazuju da je obitelj kao autoritet polovično zaslužna za to osjećaju li se shvaćeno ili ne, što je dobro u slučajevima ako se *osjećaju* shvaćeno, ali i loše ako se tako *ne osjećaju*. Društvene mreže kao autoritet nemaju poseban utjecaj ni značenje pri ovom pitanju.

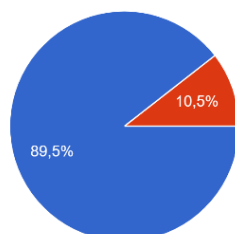
Otkriveno je da polovica učenika *prati* trendove, a druga polovica ih *ne prati*. Najčešći razlog zašto ih dio učenika prati jest utjecaj vršnjaka koji ih također prate: većina njih se boji da neće biti prihvaćeni u društvu ako ne prate trendove, što sugerira da u njima postoji povodljivost i nesigurnost u sebe te ovise o drugima umjesto da im se suprotstave i daju prednost vlastitim interesima, kritičkom razmišljanju i stavovima. Upravo to indicira na poteškoće u razvoju autentičnosti i temelja za oblikovanje i pronalazak vlastita identiteta u budućnosti. Dio učenika samoinicijativno prati trendove zato što im se sviđaju, što upućuje na viši stupanj već postojeće autentičnosti: oni ih prate radi sebe i svojih interesa, a ne zbog vršnjaka. Moguće je da su upravo oni, svjesno ili nesvjesno, pokretači praćenja trendova za kojima se onda povode nesigurniji učenici. Druga polovica učenika, koja je odgovorila da *ne prati* trendove, ne povodi se za vršnjacima i ne podliježe utjecaju kolektiva, što sugerira da imaju čvršći stav kojeg se drže, bez obzira na mišljenje okoline. To upućuje na stabilniju autentičnost u karakteru, što bi lako moglo rezultirati lakšim razvojem vlastita identiteta i autentičnosti u životu.

Druga tematska cjelina „Moji interesi“

U predevaluacijskom listiću (slika 23) na pitanje „Baviš li se onime što te zanima (u školi ili izvan škole)?“ 89,5 % učenika je odgovorilo DA, dok je 10,5 % učenika odgovorilo NE.

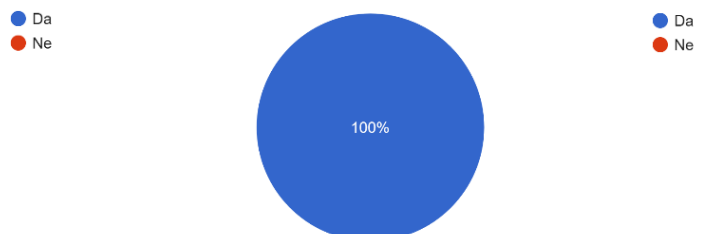
U postevaluacijskom listiću (slika 24) na pitanje „Baviš li se onime što te zanima (u školi ili izvan škole)?“ 100 % učenika odgovorilo je DA, dok je 0 % učenika odgovorilo NE.

Baviš li se onime što te zanima (u školi ili izvan škole)?
19 odgovora

Slika 23 Rezultati predevaluacijskog listića

Baviš li se onime što te zanima (u školi ili izvan škole)?
13 odgovora

Slika 24 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (Tablica 14) na pitanje „Koja je to zanimacija?“, koje se nadovezuje slobodnim odgovorom na prethodno pitanje, učenici su naveli:

Neki od odgovora se ponavljaju te nisu navedeni.

Nogomet.	Plivanje.
Ples, dramska, igre na otvorenom.	Odbojka.
Umjetničko klizanje.	Učenje kineskog jezika.
Trčanje.	Klavir.
Veslanje.	Odbojka, crtanje, kuhanje, pečenje kolača.
Ples.	Crtanje, ples.
Mali nogomet.	Tenis.
Odbojka, pjesme Taylor Swift, feminizam.	Jezici, mačevanje i druge stvari koje ostaju privatno.
Ne znam.	Svašta.
Moje tajne. Većinom pjevanje i ples (ne plešem one ženskaste, lagane plesove i koreografije, nego nešto energično i korisno; samostalno, ne idem ni na kakav tečaj).	

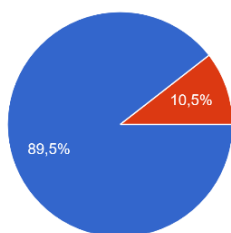
Tablica 14 Rezultati predevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću odgovori na pitanje „Koja je to zanimacija?“ bili su isti.

U predevaluacijskom listiću (slika 25) na pitanje „Podupiru li te roditelji u tome?“, 89,5 % učenika je odgovorilo DA, dok je 10,5 % učenika odgovorilo NE.

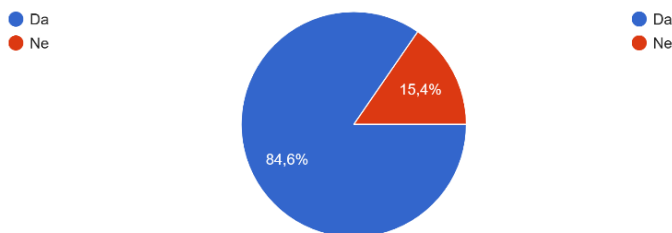
U postevaluacijskom listiću (slika 26) na pitanje „Podupiru li te roditelji u tome?“, 84,6 % učenika odgovorilo je DA, dok je 15,4 % učenika odgovorilo NE.

Podupiru li te roditelji u tome?
19 odgovora

Slika 25 Rezultati predevaluacijskog listića

Podupiru li te roditelji u tome?
13 odgovora

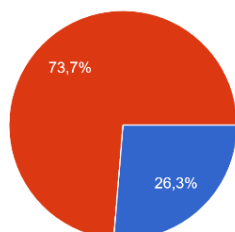

Slika 26 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 27) na pitanje „Podupiru li te roditelji u tome?“, 26,3 % učenika je odgovorilo DA, dok je 73,7 % učenika odgovorilo NE.

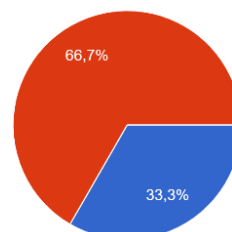
U postevaluacijskom listiću (slika 28) na pitanje „Podupiru li te roditelji u tome?“, 33,3 % učenika odgovorilo je DA, dok je 66,7 % učenika odgovorilo NE.

Podupiru li te učitelji u tome?
19 odgovora

Podupiru li te učitelji u tome?
12 odgovora

● Da
● Ne

● Da
● Ne

Slika 27 Rezultati predevaluacijskog listića

Slika 28 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom, kao i u postevaluacijskom listiću, na pitanje „Ako se ne baviš tom zanimacijom, što te sprječava u tome? (*Ako se baviš, stavi X)“, koje se nadovezuje slobodnim odgovorom na prethodno pitanje, svi su učenici stavili X, što znači da ih ništa ne sprječava u bavljenju aktivnostima koje ih zanimaju.

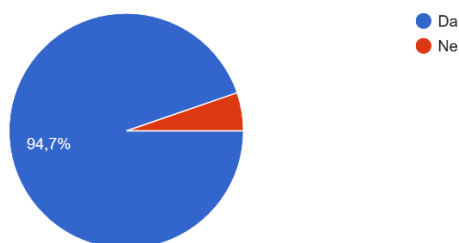
Iz rezultata ankete utvrđeno je da se gotovo svi učenici bave onime što ih zanima u obliku hobija te ih roditelji većinom podržavaju u tome. U četvrtini slučajeva, učitelji nemaju veliku ulogu u potpori učenika u njihovim hobijima, što je očekivano jer se radi o izvannastavnim aktivnostima tijekom slobodnog vremena učenika. Raspon hobija je velik, raznovrstan i kreativan: radi se o različitim sportovima, plesovima, učenju stranih jezika, sviranju instrumenata, crtanju, kuhanju, glumi i pjevanju. To uvelike pridonosi individualnom razvoju autentičnosti, pogotovo u dobi ispitane skupine jer svaki učenik ciljano odabire čime se želi rekreativno baviti i koje vještine želi razvijati. Također, odlično je i što ih se u tome ne sprječava. Pretpostavljeni razlozi i prepreke za bavljenje željenim hobijem mogli su biti financijske prirode, neslaganje i nedovoljna podrška roditelja, odnosno nemotiviranost i bezvoljnost učenika za izvannastavnu aktivnost.

Treća tematska cjelina „Društvene mreže i mediji“

U predevaluacijskom listiću (slika 29) na pitanje „Jesi li vidio/vidjela na društvenim mrežama i medijima da se netko bavi tom zanimacijom?“, 94,7 % učenika je odgovorilo DA, dok je 5,3 % učenika odgovorilo NE.

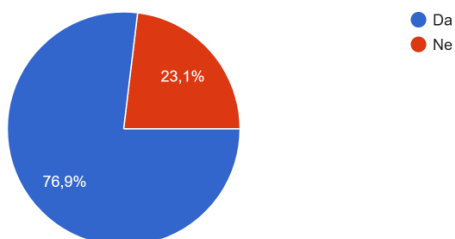
U postevaluacijskom listiću (slika 30) na pitanje „Jesi li vidio/vidjela na društvenim mrežama i medijima da se netko bavi tom zanimacijom?“, 76,9 % učenika odgovorilo je DA, dok je 23,1 % učenika odgovorilo NE.

Jesi li vidio/vidjela na društvenim mrežama i medijima da se netko bavi tom zanimacijom?
19 odgovora

Slika 29 Rezultati predevaluacijskog listića

Jesi li vidio/vidjela na društvenim mrežama i medijima da se netko bavi tom zanimacijom?
13 odgovora

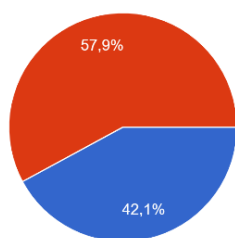

Slika 30 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 31) na pitanje „Jesu li te mediji potaknuli da se time baviš?“ 42,1 % učenika je odgovorilo DA, dok je 57,9 % učenika odgovorilo NE.

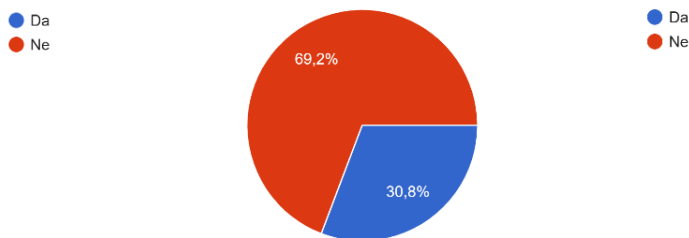
U postevaluacijskom listiću (slika 32) na pitanje „Jesu li te mediji potaknuli da se time baviš?“ 30,8 % učenika odgovorilo je DA, dok je 69,2 % učenika odgovorilo NE.

Jesu li te mediji potaknuli da se time baviš?
19 odgovora

Slika 31 Rezultati predevaluacijskog listića

Jesu li te mediji potaknuli da se time baviš?
13 odgovora

Slika 32 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom i u postevaluacijskom listiću (Tablica 15), na pitanje „Ako ne, tko te potaknuo?“, koje se nadovezuje slobodnim odgovorom na prethodno pitanje, učenici su naveli sljedeće:

Neki od odgovora se ponavljaju, stoga nisu navedeni. Odgovori iz oba listića su navedeni zajedno jer su odgovori slični.

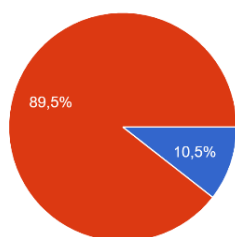
Jedan odličan prijatelj iz razreda koji je to trenirao.	Tata, a i tim se bavim jer ja to volim.
Mama.	Ja sam sama htjela.
Određeni ljudi koji me inspiriraju.	Prijatelj.
Moji roditelji ili prijatelji, a ponekad i ja sama.	Ja sam sebe potaknuo i trudim se na svakom treningu.
Nitko.	Mama i djed.
Nije tvoj posao.	Poznate ličnosti.
Život.	Roditelji.

Tablica 15 Rezultati predevaluacijskog i postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom listiću (slika 33) na pitanje „Bi li se radije bavio/bavila nečim drugim?“ 10,5 % učenika je odgovorilo DA, dok je 89,5 % učenika odgovorilo NE.

U postevaluacijskom listiću (slika 34) na pitanje „Bi li se radije bavio/bavila nečim drugim?“ 7,7 % učenika odgovorilo je DA, dok je 92,3 % učenika odgovorilo NE.

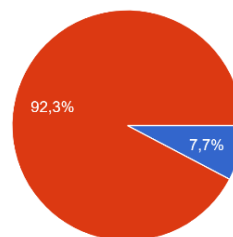
Bi li se radije bavio/bavila nečim drugim?
19 odgovora

Slika 33 Rezultati predevaluacijskog listića

Bi li se radije bavio/bavila nečim drugim?
13 odgovora

● Da
● Ne

● Da
● Ne

Slika 34 Rezultati postevaluacijskog listića

U predevaluacijskom kao i na postevaluacijskom listiću (Tablica 16) na pitanje „Ako da, čime?“ koje se nadovezuje slobodnim odgovorom na prethodno pitanje, učenici su naveli:

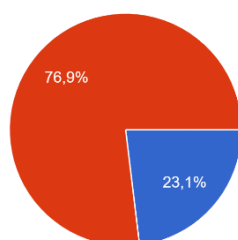
Neki od odgovora se ponavljaju te nisu navedeni. Odgovori iz oba listića navedeni su zajedno jer su odgovori isti.

Aikido ili folklor.	Ping pong.
Volim ono čime se bavim.	Ne bih se ničime drugim bavio.
Ne.	Ničime.
Ničim drugim se ne bih bavio osim tim sportom.	Druženjem.

Tablica 16. Rezultati predevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (slika 35) na pitanje „Jesu li se tvoji odgovori ili mišljenje promijenili u odnosu na odgovore iz prve ankete?“ 23,1 % učenika odgovorio je DA, dok je 76,9 % učenika odgovorilo NE.

Jesu li se tvoji odgovori ili mišljenje promijenili u odnosu na odgovore iz prve ankete?
13 odgovora

● Da
● Ne

Slika 35 Rezultati postevaluacijskog listića

Na postevaluacijskom listiću (Tablica 17) na pitanje „Ako da, koji?“ koje se nadovezuje slobodnim odgovorom na prethodno pitanje, učenici su naveli:

Neki od odgovora se ponavljaju te nisu navedeni.

Neki malo jesu.	Od zadnje ankete, ništa se nije promijenilo.
Ne.	Nikoji.
Mislim da su se neki možda promijenili, ali ne znam točno koji.	X

Tablica 17 Rezultati postevaluacijskog listića

Na postevaluacijskom listiću (Tablica 18) na pitanje „(Ako da) što misliš zašto?“ koje se nadovezuje slobodnim odgovorom na prethodno pitanje, učenici su naveli:

Jer sam promijenila poneko mišljenje.	Ne znam.
Ne.	Nikoji.
Ništa se nije promijenilo.	X

Tablica 18 Rezultati postevaluacijskog listića

Utvrđeno je da su gotovo svi učenici vidjeli na društvenim mrežama i u medijima nekoga tko se bavi onime čime se oni bave iz hobija (bio to sport, ples, umjetnost ili gluma), što bi ih moglo dodatno zainteresirati za aktivnost kojom se bave dok im daje i osjećaj svojevrstne pripadnosti zajednici. Unatoč tome, rezultati pokazuju da se većina učenika ipak nije odlučila čime će se baviti u slobodno vrijeme zato što su to vidjeli na društvenim mrežama, već zato što su dobili poticaj iz okoline, najčešće od prijatelja i roditelja. Učenici su zadovoljni slobodnim aktivnostima kojima se bave te se ne bi bavili ničim drugim, što upućuje na odlučnost i stabilnost njihovih osobnih stavova.

Također, odgovori 70 % učenika se u predevaluacijskom i postevaluacijskom listiću nisu promijenili, dok je u 30 % došlo do mjestimične promjene mišljenja. Nepromijenjena većina sugerira na postojanje rutine te na činjenicu da se mišljenja i stavovi učenika, ali i faktori koji utječu na njihov život npr. izvannastavne aktivnosti, ne mijenjaju naglo, često i brzo, što dovodi do mišljenja da su učenici u stabilnom okruženju u školi i kod kuće.

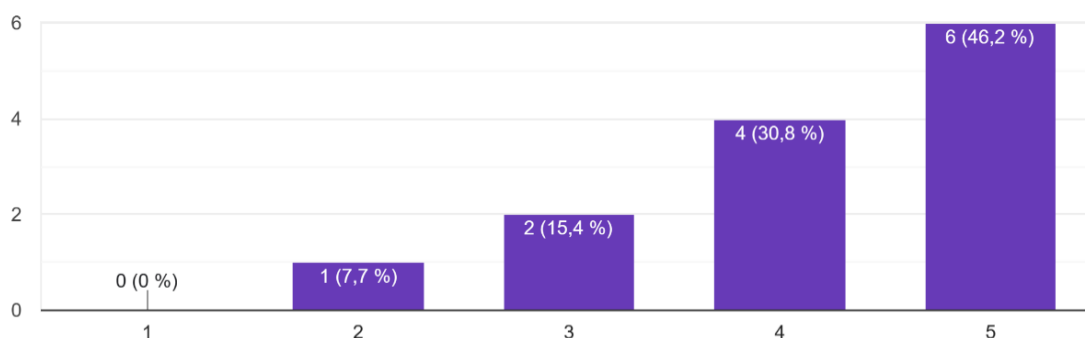

Osvrt učenika na održane nastavne satove likovne kulture

U postevaluacijskom listiću (slika 36) na tvrdnju „Zadnja tri sata likovne kulture razlikovala su se u odnosu na prethodne. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 46,2 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 15,4 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 0 % učenika je odgovorilo brojem 1 (ne slažem se).

Zadnja 3 sata likovne kulture razlikovala su se u odnosu na prethodne. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

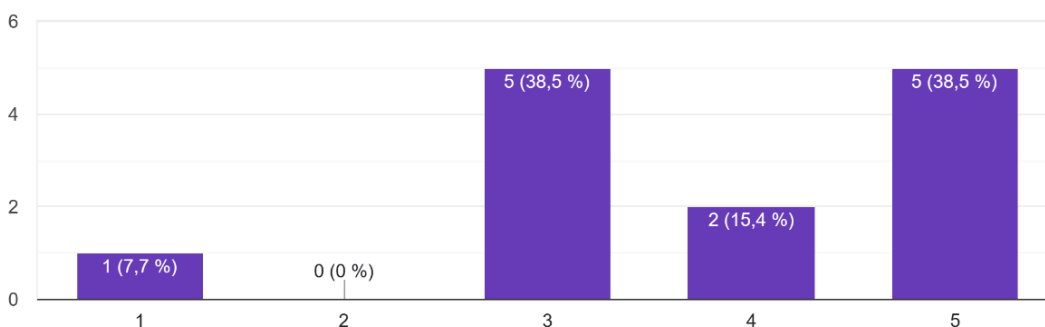

Slika 36 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (slika 37) na tvrdnju „Svidjeli su mi se personalizirani zadaci na predmetu Likovna kultura. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 38,5 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 15,4 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 38,5 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 0 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 7,7 % učenika je odgovorilo brojem 1 (ne slažem se).

Svidjeli su mi se personalizirani zadaci na predmetu Likovna kultura. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

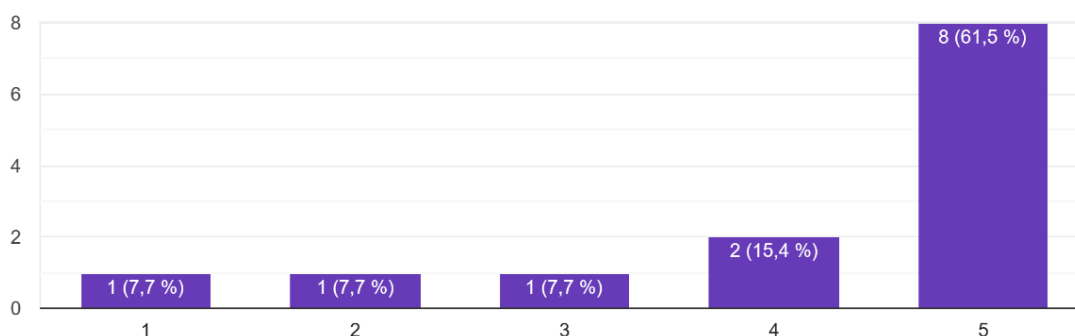

Slika 37 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevalucijskom listiću (slika 38) na tvrdnju „Svidjelo mi se izražavanje vlastitih interesa kroz likovne i vizualne radove na predmetu Likovna kultura. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“, 61,5 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 15,4 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 7,7% učenika je odgovorilo brojem 1 (ne slažem se).

Svidjelo mi se izražavanje vlastitih interesa kroz likovne i vizualne radove na predmetu Likovna kultura. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

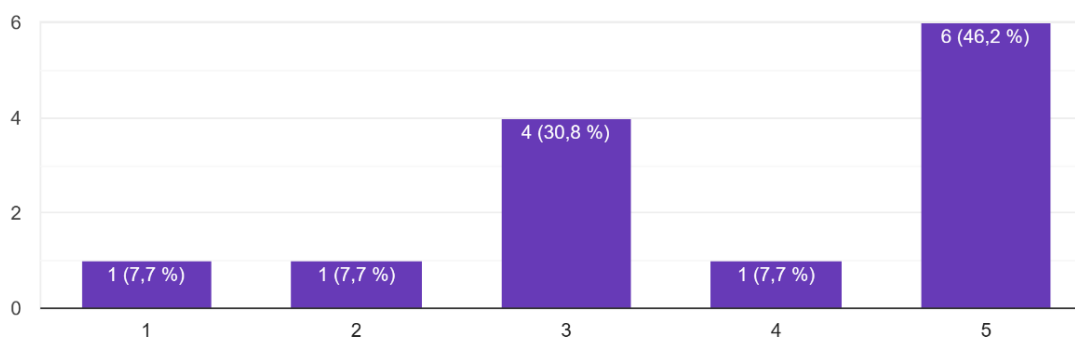

Slika 38. Rezultati postevalucijskog listića

U postevalucijskom listiću (slika 39) na tvrdnju „Bilo mi je zabavno baviti se novim medijima poput fotografije i videa. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 46,2 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 1 (ne slažem se).

Bilo mi je zabavno baviti se novim medijima poput fotografije i videa. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

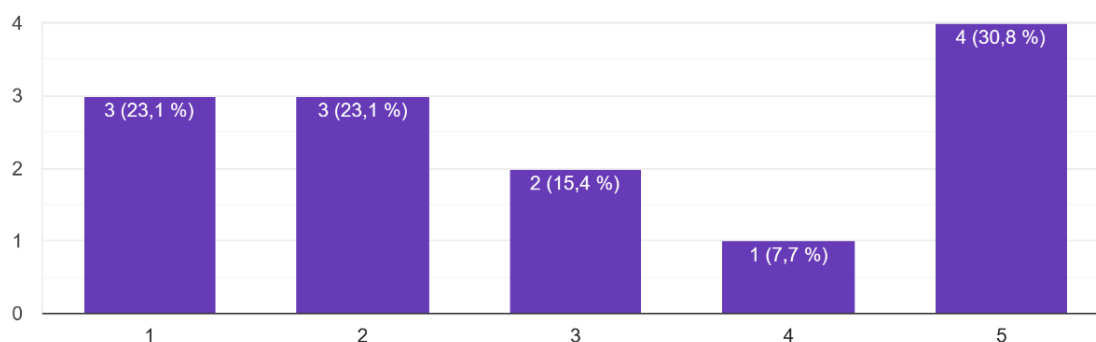

Slika 39 Rezultati postevalucijskog listića

U postevaluacijskom listiću (slika 40) na tvrdnju „Više volim raditi u tradicionalnim medijima, a ne s fotografijom i videom. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 15,4 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 23,1 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 23,1 % učenika je odgovorilo brojem 1 (ne slažem se).

Više volim raditi u tradicionalnim medijima, a ne s fotografijom i videom. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

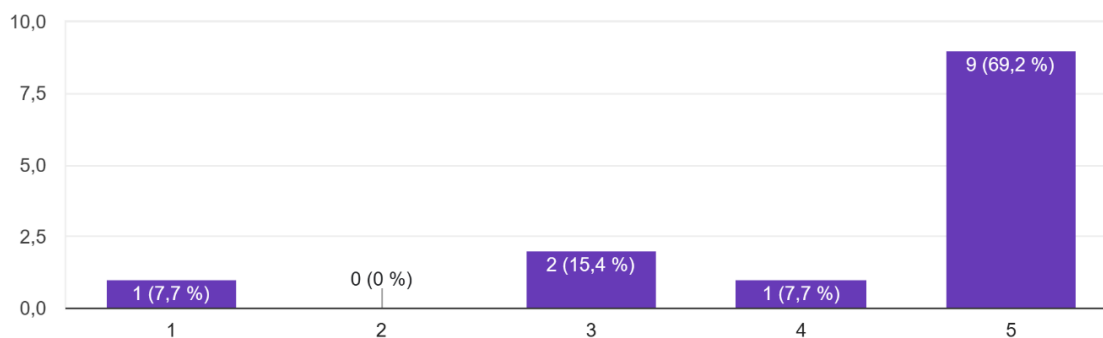

Slika 40 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (slika 41) na tvrdnju „Bilo je zabavno ići izvan prostora učionice pri izvedbi zadatka. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 69,2 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 15,4 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 0 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 7,7 % učenika je odgovorilo brojem 1 (ne slažem se).

Bilo je zabavno ići izvan prostora učionice pri izvedbi zadatka. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

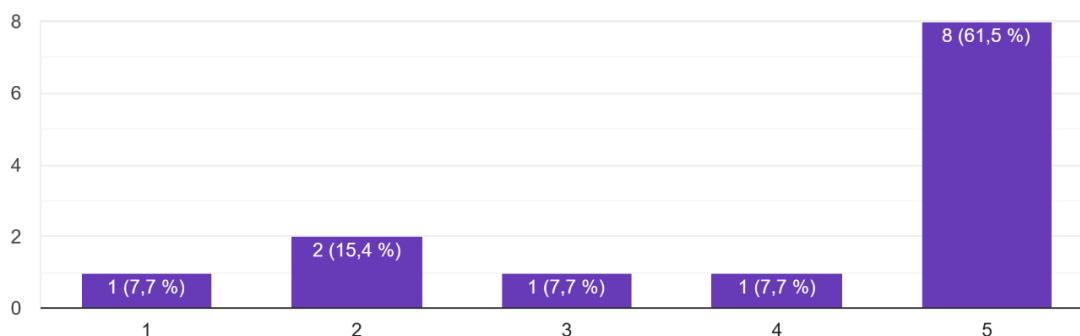

Slika 41 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (slika 42) na tvrdnju „Htio/htjela bih više sadržaja i zadataka raditi u prostoru izvan učionice. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 61,5 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 15,4 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 7,7 % učenika je odgovorilo brojem 1 (ne slažem se).

Htio/htjela bih više sadržaja i zadataka raditi u prostoru izvan učionice. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

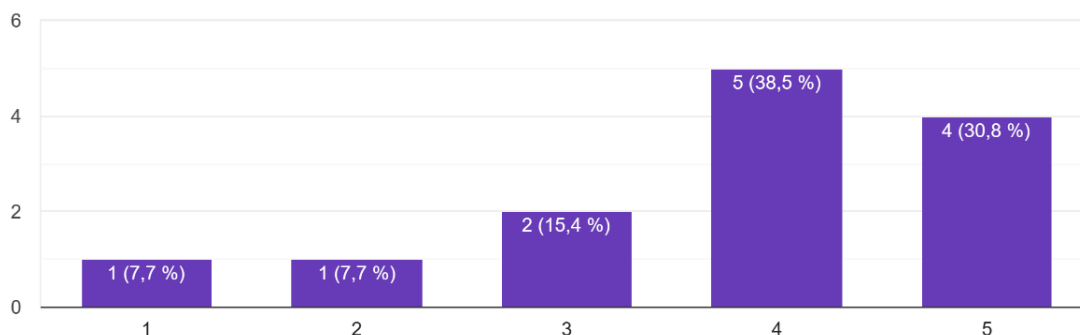

Slika 42 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (slika 43.) na tvrdnju „Htio/htjela bih više ovakvih nastavnih sati likovne kulture. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 38,5 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 15,4 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 7,7 % učenika je odgovorilo brojem 1 (ne slažem se).

Htio/htjela bih više ovakvih nastavnih sati likovne kulture. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

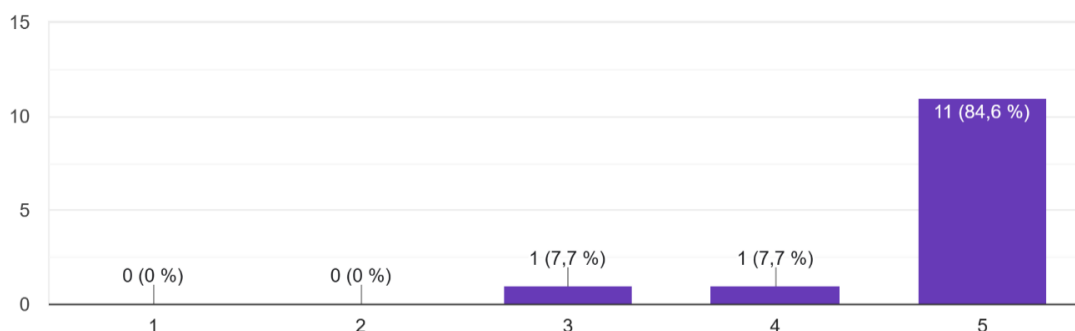

Slika 43 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (slika 44) na tvrdnju „Htio/htjela bih se u nastavi likovne kulture više baviti temama koje me osobno zanimaju. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 84,6 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 0 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem) i 0 % učenika odgovorilo je brojem 1 (ne slažem se).

Htio/htjela bi se u nastavi likovne kulture više baviti temama koje me osobno zanimaju. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

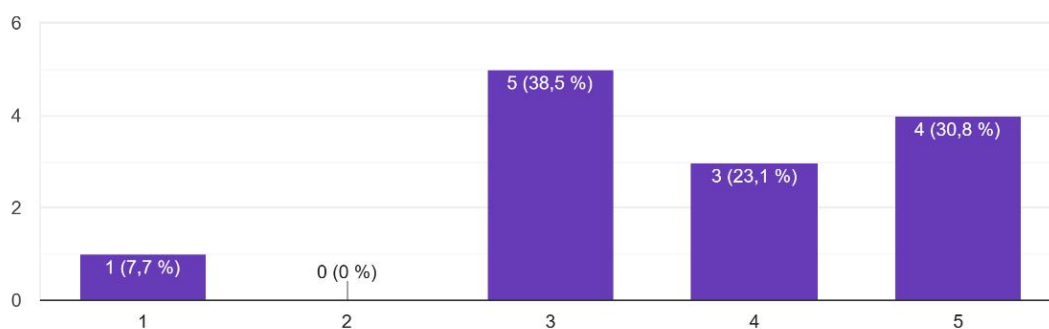

Slika 44 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (slika 45) na tvrdnju „Likovno izražavanje mi pomaže u otkrivanju onoga čime se želim baviti jednoga dana. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 30,5 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 23,1 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 38,5 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 0 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 1 (ne slažem se).

Likovno izražavanje mi pomaže u otkrivanju onog čime se želim baviti jednoga dana. Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

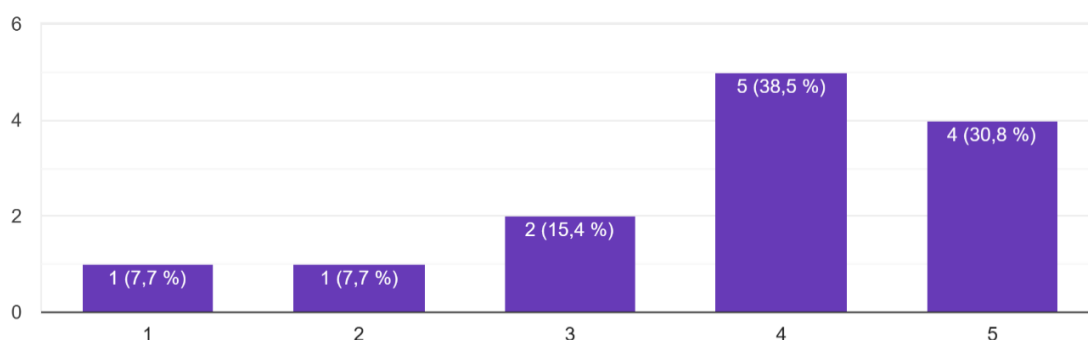

Slika 45 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevalucijskom listiću (slika 46) na pitanje „Koliko ti se na skali od 1 do 5 svidio nastavni sat u kojem smo radili pogled na nas iznutra i izvana s pomoću kutija? Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 38,5 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 15,4 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 1 (ne slažem se).

Koliko ti se na skali od 1 do 5 svidio nastavni sat u kojem smo radili pogled na nas iznutra i izvana, pomoću kutija? Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

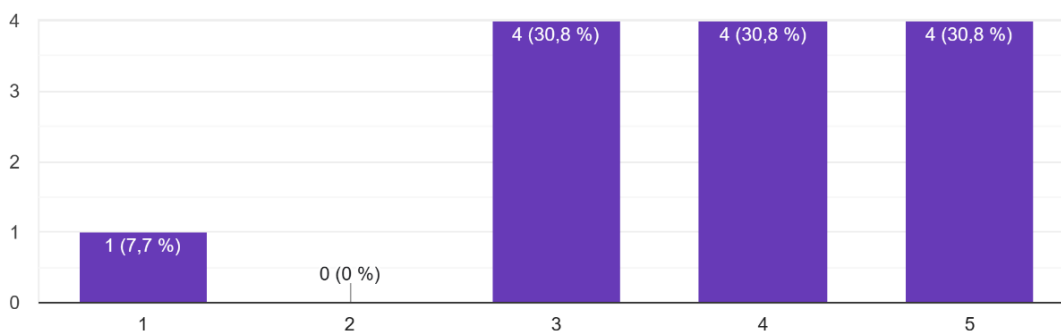

Slika 46 Rezultati postevalucijskog listića

U postevalucijskom listiću (slika 47) na pitanje „Koliko ti se na skali od 1 do 5 svidio sat u kojem smo radili u mediju fotografije? Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 0 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 1 (ne slažem se).

Koliko ti se na skali od 1 do 5 svidio sat u kojem smo radili u mediju fotografije? Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

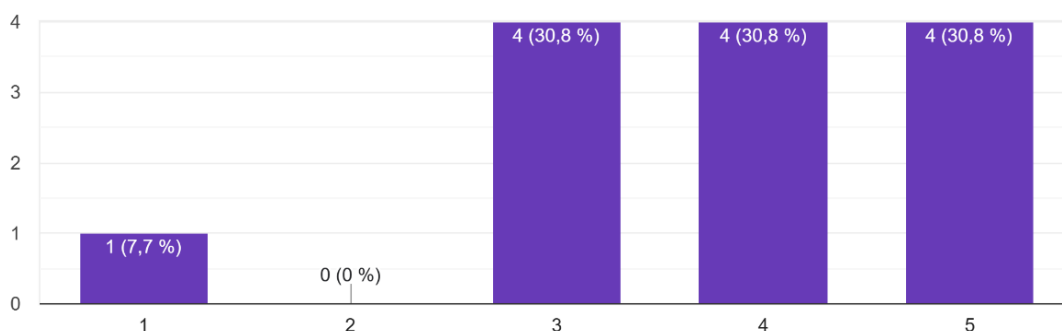

Slika 47 Rezultati postevalucijskog listića

U postevaluacijskom listiću (slika 48) na pitanje „Koliko ti se na skali od 1 do 5 svidio sat u kojem smo radili u mediju videa? Označi tvrdnju s kojom se slažeš.“ 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 5 (u potpunosti se slažem), 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 4 (djelomično se slažem), 30,8 % učenika odgovorilo je brojem 3 (niti se slažem, niti se ne slažem), 0 % učenika odgovorilo je brojem 2 (djelomično se ne slažem), a 7,7 % učenika odgovorilo je brojem 1 (ne slažem se).

Koliko ti se na skali od 1 do 5 svidio sat u kojem smo radili u mediju videa? Označi tvrdnju s kojom se slažeš.

13 odgovora

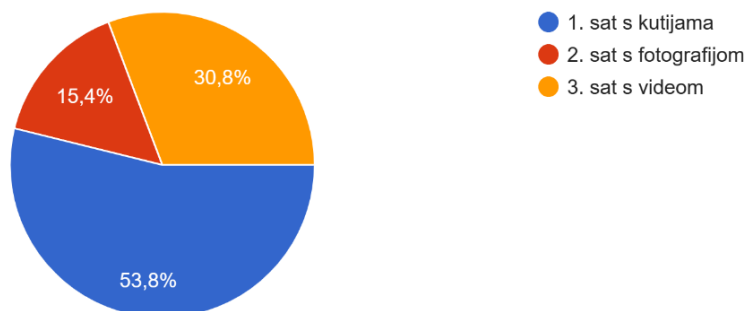

Slika 48 Rezultati postevaluacijskog listića

U postevaluacijskom listiću (slika 49) na pitanje „U kojem nastavnom satu od zadnja 3 si se mogao/mogla najbolje vizualno izraziti?“ 53,8 % učenika je odgovorilo 1. sat s kutijama, 15,4 % učenika je odgovorilo 2. sat s fotografijom, a 30,8 % učenika je odgovorilo 3. sat s videom.

U kojem nastavnom satu od zadnja 3 si se mogao/mogla najbolje vizualno izraziti?

13 odgovora

Slika 49 Rezultati postevaluacijskog listića

Anketom je utvrđeno da su nastavni sati u svrhu istraživanja bili drukčiji nego njihovi uobičajeni nastavni sati Likovne kulture, svidjeli su se učenicima i izrazili su interes za više sličnih nastavnih sati i tematskih cjelina. Većini se svidjelo izražavanje vlastitih interesa kroz likovne zadatke i likovne radove, što je očekivano uz pretpostavku da inače nemaju personalizirani pristup nastavi. Većini se svidjela upotreba digitalnih medija (fotografija, video) te kratak odmak od tradicionalnih medija kojima se inače bave. Učenici su se izjasnili i na pitanje vole li više digitalne ili tradicionalne medije. Rezultat bio poprilično ravnomjeran, u omjeru 50:50, što bi značilo da koliko god im se svidjela promjena rutine i rad s digitalnim medijima, polovica razreda svejedno više voli i preferira izražavanje kreativnosti rukama u, već znanim, tradicionalnim tehnikama. Učenicima se svidjela promjena okoline za vrijeme izvedbe zadatka, što im je povećalo interes, pružalo više motivacije i slobode za provedbu zadatka, a izjasnili su se da bi u budućnosti htjeli češće primjenjivati izlazak iz učionice za vrijeme likovnih zadataka ili nastavnih sadržaja koji su za to prigodni. Svi učenici su se izjasnili da bi htjeli više nastavnih sati gdje se bave personaliziranim temama te da im likovno izražavanje pomaže u otkrivanju čime se žele baviti u budućnosti. Sva tri nastavna dvosata su se svidjela učenicima, no najviše im se svidio prvi nastavni dvosat, na kojem su se bavili najosobnijom temom – introspektivnim doživljajem samih sebe iznutra i izvana.

2.6.2. Analiza likovnih radova učenika

Radovi prvoga nastavnog dvosata

Na prvom nastavnom dvosatu učenici su prikazivali doživljaj sebe izvana (kako vide sebe, kako ih vide drugi) i iznutra (kako zaista vide sami sebe), s pomoću različitih materijala i njihove asocijativnosti te su ih lijepili na vanjsku i unutarnju stranu kartonske kutije. Obrazložili su svoje radove odgovarajući na iduća pitanja: *Zašto ste odabrali određene materijale? Koje su vaše asocijacije na njih? Kako su materijali povezani s vašim doživljajem sebe izvana i sebe iznutra?*

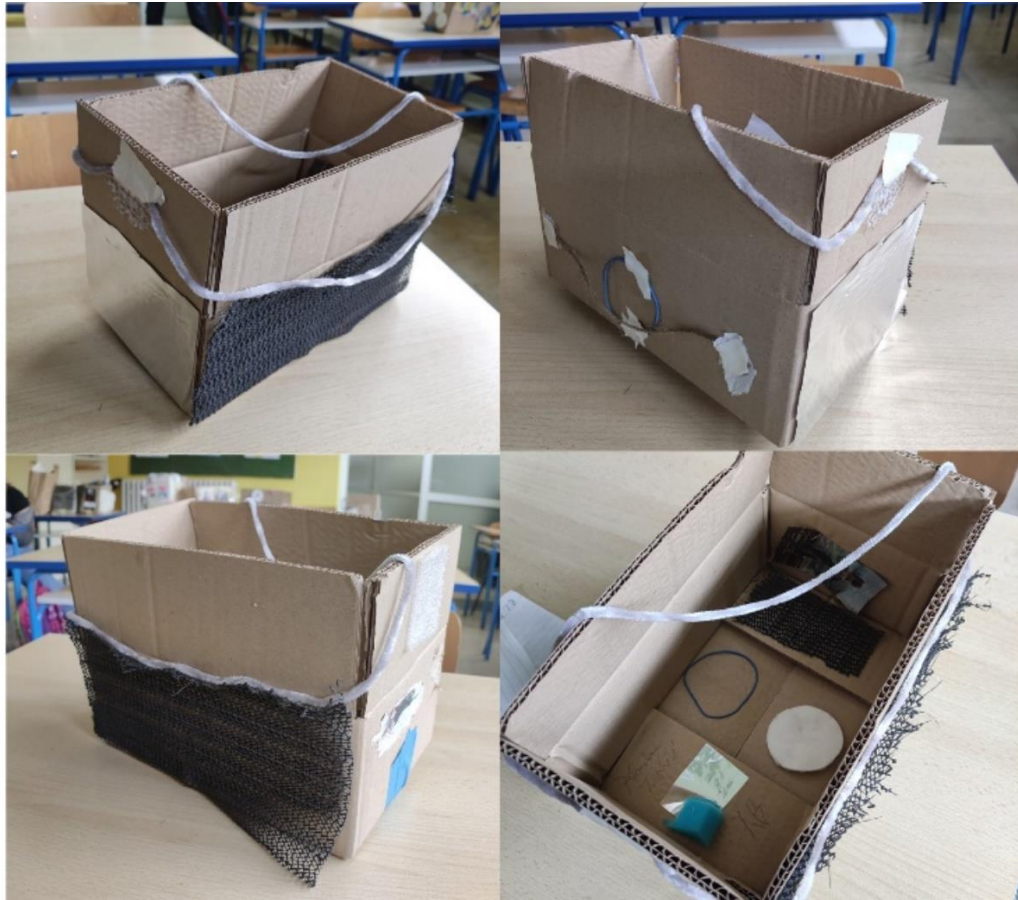
Učenik 1

Slika 50, Rad učenika 1

Učenik 1 je materijale odabrao intuitivno, prateći svoje osjećaje, a iskoristio ih je jer ga podsjećaju na njega. Prema tom nađenju je i oblikovao izvanjski izgled kutije, dok je otvor kutije zalijepio tako da se ne može otvoriti i vidjeti što je unutra. Razumio je asocijativnost pojedinih materijala, povezo ih je sa svojim osobinama i međusobno ih je kombinirao te tako postigao zanimljivu kompoziciju. Kontrast raznolikih materijala i tekstura je također prisutan. (Slika 50)

Učenik 2

Slika 51, Rad učenika 2

Učenik 2 je izbor materijala temeljio na svojim osobinama i odlikama. Mreža predstavlja čvrstoću, uže povezanost, spužva predstavlja mekši, lakši dio njega, plava gumica nogometni klub u kojem igra, vata također predstavlja njegovu mekšu stranu, a foliju je izabrao jer se osjeća kao da sjaji. Primijenio je i razumio asocijativnost materijala te je pažljivo promislio koje će materijale upotrijebiti. Kontrast različitih tekstura je također uspješno primijenio, a vidljivo je i ritmično ponavljanje pojedinih materijala. (Slika 51)

Učenik 3

Slika 52, Rad učenika 3

Učenik 3 je materijale s vanjske strane kutije odabrao asocijativno. Crnu mrežicu i bakrenu kopču odabrao je zbog svoje tamnije puti i vremena provedenog na suncu. Uže je odabrao jer voli povezivati stvari i osjećati povezanost. Unutrašnji dio kutije povezo je s radnjama i stvarima koje voli. Papir sa slikom šešira i gumice u više boja je odabrao jer voli isprobavati nove stvari, papir sa slikom igrica, auta i utrka jer voli igrati igrice, sport i utrke, a vatu je odabrao jer voli pomagati ljudima. Učenik je ispunio zadatak, primijenio je asocijativnost i kontrast različitih materijala. Jedina napomena je što su slike iz časopisa koje prikazuju automobile previše doslovne za pojam asocijativnosti, no nije velika greška jer je sve ostalo napravio dobro. (Slika 52)

Učenik 4

Slika 53, Rad učenika 4

Učenik je odabrao pojedine materijale jer ga podsjećaju na njega i njegove osobine. Njegove asocijacije uz te materijale su: opuštenost, umirujući osjećaj, sreća i zadovoljstvo. Materijali su asocijativno povezani s njegovim izgledom, ukusom, osobinama i ponašanjem. Koristio je gumicu, spužvu, papir, štapić i traku. Učenik je kontrast materijala odlično oblikovao te je osim kontrasta tekstura prisutan i kontrast boja koji je također dobro promišljen. (Slika 53)

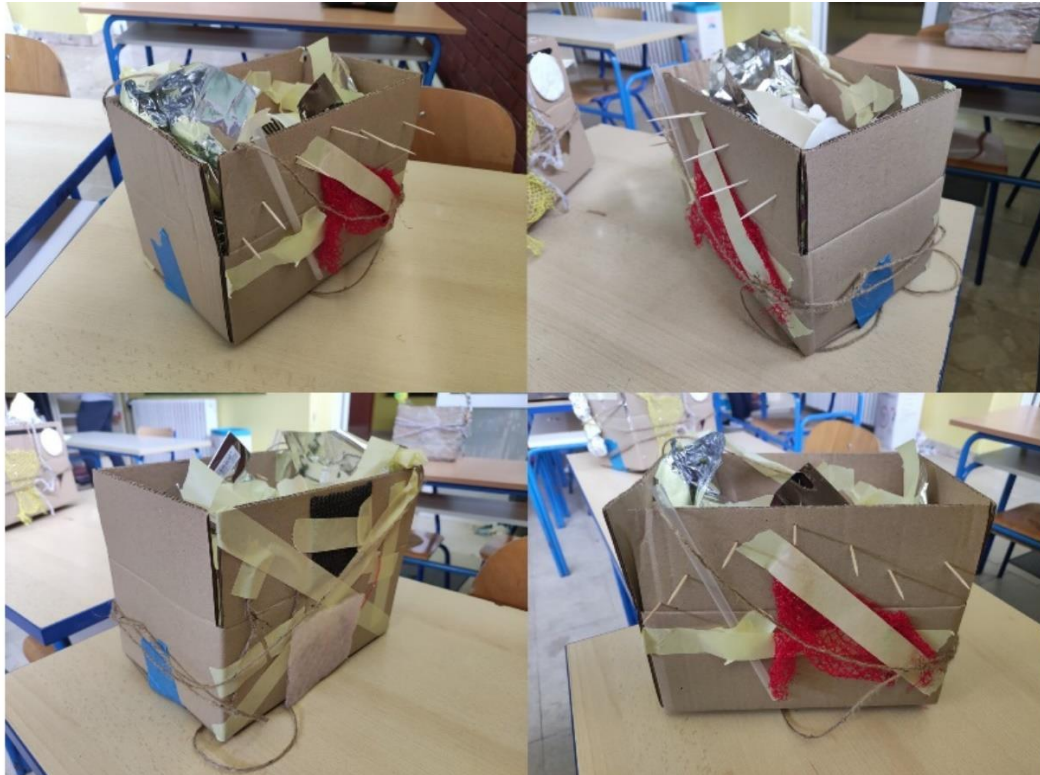
Učenik 5

Slika 54, Rad učenika 5

Učenik 5 je od materijala odabrao spužvu, uže, gumice, papire i vatu jer najbolje opisuju njega, njegov unutarnji i vanjsku izgled – i pozitivne i negativne strane. Učenik se nije potrudio ni oko vizualnog izgleda kutije ni po pitanju asocijativnosti jer je dijelove kartona izrezao zbog slike na njima, a ne asocijativnog značenja. (Slika 54)

Učenik 6

Slika 55, Rad učenika 6

Učenik 6 je birao materijale koji za njega imaju određeno značenje. Crveni konop predstavlja dobrotu i ljubav, crni konop zlo, a ljepljiva traka želju za mirom. Asocijacije proizlaze iz povezanosti s događajima u njegovu životu. Učenik je materijale iskoristio asocijativno i smisljeno, vidljivo je postojeće značenje iza oblikovanja kutije. Kontrast tekstura i materijala je također postignut te je jedini iskoristio čačkalice u svom radu. (Slika 55)

Učenik 7

Slika 56, Rad učenika 7

Učenik 7 je odabrao materijale koje voli, nije obrazložio zašto, već je samo napisao da vrećica predstavlja zaštitu te da ga materijali podsjećaju na svemirski brod. Iako učenik nije asocijativno obrazložio i povezo materijale sa svojim osobinama ili karakterom, cijela kompozicija je promišljeno i smisleno oblikovana, a kontrasti različitih materijala su postignuti. Ovaj učenik nije se samo potrudio oko vanjske strane kutije kao neki učenici, već je i unutarnja strana zanimljivo i pomno oblikovana. (Slika 56)

Učenik 8

Slika 57, Rad učenika 8

Učenik 8 je materijale odabrao vodeći se asocijacijama koje ga podsjećaju na njega. Crna mreža predstavlja njegovu tamniju put, a u kutiji se nalaze slike iz časopisa sa stvarima koje ga također podsjećaju na njega. Asocijacije su napisane na neprimjeren način aludirajući uglavnom na rasnu podjelu s kojom se poistovjećuje. Učenik se previše povodio za šalama kolega praveći se važan. Nije toliku pozornost pridao iskrenoj analizi samoga sebe, već je svoj identitet pretvorio u etički upitnu šalu te tako oblikovao i kutiju. Izrezane slike iz časopisa također nisu asocijativno zadovoljavajuće, dok je kontrast materijala prisutan. (Slika 57)

Učenik 9

Slika 58, Rad učenika 9

Učenik 9 je birao materijale prema boji te, kao i učenik iz iste klupe (Učenik 8), kroz njih dočarao rasu kojoj pripada. Na vanjski dio kutije naljepio je malu sliku iz časopisa na kojoj je čovjek koji pjeva, jer voli pjevati. Ostale asocijacije bile su povezane s rasom i nogometnim klubom Dinamo. Asocijativnost nije baš zadovoljena, značenje je ironično i neprimjereno, no oblikovanje vanjske površine kutije je zanimljivo, a kontrast različitih materijala i tekstura je postignut. (Slika 58)

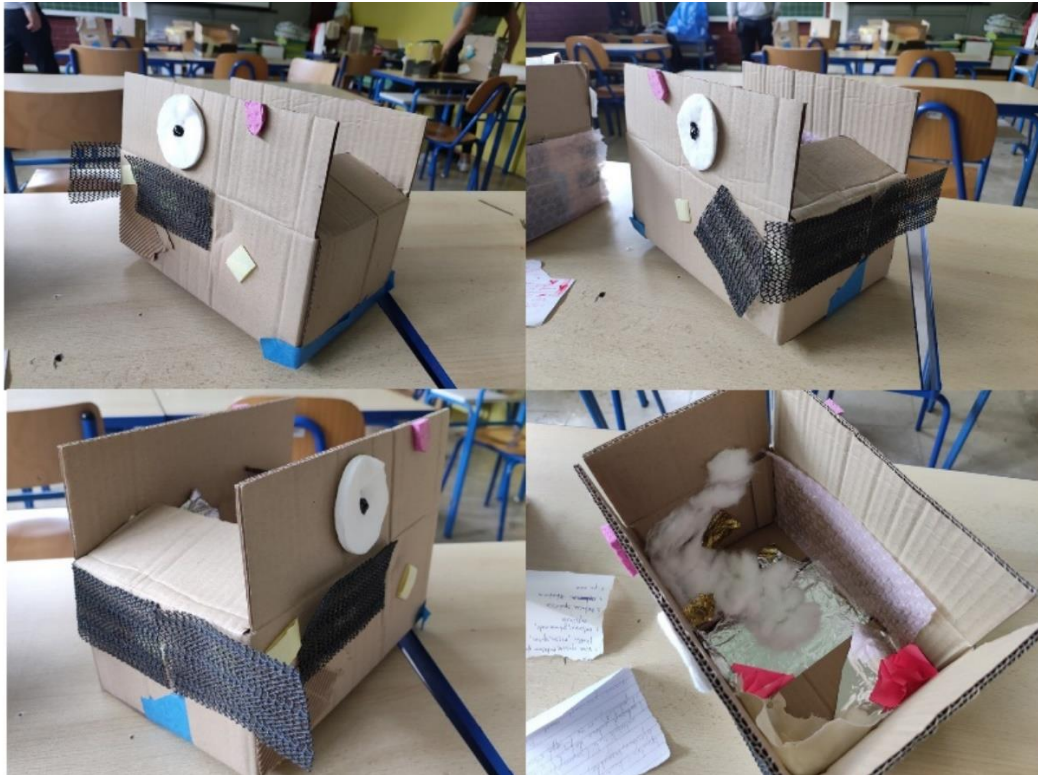
Učenica 10

Slika 59, Rad učenice10

Učenica 10 je odabrala materijale koji ju podsjećaju na njene osobine i stvari koje voli. Vatu je stavila s vanjske strane kutije zato što smatra da ljudi moraju biti dobri jedni prema drugima, uključujući i nju, između njih stavila je mrežicu jer ona prekida tu dobrotu, pošto ni ona nije uvijek dobra. Unutar kutije stavila je vatu jer ju podsjeća na snijeg i zimu koju voli, a i zato što je i ona nekada hladna poput zime. Rusku čokoladu stavila je jer voli Rusiju i ćirilicu. Učenica je odlično odradila zadatak, asocijativnost materijala je ispunjena (osim omota čokolade, ponovno problem sa slikama), kompozicijski je zanimljivo oblikovana vanjska površina kutije te je kontrast različitih materijala ispunjen. (Slika 59)

Učenica 11

Slika 60, Rad učenice 11

Učenica 11 je od materijala odabrala vatu koja predstavlja sanjarenje, foliju koja prikazuje odraz drugih ljudi, zlato koje predstavlja vrijednost, ružičaste papire koji predstavljaju lijepe stvari. Unutrašnjost kutije predstavlja kaotičnost, nesavršenost, sjaj, raznolikost i razbacanost. Vanjski dio kutije simbolično prikazuje njezino lice. Asocijativnost materijala je ispunjena i učenica je dobro baratala usporedbama te povezivanjem karakteristika materijala sa svojim osjećajima. (Slika 60)

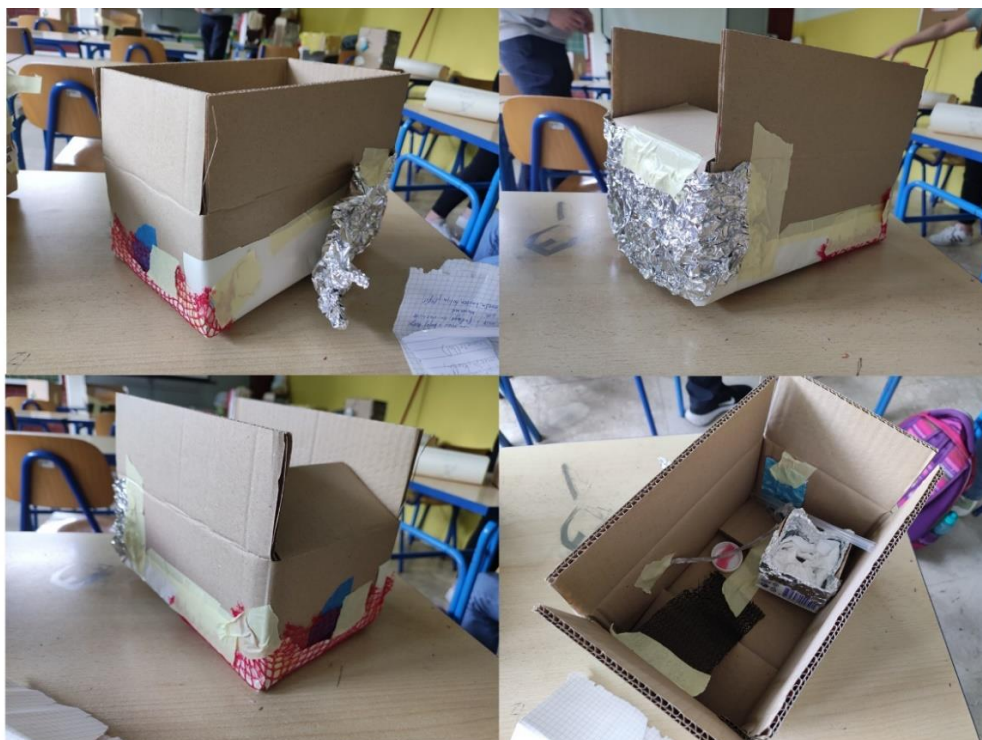
Učenik 12

Slika 61, Rad učenika 12

Učenik 12 je od materijala upotrijebio vatu, ljepljivu vrpcu i novine. Vanjski dio kutije obrazložio je tvrdnjom kako ljudi misle da je mekan, da se ne može obraniti, da nije sposoban te da je politički orijentiran. Unutrašnjost kutije ostavio je praznom i to nije obrazložio. Učenikova slika o sebi, a time i oblikovanje površine iskrivljeno je zbog negativnih mišljenja drugih ljudi. Iako se nije koristio mnogim različitim materijalima, vatu je pravilno iskoristio za asocijaciju, no korištene su slike iz novina, što se ne bi smjelo. (Slika 61)

Učenica 13

Slika 62, Rad učenice 13

Učenica 13 je na vanjskoj strani kutije koristila foliju, selotejp, mrežu, spužvu i plavi papir. Neravne površine predstavljaju njezine mane, a glatke površine predstavljaju njezinu ljubav prema osobama koje se trude oko nje. Unutarnji dio oblikovala je poput imaginarne prostorije u kojoj može naći svoj mir, a površine su različitih tekstura i oblika, baš kao i njezin um. Od materijala je iskoristila mrežu, čep, karton, foliju i papir. Učenica je razumjela i primijenila asocijativnost materijala na ispravan način. Iskoristila je i više materijala različite teksture, čime je postigla kontrast površina. (Slika 62)

Učenica 14

Slika 63, Rad učenice 14

Učenica 14 je na vanjskom djelu kutije iskoristila konop za prikaz svoje kose, spužvu za usta i obrve te vatu za oči. Za unutrašnjost kutije odabrala je vatu jer voli mekane stvari, šarenu gumu izabrala je jer voli boje, a aluminij jer se voli gledati u zrcalo. Na lijevoj strani stijenke kutije stavila je i srce od kartona. Učenica je djelomično ispravno primijenila asocijativnost materijala jer se ona više

odnosila na osjećaje nego na fizičke značajke, no jedina je različitim materijalima prikazala lice koje je oblikovala snalažljivo i kreativno. Unutrašnjost kutije je asocijativno dobro primijenjena kao i kontrast materijala i tekstura. (Slika 63)

Učenica 15

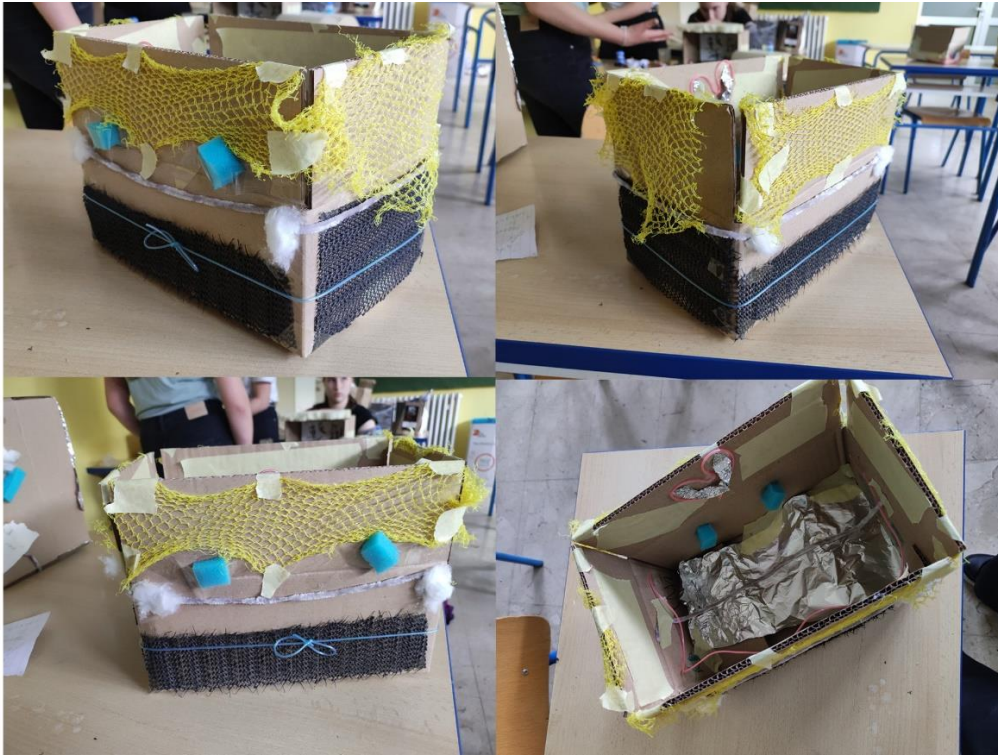

Slika 64, Rad učenice 15

Učenica 15 je odabrala određene materijale jer smatra da je staložena, optimistična i uporna osoba. Asocijacije na njih bile su njeno ponašanje, raspoloženje i izgled. Spužva predstavlja njezinu upornost uz izjavu: „Svaki put kada ju netko pritisne, ona se vrati“, uže predstavlja njezinu kosu, a ružičasti papir s mjehurićima – njezino raspoloženje. Učenica je pravilno primijenila asocijativnost materijala i povezala ih s osobinama, iskoristila je različite materijale i postigla kontrast tekstura na površini. (Slika 64)

Učenica 16

Slika 65, Rad učenice 16

Učenica 16 je od materijala iskoristila aluminijsku foliju, cjevčice, gumu, mrežu, vunu, traku i spužvu. Iako je kutiju oblikovala slojevito, maštovito i kompleksno, njezino obrazloženje bilo je kratko i jednostavno. Vanjski izgled kutije predstavlja njezino viđenje toga kakvom je drugi ljudi vide izvana, a materijale je birala vodeći se bojama i njihovom asocijativnosti. Učenica je na odličan način oblikovala površinu, koristila je kontrast materijala na obje strane, a na vanjskoj strani primijenila je i kontrast boja. (Slika 65)

Učenica 17

Slika 66, Rad učenice 17

Učenica 17 je i vanjski i unutrašnji dio kutije oblikovala jako zanimljivo, kompleksno i naizgled slojevitog značenja, no uz nju nije ostavila niti napisala nikakvo obrazloženje. Na vanjskom dijelu kutije iskoristila je mnoge materijale poput vune, različitih mreža, mekane trake, papira i spužve. Pri oblikovanju unutrašnjosti, pet ploha oblijepila je aluminijskom folijom, a jednu je ostavila praznom. Gumenim trakama u dvije boje oblikovala je zanimljiv uzorak koji se proteže cijelom površinom, zajedno s komadićima spužve. Površine kutije zanimljivo su oblikovane, iskorišteno je mnogo različitih materijala koji bi mogli imati dobro asocijativno značenje. Izražen je i kontrast različitih materijala i tekstura. (Slika 66)

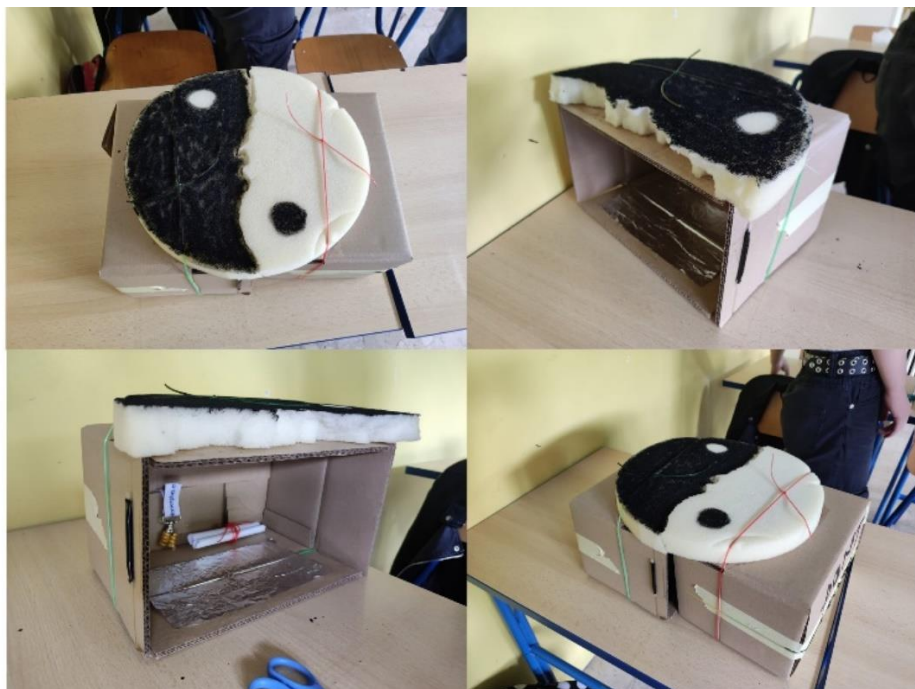
Učenica 18

Slika 67, Rad učenice 18

Učenica 18 je materijale odabrala jer svaki od njih simbolično predstavlja jedan dio nje. Spužva predstavlja mekano mjesto u njenom srcu ili krevet, crvena plastična ukosnica i uže predstavljaju povezanost, alumijunska folija predstavlja zrcalo koje rabi kao simbol gledanja duboko u sebe i osvrta na svoje misli. Kinesko pismo upotrijebila je jer u slobodno vrijeme uči kineski jezik, a spužva na vrhu kutije oblikovana je kao simbol „yin“. Učenica je odlično primijenila asocijativnost materijala, kontrast različitih materijala donekle je zadovoljen, ali nije se smio primjenjivati tekst. Kombiniranje gornje površine kutije sa sestričnom kutijom (vidi učenica 19) je maštovito i kreativno, s postojećim dubljim asocijativnim značenjem. (Slika 67)

Učenica 19

Slika 68, Rad učenice 19

Učenica 19 je iskoristila slične materijale i oblikovanje kutije kao i njezina sestra (prethodna učenica). Vanjski dio kutije oblikovan je kao simbol „yang“ koji se nadovezuje na simbol „yin“ sa sestrine kutije. Kada se dvije kutije spoje, čine cjelovit simbol „yin-yang“ koji predstavlja njih kao sestre, njihovu snažnu povezanost i savršeno nadopunjavanje. U unutrašnjost kutije učenica je stavila kuku koja predstavlja stabilnost i aluminijsku foliju koja pristaje sestrinom radu. (Slika 68)

Učenica 20

Slika 69, Rad učenice 20

Učenica 20 oblikovala je kutiju koristeći razne kontraste, što se očituje crno-bijelom paletom boje te većim i manjim komadima materijala. Vodila se značajkama koje ju podsjećaju na nju. Kutiju je oblikovala neobično jer smatra da je čudna, a unutrašnjost je oblikovana na isti, neobičan način jer smatra da ima čudan smisao za humor. Kontrasti materijala su zadovoljeni, a asocijativnost također. Jedina zamjerka odnosi se na upotrebu omota i papira iz časopisa sa slikama. (Slika 69)

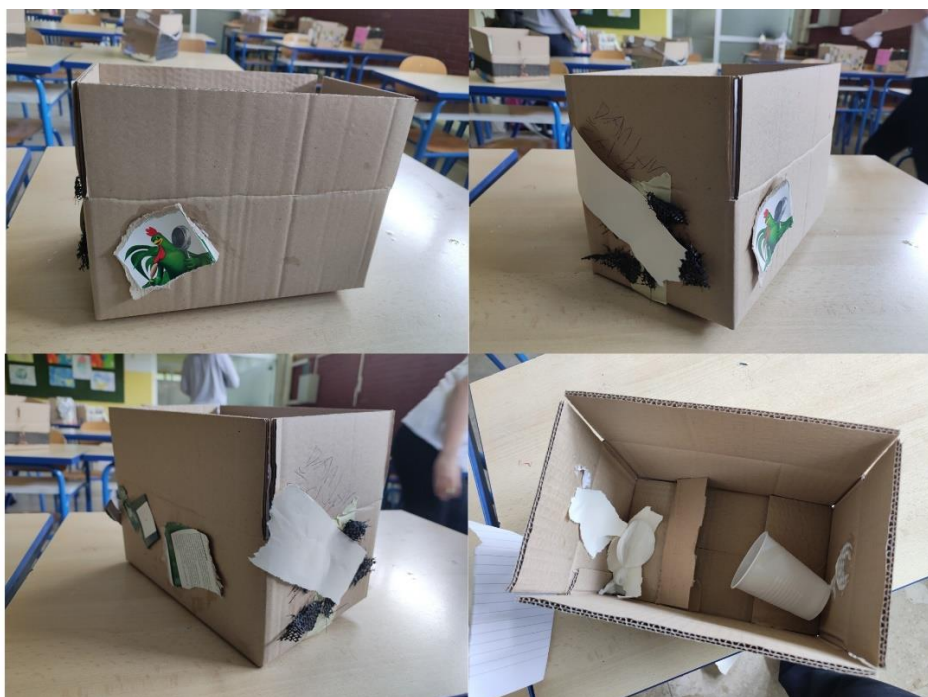
Učenica 21

Slika 70, Rad učenice 21

Učenica 21 je od materijala odabrala pucketavu ružičastu foliju, slamke, vatu te crnu i žutu mrežu. Materijale je odabrala asocijativno vodeći se prema njihovim teksturama i bojama koje je podsjećaju na nju. Budući da nije bilo obrazloženja, asocijativnost je djelomično zadovoljena. Materijali s vanjske površine kutije kompozicijski su dobro raspoređeni, a za unutarnju stranu upitno je je li učenica samo „pobacala“ materijale unutra ili takav raspored ima dublje značenje. Raznolikost materijala je postignuta, čime je vidljiv i kontrast tekstura površine. (Slika 70)

Učenik 22

Slika 71, Rad učenika 22

Učenik 22 se od materijala služio papirom, kartonom, ljepilom, crnom mrežom i plastičnom čašom. Obrazložio je da nije mogao naći druge materijale iako je dosta materijala ostalo, a iskorišteni materijali ga asociraju na školu. Nije obrazložio kako vidi sebe izvana i iznutra, niti se osobito potrudio oko izrade kutije. Nisu baš zadovoljene ni asocijativnost materijala ni kontrast materijala i tekstura. (Slika 71)

Radovi s drugog nastavnog dvosata

Na drugom nastavnom dvosatu učenici su trebali kritički razmisliti o tome što im najviše smeta tijekom boravka u školi i kako bi to mogli promijeniti. To su prikazali u fotostrupu od 3 do 5 fotografija. Prije izvedbe likovnog zadatka ispunili su radni listić u kojem su napisali i obrazložili što će prikazati, što planiraju promijeniti u školi i kako bi proveli svoju ideju. Neki učenici radili su samostalno, neki u paru ili u skupini. U grupnom radu svaki član trebao je ostvariti svoju ideju, a ostatak grupe sudjelovao je u realizaciji te ideje kao pomoćni likovi.

Učenica 1

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Slika 72, Rad učenice 1

Učenica 1 je u radnom listiću napisala da joj u školi najviše smetaju: neprestano sjedenje na stolicama, ispiti i sustav ocjenjivanja zbog kojeg su učenici umorni. To bi promijenila tako što bi ukinula ocjene, postojale bi samo bilješke, učenici bi bili veseli, igrali bi se i skakali. Na prvoj fotografiji učenice su prikazale sustav u kojem postoje samo bodovi i razumljivo objašnjanje

tijekom nastave u kojoj nema ocjena. Fotografija je statična. Na drugoj fotografiji dinamičnom kompozicijom prikazale su skakanje i igru. Na trećoj fotografiji prikazuju sreću i veselje u statičnoj kompoziciji. Učenice su radile složno, promišljeno i učinkovito cijeli sat, što ih je dovelo do odlične izvedbe zadatka. Vjerno su prikazale značenje fotografija i svoju namjeru te se ona jasno vidi na svim fotografijama. Fotografije 1 i 3 su statičnog karaktera s likovima u prvom i jedinom prostornom planu, a fotografija 2 je dinamična s likovima u prvom prostornom planu s vidljivim drugim i trećim prostornim planovima u pozadini.

Učenice 2 i 3

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Slika 73, Rad učenica 2

Učenice 2 i 3 su napravile fotostrip u paru, a pri snimanju fotografija pomogle su im prijateljice. Svoje ideje su spojile u jedan cjeloviti fotostrip. Učenica 2 je u radnom listiću napisala da joj smeta količina predmeta i nastavnih sati u danu, teške knjige i školska torba, zastarjeli način školovanja te premalo nastavnih sati Tjelesne i zdravstvene kulture. To bi promijenila uvođenjem najviše četiri

nastavna sata dnevno jer je to, po njenom mišljenju, prag koncentracije učenika. Uvela bi više sati tjelesnog odgoja tijekom kojih bi trčali, razgibavali se i slično. Problem preteških torbi riješila bi manjim brojem knjiga po predmetu, a umjesto neudobnih stolica, stavila bi udobnije stolice. Tu promjenu kroz fotografije namjeravale su prikazati kroz prikaz umora i spavanja.

Na prvoj fotografiji učenice prikazuju kako sjede u školskim klupama te im je dosadno zbog velike količine gradiva. Na drugoj fotografiji prikazuju kako spavaju jer su umorne, a na trećoj kako odlaze u kantu na dugoočekivani ručak.

Fotografija 4

Fotografija 5

Slika 74, Rad učenice 3

Drugi dio fotostripa režirala je učenica 3 koja je u radnom listiću također izrazila nezadovoljstvo neudobnim stolicama, velikim brojem nastavnih sati tijekom dana i predmetom Engleski jezik. Kako bi to promijenila, odabrala bi ugodnije stolice i smanjila broj nastavnih sati. Promjenu će prikazati likovima umorne djece koja su željna promjene. Na četvrtoj fotografiji prikazuje djevojčicu koja je pala te joj njezine prijateljice pružaju pomoć. Na petoj fotografiji djevojčicu napadaju dvije kolegice, a samo joj jedna prijateljica pokušava pomoći. Grupa učenica odlično je izvela likovni zadatak. Dobro su funkcionirale u skupini, svaka je sudjelovala podjednako i prihvaćale su međusobne ideje i mišljenja. Prva, druga i četvrta fotografija imaju statičnu kompoziciju, učenice su u prvom i jedinom prostornom planu. Treća i peta fotografija imaju dinamičnu kompoziciju s učenicama u prvom prostornom planu, ali i s vidljivim drugim prostornim planovima u pozadini.

Učenica 4

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 4

Fotografija 5

Fotografija 6

Slika 75, Rad učenice 4

Učenici 4 u školi najviše smetaju umarajući nastavni sati. To bi promijenila izmjenom *Kurikuluma nastavnog predmeta Likovna kultura za osnovne škole i Likovna umjetnost za srednje škole* i dodavanjem interaktivnijih i zabavnijih sadržaja u nastavu. Na fotografijama 1 i 2 prikazala je tugu,

samoću i nedostatak zabave. Na fotografijama 3, 4 i 5 prikazuje nasmijanu djecu kako se druže, zabavljaju i igraju. Učenica je na fotografijama odlično prikazala i suprotstavila kontrast praznog prostora ispunjenog tužnim osjećajima i prostora punog djece, zabave i smijeha. Fotografije 1 i 2 predstavljaju statičnu kompoziciju, a fotografije 3, 4 i 5 prikazuju dinamičnu kompoziciju s tri prostorna plana.

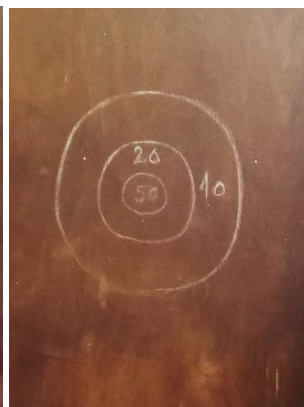
Učenica 5

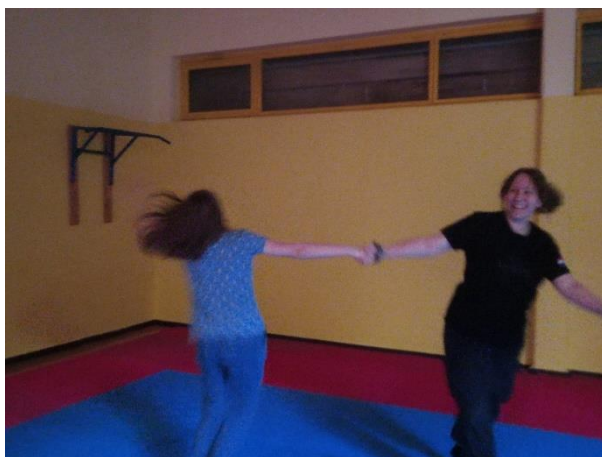
Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Fotografija 4

Fotografija 5

Slika 76, Rad učenice 5

Učenici 5 najviše smeta predmet Matematika i previše domaćih zadaća iz istog. Taj problem bi riješila ukidanjem zadaće iz matematike te uvođenjem različitih igara i grupnih projekata u školi, umjesto projekata koje rade samostalno kod kuće. Promjenu je prikazala fotografiranjem učionice iz matematike, a zatim će ju radi usporedbe prikazati onakvom kakvom ju ona želi.

Prva fotografija prikazuje učionicu matematike i prazan hodnik koji simbolički naglašava njezino mišljenje o nastavnom predmetu kao dosadnom. Na drugoj i trećoj fotografiji prikazuje kako poboljšati nastavu matematike – učenjem kroz zabavu, koristeći krugove i brojeve. Četvrta fotografija prikazuje učenice kako se vrte u putanji kruga i zabavljaju s pomoću matematike. Peta fotografija prikazuje mirne i sretne učenike nakon zabavnog sata matematike. Fotografije 1, 2, 3 i 5 su statične, a fotografija 4 je dinamične kompozicije.

Učenik 6

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Fotografija 4

Slika 77, Rad učenika 6

Učeniku 6 u školi najviše smetaju predmeti engleskog i glazbenog te važnost i vrijednost ocjena. To bi promijenio tako što bi promijenio sustav ocjenjivanja. Fotografija 1 prikazuje dvoranu nastave Tjelesne i zdravstvene kulture, učenik smatra da bi te nastave trebalo biti više u školi. Fotografija 2 prikazuje prijateljstvo, fotografija 3 prikazuje dječaka koji se penje na ljestve, a simbolički nosi poruku da život nema granica i da djeca trebaju uživati dok mogu. Četvrta fotografija prikazuje nasilje u školama. Fotografije 1 i 2 su statične, prostorni planovi nisu prikazani, a fotografije 3 i 4 su dinamične. Prostorni planovi vidljivi su samo na fotografiji 4, zbog učenika u pozadini.

Učenica 7

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Slika 78, Rad učenice 7

Učenici 7 najviše smeta i zabrinjava loše mentalno stanje učenika, od kojih su mnogi depresivni. To bi promijenila tako što bi uvela psihologa koji bi s učenicima razgovarao o svakodnevnim problemima koji ih muče. Tu promjenu planira dočarati kroz fotografije tako što će prikazati psihologa koji razgovara s učenicima, nakon čega se oni bolje osjećaju. Fotografija 1 prikazuje psihologa i profesora koji zajedno tješe učenike, fotografija 2 prikazuje učiteljicu koja objašnjava učenicama važnost mentalnog zdravlja, a fotografija 3 prikazuje učenice koje tješe jedne drugu. Kadrovi su statične kompozicije s učenicama u prvom prostornom planu, s vidljivim drugim i trećim prostornim planovima u pozadini.

Učenica 8

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Fotografija 4

Slika 79, Rad učenice 8

Učenici 8 u školi najviše smeta stres koji uzrokuju ocjene, ispiti i odgovaranja. To bi promijenila tako što bi smanjila količinu teškog gradiva te uvela učenje znanja i vještina koje djeca žele učiti. Učilo bi se na zanimljiv način, gdje učenici ne *štrebaju*. Na fotografijama će promjenu prikazati sretnom djecom koja su u razredu gdje sve podsjeća na predmet koji se tamo predaje, a učenici ga uče jer to žele. Prva fotografija prikazuje učenice koje su zauzele različite stavove, a predstavlja činjenicu da svako dijete ima svoje vrline i interese (kao što su smisao za modu, snaga, pamet, dobrota) te su svi ravnopravni, a škola bi trebala to iskoristiti i pomoći im. Druga fotografija prikazuje kako svi trče u istom smjeru zajedno i predstavlja to da bi svatko trebao pomagati drugome, a cilj škole trebao bi biti da za svako dijete učini ono najbolje. Treća fotografija prikazuje djecu kako se smiju dok stoje u krugu, što znači da bi škola trebala podržavati druženje i smijeh. Četvrta fotografija prikazuje dječaka koji pomaže prijatelju koji ne može nešto napraviti, što znači

da škola treba pomoći svakome, koliko može, pri usavršavanju obrazovanja pojedinca. Sve fotografije imaju dinamičnu kompoziciju s vidljivim prostornim planovima, od kojih su učenici u prvom planu.

Učenica 9

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Slika 80, Rad učenika 9

Učenici 9 u školi najviše smeta prerani početak nastave stoga bi uvela pravilo da nastava počinje u 9.30 umjesto u 8 sati. Kroz fotografije, promjenu je dočarala prikazom dodatnog odmaranja između 8 i 9.30 sati. Fotografija 1 prikazuje umornu i gladnu osobu koja leži. Fotografija 2 prikazuje osobu koja se diže, još je umorna no ima snage, a fotografija 3 prikazuje osobu koja ide u školu u 9.30, trči, skače i sretna je. Fotografija 1 je statična, dok su fotografije 2 i 3 dinamične. Od svih fotografija samo su na fotografiji 3 prisutni prostorni planovi.

Učenik 10

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Fotografija 4

Slika 81, Rad učenika 10

Učeniku 10 u školi najviše smeta nastava Engleskog jezika i Glazbene kulture, a problem bi riješio tako što bi razgovarao s učiteljima i učiteljicama o tome kako poboljšati njihov odnos. Fotografija 2 prikazuje usporedbu boje kože njegovih prijatelja kojom učenik poručuje da svi trebaju biti ravnopravni. Fotografija 2 istog značenja prikazuje razliku u visini. Fotografijama 3 i 4 poručuje da bi nasilje trebalo biti zabranjeno. Na svim fotografijama osim na fotografiji 1 prisutni su prostorni planovi. Fotografija 1 je statična, a fotografije 2,3 i 4 su dinamične kompozicije.

Učenik 11

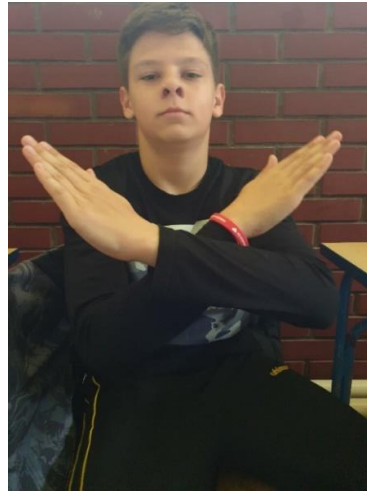
Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 4

Fotografija 3

Fotografija 5

Slika 82, Rad učenika 11

Učeniku 11 u školi najviše smeta pušenje, ukinuo bi sve vrste cigareta pa i one električne. S pomoću fotografija slikovito je prikazao kako pušenje ubija te koje bi rješenje bilo najbolje.

Fotografija 1 oponaša radnju pušenja, fotografija 2 prikazuje da pušenje ubija, fotografija 3 najavljuje rješenje za problem koji fotografije 4 i 5 prikazuju. Rješenje je onemogućavanje pušenja tako što bi se sve električne cigarete slomile i uništile, što je prikazano na fotografiji 5. Sve fotografije su statične kompozicije krupnog kadra, bez prostornih planova u pozadini.

Učenica 12

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Fotografija 4

Slika 83, Rad učenice 12

Učenici 12 u školi najviše smeta stres uzrokovan ocjenama i školskim sustavom. To bi promijenila drukčijim sustavom vrednovanja, naglasak ne bi bio na ocjenama, već na komentarima o znanju učenika. Učenica 12 također želi više razumijevanja za individualnost učenika jer ne mogu svi biti isti i najbolji učenici. Promjenu će prikazati kroz prikaz sretnih učenika koji mogu raditi više aktivnosti koje ih zanimaju. Prva fotografija prikazuje međusobno pomaganje kada im zatreba, druga fotografija prikazuje osmjeh na licu tijekom boravka u školi, treća prikazuje slobodne

aktivnosti, djecu koja rade što vole i osjećaju se slobodno u školi, a četvrta druženje i zabavu u društvu tijekom boravka u školi, bez maltretiranja i vrijeđanja. Fotografije 1, 3 i 4 su dinamične kompozicije, dok je fotografija 2 statična. Učenici su u prvom prostornom planu na svim fotografijama.

Učenik 13

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Fotografija 4

Fotografija 5

Slika 84, Rad učenika 13

Učeniku 13 u školi najviše smetaju nastavni sati Engleskog jezika i Glazbene kulture te bi problem riješio promjenom učitelja/ice. Promjenu je kroz fotografije prikazao kontrastom statike i dinamike. Fotografija 1 predstavlja važnost urednog izgleda, fotografija 2 predstavlja zabranu zlostavljanja vršnjaka u školi (*bullying*), fotografija 3 predstavlja osviještenost protiv samoozljeđivanja, fotografija 4 predstavlja zabranu nasilja među učenicima, a fotografija 5 predstavlja zabranu rasističkih stavova. Učenik 13 je za četvrtu fotografiju iskoristio istu fotografiju

kao i učenik 10, što se nije smjelo. Sve fotografije su statične kompozicije, a samo su na fotografiji 4 prisutni prostorni planovi.

Učenici 14 i 15

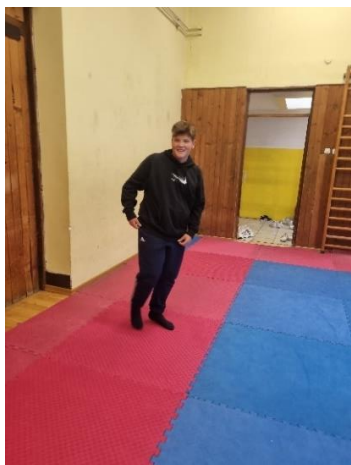
Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Fotografija 4

Fotografija 5

Fotografija 6

Slika 85, Rad učenika 14 i 15

Učeniku 14 u školi najviše smeta nastavni sat Glazbene kulture te bi promijenio način predavanja. Fotografije nije obrazložio u skladu sa zadanim smjernicama, a one ne prikazuju dovoljno slikovito što je htio njima prikazati. Prva fotografija ima antirasističku poruku, druga fotografija prikazuje da je „netko uvijek jači“, a treća prikazuje zlostavljanje koje bi trebalo biti zabranjeno. Na fotografijama 4, 5 i 6 dokumentira prikaz prijatelja, bez obrazloženja. Sve fotografije su dinamične, no samo su na fotografijama 3, 4 i 6 vidljivi prostorni planovi. Učenik je fotografije napravio bez puno truda, planiranja i promišljanja o kompoziciji. Fotografije djeluju kao da su snimljene

slučajno, pogotovo fotografije 3, 4 i 5 koje nemaju objašnjenje, značenje ni poruku. U tom slučaju učenik ih nije trebao niti priložiti.

Učeniku 15 najviše smeta mali broj sati nastave Tjelesne i zdravstvene kulture jer smatra da je fizička aktivnost jako bitna. Za fotografije ima isto obrazloženje kao i učenik 14 jer su ih radili zajedno. Iste su zamjerke kao i učeniku 14. Trebali su imati zasebne ideje koje bi zajedno proveli, a nisu naveli ni čija je koja ideja te je upitno jesu li uopće razmišljali o likovnom zadatku.

Učenik 16

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Fotografija 4

Slika 86, Rad učenika 16

Učeniku 16 u školi najviše smetaju ocjene te bi volio da one nisu toliko bitne u životu. Na fotografijama će prikazati prijatelja koji je sretan makar je dobio nedovoljnu ocjenu.

Na fotografijama 1 i 2 prikazuje vršnjačko nasilje koje bi se trebalo zabraniti, a na fotografijama 3 i 4 svoje dobre prijatelje, bez dodatnog obrazloženja. Fotografije 1 i 3 se ponavljaju te je upitno tko je od koga uzeo fotografiju jer su ih više puta iskoristili. Prva fotografija je dinamične kompozicije,

a ostale su statične. Prostorni planovi nisu pomno planirani niti ostvareni. Fotografije 3 i 4 ne nose nikakvu poruku niti imaju ikakve poveznice s likovnim zadatkom, nisu ih trebali priložiti kao likovni rad niti se koristiti tuđim fotografijama.

Učenici 17 i 18

Fotografija 1

Fotografija 2

Fotografija 3

Slika 87, Rad učenika 17 i 18

Učeniku 17 u školi najviše smetaju nastavni sati Engleskog jezika i Glazbene kulture. Zamijenio bi ih satima Tjelesne i zdravstvene kulture. Na prvoj fotografiji prikazali su prijateljstvo dvojice prijatelja, na drugoj je prikazao kako se učenici trebaju više družiti, a na trećoj fotografiji prikazao je želju za više rekvizita u nastavi Tjelesne i zdravstvene kulture kao i više fizičkih aktivnosti i vježbanja. Fotografije 1 i 2 su statičnog karaktera, a fotografija 3 je dinamična. Samo su na drugoj fotografiji vidljivi prostorni planovi.

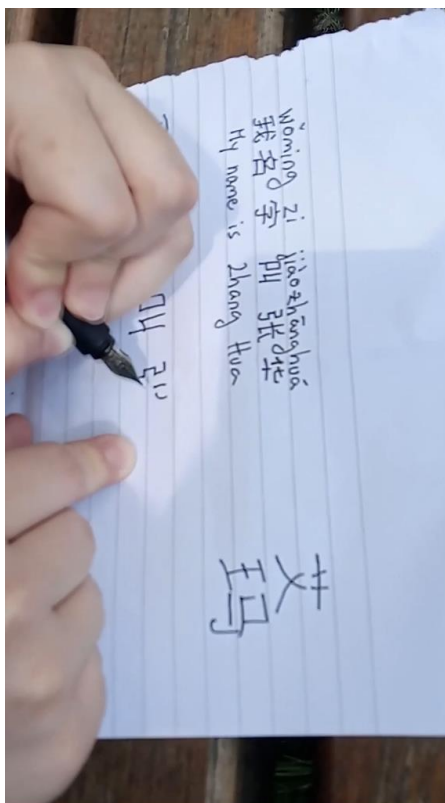
Učenik 18 neprimjereno se izrazio u radnom listiću, napisavši da mu u školi najviše smeta određeni učenik kojeg ne voli. Fotografije su snimali zajedno, no svatko je imao svoje obrazloženje za njih. Fotografiju 1, učenik 18 obrazložio je kako se prijatelj u crvenoj odjeći „uklopio“ u crvenu podnu podlogu, a prijatelj u plavoj odjeći u plavu podlogu. Na fotografiji 2 istaknuo je kako ima velikih i malih ljudi, a fotografiju 3 nije obrazložio. Priložio je još dvije fotografije lica spomenutog učenika kojeg ne voli, no nisu priložene iz etičkih razloga. Nije ih trebao slati kao rješenje likovnog zadatka niti se smio neprimjereno izražavati u radnom listiću niti se koristiti govorom mržnje.

Radovi trećeg nastavnog dvosata

Na trećem nastavnom dvosatu učenici su trebali kamerom mobitela snimiti nekoliko kratkih videosnimaka na temu hobija kojim se bave ili bi se htjeli baviti. Videosnimke su spojili u cjeloviti video s pomoću aplikacije za montažu ili dodatnih opcija u kameri mobitela. U radu su priloženi isječci iz videoradova. Učenici su prethodno ispunili radni listić koji im je poslužio kao scenarij. Pitanja su se odnosila na sadržaj (Koji hobi/zanimaciju prikazuješ u videu? Koji bi bili idealni uvjeti za taj hobi? Imaš li te uvjete u stvarnom životu?) i na likovne pojmove (Kojom se perspektivom i kadrom koristiš te koji dojam dobivaš s pomoću njih?)

Dio učenika radio je samostalno, dio u paru, a dio u grupi.

Učenica 1

Slika 88, Rad učenice 1

Učenica 1 bavi se učenjem kineskog jezika. Idealne uvjete za to imala bi kada bi upisala srednju školu, što će se ostvariti za godinu dana nakon što završi osmi razred. Jasno i slikovito je prikazala

svoj hobi i svoju želju, odlično je montirala i spojila video uratke, a koristila se ptičjom perspektivom i krupnim kadrom. Kadrovi su statični, no učenica ih izmjenjuje na dinamičan način.

Učenica 2

Slika 89, Rad učenice 2

Učenica 2 bavi se crtanjem i uživanjem u prirodi te ima sve uvjete koji su joj potrebni. Potrudila se, jasno je i snalažljivo prikazala čime se bavi i što voli raditi s pomoću dodatnog pribora, a upotrijebila je krupni, statični kadar i perspektivu u razini očišta.

Učenica 3

Slika 90, Rad učenice 3

Učenica 3 bavi se crtanjem i izradom frizura. Ima idealne uvjete za svoj hobi, a to su mir i glazba. S pomoću pantomime i oponašanja pokreta dočarala je o kojem se hobiju radi. Koristila se ptičjom perspektivom i krupnim, statičnim kadrom.

Učenik 4

Slika 91, Rad učenika 4

Učenik 4 bavi se plivanjem i za to ima sve potrebne uvjete. U radu se koristio širokim kadrom kroz koji se dinamično kreće s prijateljicom oponašajući plivačke pokrete. U donji lijevi kut dodali su tekst koji pojašnjava što rade.

Učenica 5

Slika 92, Rad učenice 5

Učenica 5 bavi se borilačkom vještinom *taekwondo*. Idealni uvjeti uključuju dvoranu s *tatamijem*, oklop, štitnike i protivnika za borbu. Sve uvjete za to ima u svom životu. Koristi žablju perspektivu kako bi se bolje prikazao cijeli postupak te široki kadar kako bi se prikazao tijek borbe i forme koje zahtijevaju više prostora. Kadar je statičan, a radnja koju izvodi je dinamična.

Učenici 6, 7, 8 i 9 (rad u grupi)

Slika 93, Rad učenika 6,7,8 i 9

Učenici 6, 7, 8 i 9 bave se nogometom, stoga su zajedno osmislili ideje i kadrove koje će prikazati, a samo je jedan učenik bio glavni glumac. Svatko od njih ima uvjete koji mu trebaju za igru. Izvrsno su surađivali u skupini, potrudili su se i dočarali svoje hobije kroz različite pokrete i prikaz vježbi koje izvode na treninzima. Koristili su žablju perspektivu kao i onu u visini očišta, a kadrovi su dinamični.

Učenice 10, 11 i 12 (rad u grupi)

Slika 94, Rad učenice 10, 11 i 12

Dvije učenice iz grupe bave se plesom, a treća gimnastikom. Zajedno su osmislile kadrove i radnje, a jedna je učenica glumila. Dvije učenice imaju sve potrebne uvjete, a treća nema. Koristile su ptičju perspektivu i širok, dinamični kadar.

Učenici 13 i 14 (rad u paru)

Slika 95, Rad učenika 13 i 14

Učenici 13 i 14 bave se boksom i trčanjem te obojica imaju sve potrebne uvjete za bavljenje sportom. Odlično su spojili i prikazali dva različita sporta kroz jedan zajednički rad, potrudili su se oko njegove izvedbe, a koristili su žablju perspektivu te krupan i širok kadar dinamičnog karaktera.

Učenik 15

Slika 96, Rad učenika 15

Zanimacija učenika 15 je igranje videoigrica. Nije u potpunosti bio zadovoljan svojim pokušajima oponašanja igranja videoigrica na školskom igralištu te je odlučio naknadno napraviti zadatak kod kuće. Imao je sve potrebne uvjete. U kratkom roku snimio je videosnimke, montirao ih i poslao. Potrudio se oko izvedbe, a upotrijebio je jasnu ptičju perspektivu i krupni, statični kadar.

3. RASPRAVA

Ovo istraživanje ispitalo je kakav je poticaj za razvoj i oblikovanje identiteta i individualnosti učenika trenutno u nastavi predmeta Likovna kultura. Provjeren je kakvu ulogu u tome imaju autoriteti, učitelji, roditelji i mediji te potiču li navedeno ili sputavaju. Naposljetku, sukladno problematici, pokušalo se osmisliti i ponuditi smjernice za psihičko osnaživanje učenika s pomoću personaliziranoga likovnog izražavanja. Rezultatima istraživanja odgovoreno je na sljedeća istraživačka pitanja:

1. Imaju li učenici jasnu sliku o tome što ih zanima?

Rezultati upitnika utvrđuju da se gotovo svi učenici u slobodno vrijeme bave onime što ih zanima kroz hobije ili izvannastavne aktivnosti, a roditelji ih većinom podržavaju u tome. Budući da su sva djeca jedinstvena, hobiji kojima se bave raznoliki su i kreativni. Riječ je o različitim sportovima, plesovima, prakticiranju umjetnosti kroz crtanje, kulinarstvu, učenju stranih jezika, sviranju instrumenata, glumi pa i pjevanju. Navedeno je u skladu s očekivanim rezultatima, a pridonosi razvoju autentičnosti i osobnog identiteta pojedinca jer svaki učenik ciljano odabire koje vještine želi razvijati i čime se želi baviti u slobodno vrijeme. Manjina učenika koja se ne bavi onime čime bi htjela svejedno ima jasnu sliku o tome što bi željela raditi, samo im je provedba željenog onemogućena. Pretpostavka je da bi mogli biti onemogućeni iz financijskih razloga, zbog odsutnosti ili nedostatka podrške obitelji ili pak nemotiviranosti za izvannastavnu aktivnost iz drugih razloga.

2. Kako na učenike utječu njihova okolina i mediji?

Ispitivanje polazi od pretpostavke da popularnost medija i društvenih mreža sve više raste i sve je prisutnija kod učenika, što zbog prekomjerne izloženosti i korištenja medija utječe i na njihov razvoj. Uz aktivnost na društvenim mrežama, mladi jako često igraju igre na mobitelima, što uvelike mijenja normalnu socijalizaciju među vršnjacima i postaje sredstvo komunikacije. Pretpostavka je da videoigre više utječu na kognitivni razvoj učenika, dok prisutnost na društvenim mrežama više utječe na oblikovanje pogleda i mišljenja učenika o sebi i svijetu te posljedično i na razvoj identiteta. Rezultati ispitivanja i upitnika pokazuju da društvene mreže nemaju utjecaja na subjektivni osjećaj shvaćenosti kod učenika te pokazuju da na taj aspekt više utječe njihova okolina, najviše prijatelji, obitelj, a zatim i učitelji. Ipak, društvene mreže i mediji imaju velik utjecaj

na materijalne preferencije učenika, najviše po pitanju trendova koji uključuju stil oblačenja, robne marke obuće i odjeće koju nose, sportske trendove te prisutnost i aktivnost na društvenim mrežama. Polovica ispitanika odgovorila je da prati trendove, dok ih druga polovica ne prati. Najčešći odgovor na pitanje zašto ih učenici prate jest zbog utjecaja vršnjaka koji ih također prate. Većina učenika boji se da neće biti prihvaćena u društvu ako ne prati trendove, što dovodi do nedostatka autentičnosti u oblikovanju osobnog identiteta. Dio učenika odgovorio je da prati trendove zato što im se sviđaju, što vodi do pretpostavke da kod njih već postoji određen stupanj autentičnosti jer ih prate radi svojih interesa, a ne zbog utjecaja vršnjaka. Druga polovica ispitanih učenika odgovorila je da ne prati trendove, što također upućuje na to da se ne povode za tuđim mišljenjima i da imaju temelj za oblikovanje autentičnog identiteta.

3. Kako ostvariti personalizirani pristup učenicima u nastavi predmeta Likovna kultura?

Predložene su tri metode kojima se može ostvariti personalizirani pristup učenicima. S pomoću **metode autentičnog obrazovanja**³¹ ostvareno je povećanje intrinzične motivacije radom u grupi, poticanjem preuzimanja inicijative i smišljanjem kreativnih rješenja za subjektivne probleme. Ova metoda korištena je u drugom nastavnom dvosatu. Očituje se u likovnom zadatku u kojem su učenici trebali navesti trenutni problem u školi koji im najviše smeta te osmisliti i navesti kako bi ga riješili. Rješenje problema trebali su zatim prikazati fotoromanom te kadrom dočarati i prenijeti o čemu se radi.

Metoda poučavanja za kreativnost³² i stvaranje pozitivnog i poticajnog okružja rezultirali su formiranjem pozitivnog mišljenja učenika o sebi i svojim sposobnostima, što za posljedicu ima osjećaj zadovoljstva i veće samopouzdanje. To se postiglo uključivanjem svih učenika u aktivnost, podjednakim prihvaćanjem odgovora i doprinosa svih učenika, poticanjem na rad i povezivanjem tema sa životima učenika. Ova metoda korištena je u prvom nastavnom dvosatu. Očituje se u planiranoj igri u kojoj su učenici propitivali i definirali svoje stavove u vezi s osobnim svjetonazorom te u likovnom zadatku u kojem su se učenici bavili introspekcijom s pomoću asocijativnih vrijednosti taktilnog svojstva različitih materijala.

Treća metoda je **imerzivna metoda**³³ kojom su postignute veća intrinzična motivacija, više kreativnih ideja i dublja koncentracija učenika. Provedena je uvođenjem kreativnih aktivnosti s

---

³¹Reznicek, Z. (2021). What is 'Authentic Education'?, Academia Letters, Article 887., <https://doi.org/10.20935/AL887>

³²Wadaani, M. (2015) Teaching for Creativity as Human Development toward Self-Actualization: The Essence of Authentic Learning and Optimal Growth for All Students. *Creative Education*, 6, 669-679. doi: [10.4236/ce.2015.67067](https://doi.org/10.4236/ce.2015.67067).

³³Sonja Vuk, Tonka Tacol, Janez Vogrinc (2015). *Adoption of the Creative Process According to the Immersive Method*, CEPS Journal 5(3):51-71

kojima su učenici subjektivno povezani i teme koja im je bliska. Metoda je korištena u trećem nastavnom dvosatu. Očituje se u likovnom zadatku u kojem su učenici trebali izvan učionice snimiti videorad sastavljen od više različitih kadrova koji prikazuju zanimaciju ili hobi kojim se bave u slobodno vrijeme.

4. ZAKLJUČAK

Ovo istraživanje sadrži informacije o tome kako personalizirani pristup u nastavi Likovne kulture utječe na razvoj identiteta učenika. Ispitivanje je provedeno tijekom tri nastavna dvosata u jednom sedmom razredu osnovne škole. Otkriveno je da su gotovo svi ispitani učenici prihvatili personalizirani pristup u nastavnim dvosatima u kojima su se bavili introspekcijom, slobodom osobnog mišljenja vezano uz promjene kojima bi riješili probleme prisutne u školi i prikazivanjem plana njihove provedbe, te osmišljavanjem vlastita scenarija za video prikaz hobija kojima se bave. Ispitnim anketama utvrđeno je da se gotovo svi učenici bave onime što ih zanima, što potvrđuje određen stupanj već oblikovane individualnosti i dobru podlogu za primjenu personaliziranog pristupa. Otkrivena je i velika prisutnost društvenih trendova koji utječu na nesvjesno oblikovanje identiteta učenika, što upućuje na potrebu personaliziranog pristupa kako bi se spriječilo oblikovanje identiteta temeljeno na tuđim interesima i utjecajima, umjesto na vlastitim. Iz toga se može zaključiti da dio učenika ima temelje za autentično oblikovanje vlastita identiteta, a dio nema. Rezultati su sukladni očekivanjima. Iz tog razloga bi personalizirani pristup bio prikladan za uzrast predmetne nastave u osnovnoj školi, koje je ključno za oblikovanje individualnosti i kritičkih stavova. Ovo istraživanje može biti poticaj za razvoj samopouzdanja i osobnih stavova učenika kao i za poticanje kreativnosti koja pridonosi tom procesu. Nastava bi trebala provoditi metode za autentično obrazovanje, stvaranje poticajnog i pozitivnog okružja u kojem se učenici mogu sigurno i kvalitetno razvijati, poučavanje za kreativnost i poticanje kreativnosti kao i imerzivne metode u kreativnom procesu. Pristupom u kojem se povezuju interesi učenika s nastavnim sadržajem te provedba navedenih metoda rezultirat će sigurnijim i kvalitetnijim okružjem u kojem učenici mogu graditi čvršće, sigurne i autentične temelje za oblikovanje vlastita identiteta. Metode bi ponajprije trebali usvojiti učitelji kako bi se učinak istraživanja mogao ravnomjerno, kvalitetno i dugoročno provoditi. Također, istraživanje bi se trebalo provesti u duljem razdoblju i na više ispitanika kako bi se potvrdio njegov pozitivan učinak i važeći rezultati.

5. LITERATURA

1. Brooker, L., Woodhead, M. (2008) Developing Positive Identities: Diversity and Young Children. U Woodhead, M., Oates, J. *Early Childhood in Focus*, 3. United Kingdom: The Open University, 5. str.
2. Das, S., Dewhurst Y., Gray D. (2011) A Teacher's Repertoire: Developing Creative Pedagogies. *International Journal of Education&the Arts*, Vol. 12 No. 15: 1. str.
3. DEEWR (2009). *Being, Belonging and Becoming: The Early Years Learning Framework for Australia*. Barwon, ACT: Commonwealth of Australia, 23. str.
4. Eisner, E. W. (2003.) The Arts and the Creation of Mind, *Language Arts*, Vol. 80 No. 5: 5. str.
5. Hwang Lynch, G. (2012) *The Importance of Art in Child Development*.
<https://www.scribd.com/document/233364648/The-Importance-of-Art-in-Child-Development> (posjećeno: 20. 5. 2024.)
6. *How art education can enhance children's creativity* (2023), [How Art Education Can Enhance Children's Creativity - EuroSchool \(euroschoolindia.com\)](https://www.euroschoolindia.com/how-art-education-can-enhance-childrens-creativity)
7. IPSP. *Identity: A child's place in the world*, Australian Government Department of Education: 1.-6. str. [IdentityAChildsPlaceInTheWorld.PDF \(acecqa.gov.au\)](https://www.acecqa.gov.au/identity-a-childs-place-in-the-world)
8. identitet. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/identitet> (posjećeno: 18. 5. 2024.)
9. Van de Kamp, M. T., Admiraal, W., Van Drie, J., Rijlaarsdam, G. (2014) Enhancing divergent thinking in visual arts education: Effects of explicit instruction of meta-cognition. *British Journal of Educational Psychology* 85(1):47-58: str. 2.-3. [\[PDF\] Enhancingdivergentthinkinginvisualartseducation: Effectsofexplicitinstructionof meta-cognition \(researchgate.net\)](https://www.researchgate.net/publication/2602620)
10. Macintyre-Latta, M. Thompson, C. M. (2011), A Teacher's Repertoire: Developing Creative Pedagogies , *International Journal of Education&the Arts*, Vol 12 No 15: 8. str. [EJ962620.pdf \(ed.gov\)](https://www.ed.gov/ejournals/ijea/v12n15/ej962620.pdf)
11. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture i Likovne umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj*, Zagreb

12. Nickerson, R. (2010). How to Discourage Creative Thinking in the Classroom. U R. Beghetto, & J. Kaufman (Eds.), *Nurturing Creativity in the Classroom* (pp, 1-5). New York: Cambridge University Press. [How to Discourage Creative Thinking in the Classroom \(researchgate.net\)](#)
13. Reznicek, Z. (2021). What is 'Authentic Education'?, *Academia Letters*, čl. 887., <https://doi.org/10.20935/AL887>
14. Shadiey, R., Hwang, W.-Y., & Ghinea, G. (2022). Guest Editorial: Creative Learning in Authentic Contexts with Advanced Educational Technologies. *Educational Technology & Society*, 25 (2), 76-79. str.
15. Vuk, S., Tacol, T, Vogrinc, J. (2015). *Adoption of the Creative Process According to the Immersive Method*, *CEPS Journal* 5(3):51-71
16. Wadaani, M. (2015) Teaching for Creativity as Human Development toward Self-Actualization: The Essence of Authentic Learning and Optimal Growth for All Students. *Creative Education*, 6, 669-679. doi: [10.4236/ce.2015.67067](https://doi.org/10.4236/ce.2015.67067)
17. Woodhead, M., Brooker, L. (2008) A sense of belonging, *Early Childhood Matters*, No. 111, Bernard Van Leer Foundation: 3. str [Enhancing a sense of belonging in the early years by Bernard van Leer Foundation - Issuu](#)

PRILOZI

1. Pisana priprema – Prvi nastavni dvosat

Ime i prezime studenta: Bernardica Svaguša

Škola: OŠ Ive Andrića

Razredni odjel: 7. razred

Školska godina: 2022./2023.

Dan izvedbe: 28. 4. 2023.

Priprema za nastavni sat:

Naziv NT/J: Pogled izvana i iznutra s pomoću različitih kontrasta površine

Iz nastavne teme: Zajedno smo različiti

Tip sata: obrada novoga nastavnog sadržaja

I. CILJ I ISHODI UČENJA U NASTAVNOJ JEDINICI (znanja, vještine i stavovi)

Odgojno-obrazovni cilj nastavnog sata: Naučiti učenika kako asocijativnost materijala povezati s emocijama, osobinama i karakteristikama te kako ih primijeniti na primjeru doživljaja sebe kroz oblikovanje površine i njezina kontrasta.

ISHODI UČENJA (postignuća učenika/kompetencije/znanje, vještine vrijednosti i stavovi)

Učenik će moći:

Povezati asocijativnost materijala sa svojim doživljajima i emocijama.

Primijeniti kontrast površine u likovnom radu.

Izraziti doživljaj sebe s pomoću asocijativnosti materijala.

Staviti u odnos vanjski i unutarnji doživljaj sebe kroz odgovarajuće materijale.

II. DIDAKTIČKO-METODIČKI PODACI O NASTAVNOJ JEDINICI

Etape nastavnog sata:	1. Šire istraživanje 8 ... min. 2. Fokuserano istraživanje 5 ... min. 3. Ponavljanje 2 ... min. 4. Realizacija ideje, npr. praktični rad učenika/ individualno i poticaj/učitelj 50 ... min. 5. Analiza i vrednovanje ostvarenih likovnih radova 10..... min.
Likovno područje:	3D – oblikovanje u prostoru
Nastavna tema:	Zajedno smo različiti
Međupredmetna tema:	Osobni i socijalni razvoj osr A.3.1. Razvija sliku o sebi. osr A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.
Ključni pojmovi:	Asocijativnost, kontrast
Likovni elementi:	Volumen, površina

Elementi gradnje likovne sintakse:	Jedinstvo, kontrast
Likovni motiv:	Prikaz sebe izvana i iznutra s pomoću različitih kontrasta površine
Likovni problem:	Asocijativnom vrijednošću različitih materijala i kontrastom površine oblikovati cjelinu
Likovno-tehnička sredstva:	Razni materijali: vata, tkanina, novine, papir, brusni papir, aluminijska folija, konac, uže, vrpce, slamke, spužve ...
Likovno-umjetnička djela vezana uz nastavnu jedinicu:	Louise Bourgeois, Neimenovani portret, 2009.
Oblici rada:	sociološki oblik rada: individualno i u paru psihološki oblik rada: po zamišljanju
Metode poučavanja i načini na koje učenici uče:	planirana igra, Polakova metoda, putovanje u maštu
Mediji (nastavna sredstva i pomagala):	Powerpoint prezentacija
Korelacija:	Tehnički
Literatura:	a) Za učenike (udžbenici, priručnici i drugi izvori znanja): 1. Udžbenik
	b) Za nastavnika (stručno-znanstvena, metodička, pedagoška, psihološka): 1. Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture za osnovne škole i Likovne umjetnosti za srednje škole

III. RAZRADA NASTAVNOG SATA («SCENARIJ»)

ETAPE NASTAVNOG SATA	UČITELJ	UČENIK	OBLICI RADA	METODE RADA	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA
<p>1. ŠIRE ISTRAŽIVANJE</p> <p>1.1. Priprema</p>	<p>Studentica se predstavlja učenicima “Dobar dan, ja sam Bernardica Svaguša, studentica Akademije likovnih umjetnosti i danas ću vam održati sat likovne kulture.</p> <p>„Danas ćemo se baviti svijetom oko sebe i svijetom u sebi s pomoću asocijativnosti materijala.“</p> <p>Studentica priprema zadatak.</p>	<p>Učenici pozdravljaju studenticu.</p> <p>Učenici se prisjećaju svog znanja o materijalima pitajući se što će raditi danas</p>	- frontalni rad		
<p>1.2. Ponavljanje, usmjeravanje pozornosti i motivacija za nast. sadržaj</p>	<p>Studentica opisuje i pojašnjava igru.</p> <p>„Započet ćemo jednom igrom u kojoj ćemo se baviti našim stavovima prema svijetu 'izvana'. Zamislit ćemo da je razred podijeljen na četiri dijela. Prednji lijevi dio razreda predstavlja stav općeg optimizma: ako se i dogodi poneka loša stvar, vjerujemo da će se stvari ipak popraviti i da je situacija dobra. Prednji desni dio razreda predstavlja stav općeg pesimizma: iako stvari ispadnu dobro, vjerujemo da takve neće ostati i da se će se situacija opet pogoršati. Sada neka svatko za sebe razmisli u koju skupinu pripada. Kada ste se odlučili za skupinu, dignite se i stanite na odgovarajuću stranu razreda.“</p> <p>Studentica potiče učenike da se opredijele i ponavlja koja je koja strana.</p>	<p>Učenici kritički razmišljaju o doživljavanju svijeta.</p> <p>Učenici se opredjeljuju za stranu razreda koja odgovara njihovu stavu.</p> <p>Učenici preispituju svoj stav i uvjerenje.</p> <p>Učenici ponovno kritički razmišljaju o tome tko utječe na stvari u svijetu te ponovno odabiru stranu.</p>	- rad u skupini	<p>- istraživačka Igra</p> <p>- razgovor</p> <p>- performativna komunikacija</p>	

	<p>Studentica broji i zapisuje koliko se učenika i gdje opredijelilo.</p> <p>„U redu, kada ste se podijelili na optimiste i pesimiste, sada ćemo razmisliti koji je uzrok našeg stava prema svijetu i tko utječe na taj svijet, tko utječe na dobre i loše stvari koje se događaju u svijetu.</p> <p>Stražnja lijeva strana razreda zagovara da je taj koji ima glavni utjecaj - čovjek, pojedinac, bilo tko od nas. Stražnja desna strana razreda zagovara da su glavni utjecaji jače sile, npr. politika, kultura, mediji itd. Ponovno izaberite stranu razreda koja odgovara vašem stavu.“</p> <p>Studentica ponovno broji i zapisuje koliko se učenika i gdje opredijelilo.</p> <p>Studentica usmjerava učenike da se vrate na svoja mjesta.</p> <p>„Sada kada smo se opredijelili za svoja mišljenja, vratit ćete se na svoja mjesta.“</p> <p>Studentica potiče diskusiju s učenicima.</p> <p>„Što mislite tko ima glavni utjecaj na naš svijet 'izvana'? Na koju stranu razreda ste stali?“</p> <p>Studentica proziva učenike te kroz razgovor produbljuje njihove odgovore i stavove. „Zašto to mislite? A koju prednju stranu razreda ste odabrali? Kako su povezane te dvije strane? Kako se osjećaš vezano uz to? Kako gledaš na sebe u toj priči? Kakav utjecaj ti imaš?“</p> <p>Studentica proziva ostale učenike.</p>	<p>Učenici odgovaraju na pitanja.</p> <p>Učenici diskutiraju o stavovima.</p> <p>Učenici kritički razmišljaju i objašnjavaju svoje odgovore i stavove.</p> <p>Učenici argumentiraju svoje gledište na postavljena pitanja.</p> <p>Učenici povezuju i dovode u odnos utjecaj i pogled na svijet.</p>			
--	---	--	--	--	--

<p>2. FOKUSIRANO ISTRAŽIVANJE</p> <p>2.1.</p>	<p>Studentica kroz pojam kontrasta upućuje na postojanje unutarnjeg svijeta i kroz razgovor ga povezuje s izvanjskim svijetom.</p> <p>„Zna li tko što je kontrast?“ Proziva učenika. „Tako je, kontrast je nešto što je nečemu suprotno. Što bi bilo suprotno vanjskom svijetu? Što je kontrast vanjskome?“ (odgovor: unutrašnjost)</p> <p>Znači suprotno od vanjskog svijeta postojimo mi kao pojedinci i naš unutarnji svijet. Na isti način kako mi utječemo na izvanjski svijet, tako i on utječe na nas. Isto kao što mi imamo doživljaje prema svijetu izvan nas, tako imamo doživljaje i sami prema sebi. To je naš unutarnji svijet, i na njega isto mogu utjecati različite stvari kao i na vanjski svijet.</p> <p>Studentica usmjerava pozornost učenika i pojašnjava sljedeću igru.</p> <p>Sada ćemo igrati još jednu igru. Zatvorenih očiju izvući ćete iz ove vrećice dvije stvari. Ne smijete gledati što ste izvukli, nego morate na temelju dodira otkriti o čemu se radi. Obratit ćete pozornost na oblik predmeta, površinu, mekoću ili tvrdoću. Ne smijete gledati što su drugi izvukli, a ako slučajno vidite, ne smijete prijatelju u klupi šaptati koju je on stvar dobio. Morate sami pokušati prepoznati isključivo na temelju dodira. Tek kada dobro razmislite i zaključite što bi to moglo biti, smijete pogledati. Do tada oči moraju biti sklopljene! Tko će mi ponoviti zadatak?“</p> <p>Studentica prolazi kroz razred, nudi učenicima materijale i potiče učenike na koncentraciju.</p>	<p>Učenici slušaju studenticu.</p> <p>Učenici odgovaraju na pitanja.</p> <p>Učenici sudjeluju u igri.</p> <p>Učenici razmišljaju i odgovaraju na pitanja.</p> <p>Učenici prepoznaju i povezuju bliskost vanjskog i unutarnjeg svijeta.</p> <p>Učenici zatvaraju oči i nasumično izvlače stvari iz vreće.</p> <p>Učenici na temelju dodira razmišljaju i povezuju taktilni materijal sa svojim dosadašnjim iskustvom.</p> <p>Učenici prepoznaju i zaključuju što su izvukli.</p> <p>Učenici sažimaju pred razredom svoje asocijacije i rješenja.</p>	<p>- individualni rad</p>	<p>- razgovor</p> <p>- rad s različitim taktilnim materijalima</p>	
--	--	---	---------------------------	--	--

	<p>Nakon što učenici pogode i otvore oči, studentica nastavlja s igrom.</p> <p>„Sada ćete uzeti komad papira i napisati koje ste dvije stvari izvukli. Navedite pokraj svake što vam je prvo palo na pamet kada ste ju zatvorenih očiju dotaknuli. To može biti emocija, značajka ili neki događaj. Nešto na što vas je prvo podsjetilo.“</p> <p>Studentica proziva učenike i komentiraju što su izvukli i što su napisali. „Što si ti izvukao/izvukla? Kako si pogodio/la da je to baš taj predmet? Kakve karakteristike ima? Što ti je prvo palo na pamet kada si dotaknuo/la taj predmet zatvorenih očiju? Zašto?“</p> <p>Studentica diskutira s učenicima o njihovim asocijacijama na različite materijale.</p> <p>Studentica objašnjava asocijativnost materijala, kako je ona individualna, no ipak su neke stvari zajedničke, te za pojašnjenje upućuje na njihove primjere.</p> <p>„Znate li kako se zove to kada vas jedna stvar podsjeća na drugu?“ Studentica proziva učenike. „Kada nas nešto podsjeća na neki pojam ili stvar, to zove asocijacija. Kada nas npr. nešto mekano asocira na pozitivnu emociju ili spavanje, to zove asocijativnost materijala. Tko će mi napisati pojam <i>asocijativnost materijala</i> na ploču?“</p> <p>„Koje je glavno svojstvo materijala koje ste dodirom prvo osjetili?“</p> <p>„Što je tekstura?“</p> <p>„ Tekstura je karakter površine. Kakve sve mogu biti tekture?“ Teksture mogu biti: glatke ili hrapave, suhe ili mokre, mekane ili tvrde, tople ili hladne, dlakave, bodljikave, gusto-rijetko itd. “</p>	<p>Učenici diskutiraju o asocijacijama vezanima uz različite materijale.</p> <p>Učenici povezuju materijal sa svojim asocijacijama i emocijama.</p> <p>Učenik piše pojam <i>asocijativnost materijala</i> na ploču.</p> <p>Učenici odgovaraju na pitanje.</p> <p>Učenici nabrajaju vrste tekstura.</p> <p>Učenici se prisjećaju i nabrajaju s kojim su teksturama došli u dodir.</p>			
--	--	---	--	--	--

	<p>“A s kojim ste od tih tekstura vi sada došli u doticaj?”</p>				
<p>2.3. Najava zadatka</p>	<p>Studentica najavljuje likovni zadatak.</p> <p>„Do sada smo se bavili time kako gledamo na vanjski svijet, na stvari oko nas i kako smo ih povezali sa sobom i svojim asocijacijama, a u likovnom zadatku ćemo se baviti time kako gledamo na sebe.</p> <p>Studentica objašnjava zadatak.</p> <p>„Svatko će dobiti kartonsku kutiju koja će ga predstavljati. Kutiju ćete oblijepiti različitim materijalima izvana i iznutra. Vanjski dio kutije predstavljat će kako sebe vidite izvana, a unutarnji dio kutije kako vidite sebe iznutra. Koristite se asocijacijama koje imate prema određenim materijalima za koje mislite da predstavljaju vašu vanjsku ili unutarnju stranu. Jako je bitno da znamo da pri oblikovanju površine kutije gradimo jednu cjelinu. Cjelina se sastoji od manjih dijelova kutije, tj. dijelova koje ćete oblikovati materijalom koji lijepite na nju.</p>	<p>Učenici razmišljaju o doživljaju sebe i interpretiraju ga kroz karakteristike različitih materijala.</p> <p>Učenici prilagođavaju materijale asocijacijama na sebe.</p> <p>Učenici prikupljaju pribor i pripremaju se za početak rada.</p> <p>Učenici stavljaju u odnos i uspoređuju svoj doživljaj sebe izvana s doživljajem sebe iznutra.</p>	<p>- individualni rad</p>	<p>- razgovor</p> <p>- scenarij</p>	

	Smijete se koristiti kojim god materijalom želite, vašim koji ste donijeli ili mojim iz vreće. Materijale možete rezati, slagati jedan na drugi i ljepljivom ih lijepiti na kutiju. Za rad imate 50 minuta.				
3. PONAVLJANJE	Studentica pita nekog od učenika da ponovi koji je zadatak te pojašnjava nedoumice ako ih tko ima.	Učenik ponavlja koji je zadatak. Učenici izdvajaju materijal koji žele iskoristiti u svom radu. Učenici prikupljaju potreban pribor i kreću sa zadatkom.	- rad u skupini	- razgovor	
4. REALIZACIJA IDEJE, PRAKTIČNI RAD UČENIKA	Studentica prilazi individualno učenicima te im pomaže i pojašnjava ako nekome nije sve jasno. Studentica demonstrira oblikovanje pojedinog materijala ako je potrebno. Studentica potiče učenike na rad.	Učenici kritički razmišljaju pri odabiru materijala i prilagođavaju ih svom doživljaju. Učenici samostalno izvode likovni zadatak i kreiraju i sastavljaju kompoziciju.	- individualni rad	- demonstracija - razgovor	Razni materijali (vata, tkanina, novine, papir, brusni papir, aluminijska folija, konac, uže, vrpce, slamke, spužva ...)

	<p>2) Koje su moje asocijacije vezane uz te materijale? Navedi ih i za one iznutra i za one izvana.</p> <p>3) Kojeg materijala ima najviše?</p> <p>4) Kakav je kontrast materijala na kutiji?</p> <p>5) Predstavlja li kutija tvog prijatelja/icu onako kako ga/ju i ti vidiš?</p> <p>Studentica ponavlja pojam kontrasta.</p> <p>„Već smo se danas susreli s kontrastom. Tko će mi ponoviti što je kontrast?</p> <p>To je kada je količina/veličina/vrsta materijala na jednoj strani rada suprotna onome na drugoj strani rada. Znači, kontrast je suprotstavljanje veličine ili količine nečega. To je jedan od načina kojim ste oblikovali cjelinu ove kutije, a sada pokušajte prepoznati kakav je kontrast u radu vašeg prijatelja/vaše prijateljice.”</p>				
<p>5.2. Ponavljanje</p>	<p>Studentica potiče učenike na vrednovanje samostalno i s prijateljem/icom te pomaže ako nekome treba pomoć.</p>	<p>Učenici analitički promatraju rad prijatelja/ice.</p> <p>Učenici uočavaju koji materijal dominira i kakav je kontrast.</p>	<p>- rad u paru</p>	<p>- razgovor</p>	

<p>5.1. Analiza i vrednovanje likovnih ili vizualnih radova</p>	<p>Nakon napisanih odgovora studentica usmjerava učenike na idući korak.</p> <p>„Kada napišete odgovore na papir, pročitajte ih prijatelju u klupi i međusobno prokomentirajte tuđe viđenje i asocijacije.“</p>	<p>Učenici čitaju jedan drugome odgovore i komentiraju radove i asocijacije.</p> <p>Učenici međusobno uspoređuju svoje asocijacije.</p>	<p>- rad u paru</p>	<p>- analitičko promatranje</p> <p>- razgovor</p> <p>- vrednovanje</p>	
<p>2.2. Analiza likovno-umjetničkog djela i fotografija</p>	<p>Studentica prikazuje umjetničko djelo Louise Bourgeois i povezuje ga s nastavnom temom.</p> <p>„Sada ću vam pokazati umjetničko djelo u kojem je umjetnica radila nešto slično kao i mi danas. Ovo je umjetnica Louise Bourgeois, a ovo je njena skulptura Neimenovani portret iz 2009. godine.“</p> <p>Studentica kroz pitanja uspoređuje sadržaj s njihovim radovima.</p> <p>„Kako je ona prikazala taj portret ovdje? Zašto? Što mislite kako se osjeća koja strana? Zašto? Od kojeg je materijala? Kakva je tekstura? Što mislite zašto i kako je tu teksturu i materijal povezala sa svojim osjećajima? Kakav je kontrast prikazan?“</p> <p>Studentica zaključuje sat.</p> <p>Danas smo vidjeli kako u sebi imamo svijet koji je još veći od onog vanjskog. Naučili smo kako se trebamo brinuti o sebi jednako kao što se brinemo o drugima. Svijet se ne doživljava samo očima već i rukama, ušima, nosom i srcem. Hvala vam na pažnji i doviđenja!</p>	<p>Učenici promatraju umjetničko djelo.</p> <p>Učenici otkrivaju tuđi način prikaza doživljaja sebe ili drugoga.</p> <p>Učenici uspoređuju teksturu skulpture sa svojim materijalima koje su koristili.</p> <p>Učenici povezuju umjetničko djelo s nastavnim sadržajem i temom kojom su se bavili.</p> <p>Učenici promatraju upotrebu kontrasta na površini skulpture.</p>	<p>- frontalni rad</p> <p>- individualni rad</p>	<p>- usmeno izlaganje</p> <p>- rad s ilustrativnim materijalima/vizualnim izvorima</p>	<p>- reprodukcija likovno-umjetničkog djela</p> <p>- Powerpoint prezentacija</p>

IV. PLAN PLOČE

Pogled izvana i iznutra s pomoću različitih kontrasta površine

Ključni pojmovi: Asocijativnost materijala, kontrast

Likovno-umjetničko djelo: Louise Bourgeois, Neimenovani portret, 2009.

2. Pisana priprema – Drugi nastavni dvosat

Ime i prezime studenta: Bernardica Svaguša

Škola: OŠ Ive Andrića

Razredni odjel: 7.

Školska godina: 2022./2023.

Dan izvedbe: 12. 5. 2023.

Priprema za nastavni sat:

Naziv NT/J: Prikaz poboljšanja nastave u školi putem fotoromana

Iz nastavne teme: Umjetnost i zajednica

Tip sata: obrada novoga nastavnog sadržaja

I. CILJ I ISHODI UČENJA U NASTAVNOJ JEDINICI (znanja, vještine i stavovi)

Odgojno-obrazovni cilj nastavnog sata: Naučiti učenika kako s pomoću jedinstva kompozicije u fotografiji izraziti kritičko mišljenje o boravku u školi.

ISHODI UČENJA (postignuća učenika/kompetencije/znanje, vještine, vrijednosti i stavovi)

Učenik će moći:

Primijeniti statiku ili dinamiku u fotografiji.

Izraziti fotografijom kritičko mišljenje o boravku u školi.

Povezati važnost motiva s prostornim planovima u fotografiji.

Prikazati različite motive unutar kadra.

II. DIDAKTIČKO-METODIČKI PODACI O NASTAVNOJ JEDINICI

Étape nastavnog sata:	1. Šire istraživanje 8 ... min. 2. Fokusirano istraživanje 5 ... min. 3. Ponavljanje 2 ... min. 4. Realizacija ideje, npr. praktični rad učenika/ individualno i poticaj/učitelj 50 ... min. 5. Analiza i vrednovanje ostvarenih likovnih radova 10 ... min.
Likovno područje:	Digitalni medij - fotografija
Nastavna tema:	Umjetnost i zajednica
Međupredmetna tema:	Osobni i socijalni razvoj osr A.3.1. Razvija sliku o sebi. osr A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.
Ključni pojmovi:	Statika, dinamika, tri prostorna plana
Likovni elementi:	Ploha, 2D prostor

Elementi gradnje likovne sintakse:	Jedinstvo
Likovni motiv:	vrijeme provedeno u školi
Likovni problem:	Različitim planovima te statikom i dinamikom postići jedinstvo kompozicije
Likovno tehnička sredstva:	mobitel
Likovno-umjetnička djela vezana uz nastavnu jedinicu:	Peter Paul Rubens, Lov tigrova Giotto di Bondone, scene iz ciklusa Života Bogorodice, scena br. 6. Vjenčanje, detalj Pietro Perugino, Predaja ključeva Sv. Petru Piero della Francesca, Bičevanje Krista Domenico Beccafumi, Priča o papirusu
Oblici rada:	sociološki oblik rada: individualno, grupni rad psihološki oblik rada: po zamišljanju
Metode poučavanja i načini na koje učenici uče:	planirana igra, putovanje u maštu
Mediji (nastavna sredstva i pomagala):	Powerpoint prezentacija
Korelacija:	informatika
Literatura:	a) Za učenike (udžbenici, priručnici i drugi izvori znanja): 1. Udžbenk
	b) Za nastavnika (stručno-znanstvena, metodička, pedagoška, psihološka): 1. Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture za osnovne škole i Likovne umjetnosti za srednje škole

III. RAZRADA NASTAVNOG SATA («SCENARIJ»)

ETAPE NASTAVNOG SATA	UČITELJ	UČENIK	OBLICI RADA	METODE RADA	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA
<p>1. ŠIRE ISTRAŽIVANJE</p> <p>1.1. Priprema</p>	<p>Studentica se predstavlja učenicima "Dobar dan, ja sam Bernardica Svaguša, studentica Akademije likovnih umjetnosti i danas ću vam održati sat likovne kulture.</p> <p>„Danas ćemo se baviti vremenom koje provodimo u školi i intervencijama koje biste htjeli predložiti ili ostvariti da bi vam taj boravak bio zanimljiviji. Bavit ćemo se medijem fotografije i vizualnim putem izraziti ono što želimo reći.“</p> <p>Studentica priprema zadatak.</p>	<p>Učenici pozdravljaju studenticu.</p> <p>Učenici se prisjećaju kako provode vrijeme u školi i o kakvim se intervencijama radi.</p>	- frontalni rad		
<p>1.2. Ponavljanje, usmjeravanje pozornosti i motivacija za nast. sadržaj</p>	<p>Studentica opisuje i objašnjava uvodnu igru.</p> <p>„Podijelit ćete se u pet grupa po pet učenika. Svaka grupa će dobiti slagalicu koju će morati složiti u cjelinu.“</p> <p>Studentica potiče učenike da se grupiraju i dijeli svakoj grupi jednu slagalicu - slikarsko umjetničko djelo. Svaka grupa dobiva i radni listić koji treba ispuniti nakon što učenici slože slagalicu.</p> <p>Na svakoj od pet slika bit će prikazan jedan pojam: statično, dinamično i prostorni planovi – prvi, drugi i treći.</p>	<p>Učenici se grupiraju u grupe.</p> <p>Učenici promatraju i povezuju dijelove slagalice.</p> <p>Učenici promišljaju i slažu sliku u cjelinu.</p> <p>Učenici opažaju značajke.</p>	<p>- rad u grupi</p> <p>- rad u skupini</p>	<p>- razgovor</p> <p>- istraživanje</p> <p>usmeno izlaganje</p>	<p>- slagalica / Ilustrativni primjeri</p> <p>- ploča</p>

	<p>Kada učenici riješe listiće, na Powerpoint prezentaciji se prikazuju reprodukcije umjetničkih djela jedne po jedne grupe te studentica proziva predstavnike grupa da pročitaju svoje odgovore i ukratko analiziraju slike. Druge grupe tijekom diskusije mogu izraziti slaganje ili neslaganje s odgovorom. Svaki radni listić je drukčiji jer se svakom fotografijom u svakoj grupi obrađuje drugi likovni pojam te ga predstavnik zapisuje na ploču.</p>	<p>Učenici rješavaju radni listić.</p> <p>Učenici analiziraju slike i identificiraju tražene pojmove.</p> <p>Učenici analiziraju složeno umjetničko djelo.</p> <p>Učenici zapisuju pojmove na ploču.</p>		<p>- rad s ilustrativnim materijalima/vizualnim izvorima</p> <p>- istraživačka igra</p>	
<p>2. FOKUSIRANO ISTRAŽIVANJE</p> <p>2.1.</p>	<p>Studentica najavljuje zadatak.</p> <p>„Sada ćete se svatko za sebe prisjetiti kako vam izgleda dan u školi, što volite u školi, a što vam se ne sviđa. Kako se osjećate dok ste u školi? Što je to što vam najviše smeta u školi i kako biste to mogli promijeniti? Razmislite nakratko o tome i odlučite se što bi to bilo i kako biste to mogli promijeniti.“</p>	<p>Učenici zatvaraju oči.</p> <p>Učenici kritički razmišljaju o boravku u školi.</p> <p>Učenici zamišljaju kako bi promijenili ono što im smeta u školi.</p>	<p>- frontalni rad</p>	<p>- razgovor</p>	

<p>2.3. Najava zadatka</p>	<p>Studentica objašnjava likovni zadatak.</p> <p>„Likovni zadatak je prikazati fotografijom na koji način biste promijenili ono što vam najviše smeta dok ste u školi. Kako i što biste promijenili u školi prikazat ćete kroz 3 - 5 fotografija. Kada nešto pripovijedamo s pomoću fotografije, to se zove fotoroman.</p> <p>Prije nego što krenemo na fotografiranje, kao pravi redatelji i fotografi najprije ćete napisati scenarij (u obliku radnog listića) o tome što ćete prikazati s pomoću fotografija, što planirate promijeniti u školi i kako biste to proveli.“</p> <p>Studentica naglašava:</p> <p>„Pri fotografiranju trebate primijeniti neke od pojmova s ploče koje smo danas radili, ovisno o dojmu koji želite prikazati u svojoj fotografiji.“</p> <p>Studentica pojašnjava: „Fotografirate svojim mobitelom. Radite svatko za sebe, smijete si pomagati i koristiti se predmetima kao rekvizitima i prikazivati ljude. Možete izaći i na hodnik.“</p>	<p>Učenici planiraju što će fotografirati.</p> <p>Učenici se prisjećaju što im smeta u školi.</p> <p>Učenici kritički razmišljaju o tome kako fotografijom prikazati promjenu koju žele poduzeti.</p>	<p>- frontalni rad</p> <p>- individualni rad</p>	<p>- razgovor</p>	<p>- radni listić - scenarij</p>
<p>3. PONAVLJANJE</p>	<p>Studentica potiče učenike da ponove što je zadatak.</p>	<p>Učenici ponavljaju što je zadatak.</p>	<p>- frontalni rad</p>	<p>- razgovor</p>	

<p>4. REALIZACIJA IDEJE, PRAKTIČNI RAD UČENIKA</p>	<p>Studentica prilazi svakom učeniku osobno.</p> <p>Studentica pojašnjava nejasnoće ako ih ima.</p> <p>Studentica potiče učenike na rad i pomaže kome treba.</p>	<p>Učenici sastavljaju scenarij.</p> <p>Učenici prikupljaju potreban pribor i rekvizite.</p> <p>Učenici izvode zadatak.</p> <p>Učenici kreiraju fotografije.</p> <p>Učenici stavljaju u odnos fotografiju i likovne pojmove s ploče.</p> <p>Učenici izdvajaju i odabiru pojedine kadrove.</p>	<p>- individualni rad</p>	<p>- razgovor</p> <p>- praktični rad</p> <p>- kombiniranje</p>	<p>- kamera mobitela</p>
<p>5. (npr.) ANALIZA I VREDNOVANJE OSTVARENIH LIKOVNIH ILI VIZUALNIH RADOVA</p> <p>... min</p> <p>5.1. Priprema</p>	<p>Studentica najavljuje analizu i vrednovanje likovnih radova.</p> <p>„Naš zadatak je bio prikazati kratkim fotoromanom kako biste promijenili ono što vam najviše smeta u školi.“</p> <p>„Prije vrednovanja poslat ćete mi fotografije koje ste snimili. Scenarij s početka ćete isto fotografirati i poslati ga zajedno sa svojim fotoromanom na moju e-mail adresu. Scenarije ćete mi zatim predati.“</p>	<p>Učenici šalju studentici radove i scenarij na e-mail adresu.</p>	<p>- frontalni rad</p> <p>- rad u skupini</p>	<p>- razgovor</p>	<p>- Powerpoint prezentacija</p>

	Studentica piše e-mail adresu na ploču.				
5.2. Ponavljanje	Studentica potiče učenike da pošalju radove.	Nakon što su ih poslali učenici predaju studentici scenarije.	- individualni rad	- razgovor	
5.1. Analiza i vrednovanje likovnih ili vizualnih radova	<p>„Sada ćete sa svojim prijateljem u klupi zamijeniti radove pa ćete, svatko na svom papiru, odgovoriti na pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Koji likovni pojmovi su korišteni u fotografijama? (statika, dinamika/prostorni planovi) 2) Obrazloži što je prijatelj/ica kroz svoj fotostrip htio/la promijeniti u školi i na koji način. <p>Studentica najavljuje zajedničku analizu, „Nakon vrednovanja u paru svaki par predstaviti će rad prijatelja pred razredom, pročitati će kako su odgovorili na pitanja te ćemo potom zajednički analizirati radove.“</p>	<p>Učenici međusobno vrednuju svoje radove.</p> <p>Učenici analitički promatraju prijateljev rad.</p> <p>Učenici uočavaju likovne pojmove koji su korišteni.</p> <p>Učenici izražavaju svoj stav i objašnjavaju značenje prijateljevih fotografija.</p> <p>Učenici u paru prezentiraju svoje radove koje su vrednovali pred ostalim učenicima te zajednički analiziraju radove.</p>	- rad u paru	- analitičko promatranje - razgovor - vrednovanje	

<p>2.2. Analiza likovno-umjetničkog djela i fotografija</p>	<p>Studentica završava sat.</p> <p>„Kao što smo danas kroz fotografiju prikazali svoje kritičko razmišljanje i sposobnost smišljanja novih rješenja problema, tako i dalje nastavite pronalaziti načine za poboljšanje nečega što nije dobro. Iskoristite vrijeme i okolinu pametnije i kvalitetnije, u skladu s onim što volite i što vam se sviđa. Hvala na pažnji i doviđenja!“</p>	<p>Učenici pozdravljaju studenticu.</p>	<p>- frontalno</p>	<p>- razgovor</p>	
--	---	--	--------------------	-------------------	--

IV. PLAN PLOČE

Prikaz poboljšanja nastave u školi putem fotoromana

Ključni pojmovi: Statika i dinamika, tri prostorna plana

Likovno-umjetničko djelo:

Peter Paul Rubens, Lov tigrova

Giotto di Bondone, scene iz ciklusa Života Bogorodice, scena br. 6. Vjenčanje, detalj

Pietro Perugino, Predaja ključeva Sv. Petru

Piero della Francesca, Bičevanje Krista

Domenico Beccafumi, Priča o papirusu

3. Pisana priprema – Treći nastavni dvosat

Ime i prezime studenta: Bernardica Svaguša

Škola: OŠ Ive Andrića

Razredni odjel: 7.

Školska godina: 2022./2023.

Dan izvedbe: 2. 6. 2023.

Priprema za nastavni sat:

Naziv NT/J: Prikaz omiljenog hobija i idealnih uvjeta za njega upotrebom perspektive i kadra putem videa

Iz nastavne teme: Svijet za mene

Tip sata: obrada novoga nastavnog sadržaja

I. CILJ I ISHODI UČENJA U NASTAVNOJ JEDINICI (znanja, vještine i stavovi)

Odgojno-obrazovni cilj nastavnog sata Naučiti učenika kako s pomoću jedinstva kompozicije u videu izraziti kritičko mišljenje o idealnim uvjetima za svoj hobi/zanimaciju.

ISHODI UČENJA (postignuća učenika/kompetencije/znanje, vještine, vrijednosti i stavovi)

Učenik će moći:

Primijeniti različite vrste perspektive u snimanju kadrova.

Prikazati ideju ili želju za bavljenjem određenom zanimacijom u idealnim uvjetima.

Prilagoditi statičnost ili dinamičnost kompozicije i zanimaciju o kojoj se radi.

II. DIDAKTIČKO-METODIČKI PODACI O NASTAVNOJ JEDINICI

Etape nastavnog sata:	1. Šire istraživanje 5... min. 2. Fokusirano istraživanje 5... min. 3. Ponavljanje 2... min. 4. Realizacija ideje, npr. praktični rad učenika/ individualno i poticaj/učitelj 50... min. 5. Analiza i vrednovanje ostvarenih likovnih radova 10... min.
Likovno područje:	Digitalni medij - video
Nastavna tema:	Svijet za mene
Međupredmetna tema:	Osobni i socijalni razvoj osr A.3.1. Razvija sliku o sebi. osr A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.
Ključni pojmovi:	Perspektiva – žablja i ptičja, kadar- krupni, široki
Likovni elementi:	Prostor, vrijeme

Elementi gradnje likovne sintakse:	Jedinstvo
Likovni motiv:	Idealni uvjeti za idealnu zanimaciju
Likovni problem:	Različitim perspektivom i odabirom kadra postići jedinstvo kompozicije
Likovno tehnička sredstva:	Mobitel
Likovno-umjetnička djela vezana uz nastavnu jedinicu:	Alex Prager, Welcome home Alex Prager, Part 3 Run Alex Prager, Chloe Kerman Martin Parr, fotografija
Oblici rada:	sociološki oblik rada: individualno, grupni rad psihološki oblik rada: po zamišljanju
Metode poučavanja i načini na koje učenici uče:	planirana igra, putovanje u maštu
Mediji (nastavna sredstva i pomagala):	Powerpoint prezentacija, radni listić, loptica
Korelacija:	informatika
Literatura:	a) Za učenike (udžbenici, priručnici i drugi izvori znanja): 2. Udžbenik
	b) Za nastavnika (stručno-znanstvena, metodička, pedagoška, psihološka): 1. Kurikulum za nastavni predmet Likovne kulture za osnovne škole i Likovne umjetnosti za srednje škole

III. RAZRADA NASTAVNOG SATA («SCENARIJ»)

ETAPE NASTAVNOG SATA	UČITELJ	UČENIK	OBLICI RADA	METODE RADA	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA
<p>1. ŠIRE ISTRAŽIVANJE</p> <p>1.1. Priprema</p>	<p>Studentica se predstavlja učenicima "Dobar dan, ja sam Bernardica Svaguša, studentica Akademije likovnih umjetnosti i danas ću vam održati sat likovne kulture."</p> <p>„Danas ćemo se baviti vašim hobijima i koji bi bili idealni uvjeti za njih.“</p> <p>Studentica priprema zadatak.</p>	<p>Učenici pozdravljaju studenticu.</p> <p>Učenici se prisjećaju koje hobije imaju i razmišljaju koji bi bili idealni uvjeti za njih.</p>	- frontalni rad		
<p>1.2. Ponavljanje, usmjeravanje pozornosti i motivacija za nast. sadržaj</p>	<p>Studentica opisuje i objašnjava uvodnu igru.</p> <p>„Za početak, ponovit ćemo pojmove od prošlog sata. Sjećate li se što smo radili tada? Koje smo pojmove prošli? Ja ću vam baciti lopticu, a vi ćete odgovoriti na pitanje: Što je asimetrija?“</p> <p>Studentica baca lopticu. „Sada dobaci lopticu nekom drugom i on/ona će odgovoriti na iduće pitanje: Što je simetrija?“ Ponavljaju se i definiraju pojmovi: statika, dinamika, tri prostorna plana.</p> <p>Studentica potiče učenike da zapišu pojmove na ploču.</p>	<p>Učenici se prisjećaju što su radili prošli sat.</p> <p>Učenici odgovaraju na pitanje.</p> <p>Učenik baca lopticu drugom učeniku.</p> <p>Učenici promišljaju o pojmovima koje su učili.</p> <p>Učenici zapisuju pojmove na ploču.</p>	- individualni rad	<p>- razgovor</p> <p>- istraživanje usmeno izlaganje</p> <p>- Istraživačka Igra</p>	<p>- loptica</p> <p>- ploča</p>

	„Sada ćemo zapisati pojmove na ploču. Kome dobacite lopticu taj će zapisati pojam, svaki pojam piše netko drugi kome dobacite lopticu.“	Učenici ponavljaju pojmove.			
2. FOKUSIRANO ISTRAŽIVANJE 2.1.	<p>Studentica najavljuje obradu novih pojmova kroz igru povezivanja fotografija s pojmom na koji se odnose. Pojmovi su: žablja perspektiva, ptičja perspektiva, krupni kadar i širok kadar.</p> <p>„Sada ćemo naučiti nekoliko novih pojmova kroz još jednu igru: uzet ćete mobitele i skenirati ovaj QR kod. Kroz igru povežite pojmove vrsta perspektive i kadra s pripadajućom fotografijom.“</p>	<p>Učenici igraju memori.</p> <p>Učenici promatraju fotografije.</p> <p>Učenici povezuju pojmove s odgovarajućom fotografijom.</p> <p>Učenici se prisjećaju gdje je bio koji pojam.</p>	- individualni rad	- razgovor	<p>-Powerpoint prezentacija</p> <p>- QR kod</p>

<p>2.2. Analiza likovno-umjetničkog djela i fotografija</p>	<p>Studentica prikazuje umjetničke fotografije iz memorija na Ppt prezentaciji te s učenicima povezuje točne odgovore.</p> <p>Pri povezivanju pojmova studentica s učenicima analizira fotografije i diskutira o dojmu koji fotografija ostavlja zahvaljujući pojmu koji predstavlja.</p>	<p>Učenici promatraju fotografije.</p> <p>Učenici otkrivaju točne odgovore.</p> <p>Učenici povezuju fotografije s pojmom.</p> <p>Učenici argumentiraju svoje odgovore.</p> <p>Učenici analiziraju likovni primjer.</p>	<p>- rad s ilustrativnim materijalima/vizualnim izvorima</p> <p>- razgovor</p> <p>- usmeno izlaganje</p>	<p>- razgovor</p>	<p>- Powerpoint prezentacija</p>
<p>2.3. Najava zadatka</p>	<p>Studentica najavljuje zadatak.</p> <p>„Sada ćete zatvoriti oči i sjetiti se svog hobija. To može biti bilo što - sport koji trenirate, instrument koji svirate ili neki vaš skriveni talent koji jednog dana želite ostvariti. To može biti i nešto čime biste se htjeli baviti, a ne možete iz bilo kojeg razloga. Sjetite se koji bi bili idealni uvjeti za taj vaš hobi, bez obzira na to jesu li vam ti uvjeti dostupni ili nedostupni, npr. idealno mjesto i sve što vam treba.“</p> <p>Studentica objašnjava likovni zadatak.</p> <p>„Likovni zadatak je snimiti nekoliko kratkih videa o hobiju koji vam je prethodno prvi pao na pamet. Zamislit ćete da ste redatelj i snimit ćete 2 - 5</p>	<p>Učenici se prisjećaju pojmova i dojma koji oni ostavljaju.</p> <p>Učenici kritički razmišljaju kako prikazati svoju zanimaciju kroz video.</p> <p>Učenici stavljaju u odnos likovne pojmove i dojam koji žele postići.</p> <p>Učenici preuzimaju aplikaciju na mobitel.</p>	<p>- individualni rad</p>	<p>- putovanje u maštu</p>	<p>- Powerpoint</p> <p>- CapCut aplikacija</p>

	<p>kratkih videa mobitelom koje ćemo kasnije spojiti u jednu cjelinu. U svojim videima trebate iskoristiti pojmove koje smo zapisali na ploču, dakle perspektiva iz koje snimate kadar te krupni ili široki kadar.“</p> <p>Studentica naglašava: “Odaberite pojam koji odgovara dojamu koji želite postići u videu. Također možete iskoristiti i neke od pojmova koje smo ponovili od prošlog sata.“</p> <p>Studentica upućuje učenike na korak prije zadatka.</p> <p>„Prije nego što krenete na zadatak svi uzmite svoje mobitele i preuzmite aplikaciju CapCut koju vidite ovdje na prezentaciji. Njome ćemo kasnije spojiti vaše videe u jedan film.“</p> <p>Studentica potiče učenike da skinu aplikaciju na mobitel i pomaže kome treba pomoć.</p> <p>„Jeste li svi skinuli aplikaciju? Odlično. U videu ne smijete prepričavati sadržaj, već ga morate nekako vizualno dočarati. U videu se mogu pojavljivati ljudi, no ne moraju. Ići ćemo na školsko igralište, kako biste imali više prostora i mogućnosti za snimanje, ali budite tiho jer u drugim učionicama traje nastava. Snimate 2 - 5 videa. Sada otvorite kamere i krenite na likovni zadatak kao pravi redatelj i snimatelji.“</p>	<p>Učenici planiraju gdje će snimati video.</p>			
--	--	---	--	--	--

<p>3. PONAVLJANJE</p>	<p>Studentica potiče učenike da ponove što je zadatak.</p> <p>Studentica nadzire učenike dok rade.</p>	<p>Učenici ponavljaju što je zadatak.</p>		<p>- razgovor</p>	
<p>4. REALIZACIJA IDEJE, PRAKTIČNI RAD UČENIKA</p>	<p>Studentica prilazi individualno učenicima.</p> <p>Studentica pojašnjava nejasnoće ako ih ima.</p> <p>Studentica potiče učenike na rad i pomaže kome treba pomoć.</p> <p>Studentica nadzire učenike dok rade.</p>	<p>Učenici izvode zadatak.</p> <p>Učenici prikupljaju potreban pribor i rekvizite.</p> <p>Učenici kreiraju videoe.</p> <p>Učenici stavljaju u odnos video, svoju ideju i likovne pojmove s ploče.</p> <p>Učenici izdvajaju i odabiru pojedine kadrove.</p>	<p>- individualni rad</p>	<p>- razgovor</p> <p>- praktični rad</p> <p>- kombiniranje</p>	<p>Kamera mobitela</p>

<p>5. (npr.) ANALIZA I VREDNOVANJE OSTVARENIH LIKOVNIH ILI VIZUALNIH RADOVA</p> <p>5.1. Priprema</p>	<p>Studentica najavljuje završni korak stvaranja likovnog rada.</p> <p>„Imate li svi 2-5 videa? U redu, sada ćemo zajedno putem aplikacije koju smo preuzeli na mobitele spojiti tih nekoliko videa u jednu cjelinu.”</p> <p>Studentica prikazuje na Ppt prezentaciji korake kako od videa sastaviti cjeloviti video te potiče i pomaže učenicima.</p> <p>Studentica najavljuje učenicima da trebaju poslati konačni video na e-mail ili Google classroom razreda.</p> <p>Studentica najavljuje analizu i vrednovanje likovnih radova.</p> <p>„Naš zadatak je bio prikazati vaš hobi u idealnom okružju. Riješite ovaj radni listić u kojem ćete obrazložiti izbor hobija u videu te upotrebu perspektive i kadra.”</p> <p>Kriteriji vrednovanja vlastita rada na radnom listiću:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koji hobi/zanimaciju prikazujem u videu? 2. Koji su idealni uvjeti za taj hobi koji sam htio/la prikazati? 3. Imam li te uvjete u stvarnom životu? 4. Kojom se perspektivom koristim i kakav dojam postićem njome? 	<p>Učenici pišu i objašnjavaju obrazloženje na papir.</p> <p>Učenici kritički razmišljaju o značenju svake fotografije.</p> <p>Učenici organiziraju fotografije kronološki.</p> <p>Učenici šalju studentici radove i obrazloženje na e-mail adresu.</p>	<p>- individualni rad</p>	<p>- razgovor</p>	<p>- powerpoint prezentacija</p>
--	--	--	---------------------------	-------------------	----------------------------------

	5. Koji kadar upotrebljavam i kakav dojam postizem njime?				
5.2. Ponavljanje	Studentica potiče učenike da napišu obrazloženje.	Učenici se prisjećaju što su htjeli reći videom.	- individualni rad	- razgovor	
5.3. Analiza i vrednovanje likovnih ili vizualnih radova	<p>Studentica najavljuje vršnjačko vrednovanje.</p> <p>„Sada ćete pokazati video prijatelju, a on će na drugoj stranici vašeg radnog listića odgovoriti na kriterije vrednovanja.“</p> <p>Kriteriji vrednovanja su: 1. Koja perspektiva se koristi i kakav se dojam njome postiže?</p> <p>2. Koji kadar se upotebljava i kakav se dojam njime postiže?</p> <p>3. Jesu li kadrovi statični ili dinamični?</p>	<p>Učenici međusobno vrednuju svoje radove.</p> <p>Učenici analitički promatraju prijateljev rad.</p> <p>Učenici uočavaju likovne pojmove koji su korišteni.</p> <p>Učenici izražavaju svoj stav i objašnjavaju značenje prijateljeva videa.</p>	- rad u paru	- analitičko promatranje - razgovor - vrednovanje	

IV. PLAN PLOČE

Prikaz omiljenog hobija i idealnih uvjeta za njega kroz upotrebu perspektive i kadra putem videa

Ključni pojmovi: Perspektiva – žablja i ptičja, kadar- krupni, široki

Ključni pojmovi koji se ponavljaju s prošlog sata: statično, dinamično, prostorni planovi – prvi, drugi i treći

Likovno-umjetničko djelo:

Alex Prager, Welcome home

Alex Prager, Part 3 Run

Alex Prager, Chloe Kerman

Martin Parr, fotografija

